

Հայաստանի Հանրապետության Կենտրոնական բանկ

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններ

2021թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար
Անկախ աուդիտորական եզրակացության հետ միասին

Բովանդակություն

Անկախ աուդիտորական եզրակացություն

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններ

Համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվություն	1
Ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվություն	2
Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին համախմբված հաշվետվություն	3
Դրամական միջոցների հոսքերի մասին համախմբված հաշվետվություն	4

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

1. Ընդհանուր տեղեկատվություն	5
2. Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականության ամփոփում	6
3. Հաշվապահական հաշվառման նոր հրապարակումներ	20
4. Տոկոսային եկամուտ	22
5. Տոկոսային ծախս	23
6. Զուտ (վնաս)/օգուտ փոխարժեքային տարբերություններից	23
7. Զուտ օգուտ/(վնաս) ածանցյալ գործիքներից	23
8. Զուտ (վնաս)/օգուտ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքներից ..	24
9. Այլ եկամուտ	24
10. Թղթադրամների, դրամագիտական արժեքների թողարկման և մետաղադրամների հատման ծախսեր	24
11. Այլ ծախսեր	24
12. Բանկերում և այլ ֆինանսական հաստատություններում տեղաբաշխված միջոցներ և ներդրումներ	25
13. Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքներ	29
14. Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ	29
15. Ներդրումային արժեթղթեր	30
16. Գործարքներ Արժույթի միջազգային հիմնադրամի հետ	32
17. Հիմնական միջոցներ	34
18. Ոչ նյութական ակտիվներ	35
19. Այլ ակտիվներ տեղական արժույթով	35
20. Ֆինանսական և այլ հաստատությունների ավանդներ և հաշիվների մնացորդներ	35
21. Այլ փոխառություններ	36
22. Այլ պարտավորություններ տեղական արժույթով	36
23. Պարտավորություններ Հայաստանի Հանրապետության Կառավարության հանդեպ	36
24. Թողարկված պարտատոմսեր	37
25. Կապիտալի կառավարում	37
26. Պայմանական պարտավորություններ	37
27. Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ	38
28. Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	39
29. Ֆինանսական գործիքների իրական արժեք	40
30. Ռիսկերի կառավարում	44
31. Ակտիվների և պարտավորությունների մարման ժամկետների վերլուծություն	57
32. Ֆինանսավորման գործունեության արդյունքում առաջացող պարտավորությունների փոփոխություն	58
33. Հաշվետու ժամանակաշրջանից հետո տեղի ունեցող դեպքեր	59

Անկախ աուդիտորական եզրակացություն

Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհրդին

Կարծիք

Մենք աուդիտի ենք ենթարկել Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի և նրա դուստր ընկերությունների (միասին՝ Խումբ) համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները, որոնք ներառում են 2021թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվությունը, 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունը, նույն ամսաթվին ավարտված տարվա համար սեփական կապիտալում փոփոխությունների և դրամական միջոցների հոսքերի մասին համախմբված հաշվետվությունները, ինչպես նաև համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրությունները, ներառյալ՝ հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականությունները ամփոփ նկարագիրը:

Մեր կարծիքով, կից համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները բոլոր էական առումներով ճշմարիտ են ներկայացնում Խմբի համախմբված ֆինանսական վիճակը 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, նույն ամսաթվին ավարտված տարվա համախմբված ֆինանսական արդյունքները և համախմբված դրամական միջոցների հոսքերը՝ համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ-ներ):

Կարծիքի հիմքեր

Մենք աուդիտն անցկացրել ենք Աուդիտի միջազգային ստանդարտներին (ԱՄՍ-ներ) համապատասխան: Այդ ստանդարտներից բխող մեր պատասխանատվությունը նկարագրված է այս եզրակացության «Աուդիտորի պատասխանատվությունը համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար» բաժնում: Մենք անկախ ենք Խմբից՝ համաձայն Հաշվապահների էթիկայի Միջազգային Ստանդարտների խորհրդի (ՀԷՄՍԽ) կողմից հրապարակված Պրոֆեսիոնալ հաշվապահի էթիկայի միջազգային կանոնագրքի (ներառյալ՝ Անկախության միջազգային ստանդարտները) (ՀԷՄՍԽ կանոնագիրք)), և պահպանել ենք էթիկայի այլ պահանջները՝ համաձայն ՀԷՄՍԽ կանոնների: Մենք համոզված ենք, որ մեր կողմից ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցները բավարար և համապատասխան հիմք են հանդիսանում մեր կարծիքն արտահայտելու համար:

Ղեկավարության և Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհրդի պատասխանատվությունը համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների համար

Ղեկավարությունը պատասխանատու է ՖՀՄՍ-ների համաձայն համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման և ճշմարիտ ներկայացման և այնպիսի ներքին հսկողության համար, որը, ըստ ղեկավարության, անհրաժեշտ է խարդախության կամ սխալի հետևանքով էական խեղաթյուրումներից զերծ համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումն ապահովելու համար:

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններ պատրաստելիս ղեկավարությունը պատասխանատու է իմքի անընդհատ գործելու կարողությունը գնահատելու համար, համապատասխան դեպքերում անընդհատության հետ կապված հարցերը բացահայտելու և կազմակերպության գործունեության անընդհատության ենթադրության հիման վրա հաշվետվությունները պատրաստելու համար, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ ղեկավարությունը մտադիր է լուծարել խումբը, ընդհատել դրա գործունեությունը կամ երբ չունի այդպես չվարվելու որևէ իրատեսական այլընտրանք:

Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհուրդը պատասխանատու է իմքի համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման գործընթացի նկատմամբ վերահսկողության համար:

Աուդիտորի պատասխանատվությունը համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար

Մեր նպատակն է ձեռք բերել ողջամիտ հավաստիացում առ այն, որ համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները, ամբողջությամբ վերցրած, զերծ են էական խեղաթյուրումներից՝ անկախ դրանց՝ խարդախության կամ սխալի հետևանքով առաջացման հանգամանքից, և ներկայացնել մեր կարծիքը ներառող աուդիտորական եզրակացություն: Ողջամիտ հավաստիացումը բարձր մակարդակի հավաստիացում է, բայց այն չի երաշխավորում, որ Աուդիտի միջազգային ստանդարտներին համաձայն իրականացված աուդիտը միշտ կհայտնաբերի էական խեղաթյուրումներ, երբ այն առկա է: Խեղաթյուրումները կարող են առաջանալ խարդախության կամ սխալի արդյունքում և համարվում են էական, երբ խելամտորեն կարող է ակնկալվել, որ դրանք, առանձին կամ միասին վերցրած, կազդեն ֆինանսական հաշվետվություններն օգտագործողների՝ այս համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների հիման վրա կայացվող տնտեսական որոշումների վրա:

ԱՄՍ-ների համաձայն իրականացրած աուդիտի ողջ ընթացքում կիրառում ենք մասնագիտական դատողություն և պահպանում մասնագիտական կասկածամտություն: Ի լրումն՝

- ▶ հատկորոշում և գնահատում ենք խարդախության կամ սխալի հետևանքով համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների էական խեղաթյուրման ռիսկերը, նախագծում և իրականացնում ենք աուդիտորական ընթացակարգեր՝ այդ ռիսկերին արձագանքելու նպատակով և ձեռք ենք բերում աուդիտորական ապացույցներ, որոնք բավարար և համապատասխան հիմք են հանդիսանում մեր կարծիքի համար: Խարդախության հետևանքով առաջացած էական խեղաթյուրման չբացահայտման ռիսկն ավելի բարձր է, քան սխալի հետևանքով էական խեղաթյուրման չբացահայտման ռիսկը, քանի որ խարդախությունը կարող է ներառել հանցավոր համաձայնություն, զեղծարարություն, միտումնավոր բացթողումներ, սխալ ներկայացումներ կամ ներքին հսկողության համակարգի չարաշահում:
- ▶ ձեռք ենք բերում աուդիտին վերաբերող ներքին հսկողության մասին պատկերացում՝ տվյալ հանգամանքներին համապատասխան աուդիտորական ընթացակարգեր նախագծելու, և ոչ թե իմքի ներքին հսկողության արդյունավետության վերաբերյալ կարծիք արտահայտելու համար:
- ▶ գնահատում ենք հաշվապահական հաշվառման կիրառված քաղաքականության տեղին լինելը, ինչպես նաև ղեկավարության կողմից կատարված հաշվապահական հաշվառման գնահատումների և կից բացահայտումների խելամտությունը:

- ▶ եզրահանգում ենք ղեկավարության կողմից հաշվապահական հաշվառման անընդհատության սկզբունքի կիրառման տեղին լինելու վերաբերյալ և հիմնվելով ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա՝ գնահատում ենք, թե արդյոք առկա է դեպքերի կամ հանգամանքների հետ կապված էական անորոշություն, որը կարող է էական կասկած հարուցել խմբի անընդհատ գործելու կարողության վրա: Եթե մենք եզրահանգում ենք, որ առկա է էական անորոշություն, ապա մեզանից պահանջվում է աուդիտորական եզրակացությունում ուշադրություն հրավիրել համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների համապատասխան բացահայտումներին, կամ, երբ այդ բացահայտումները համապատասխան չեն, ձևավորել մեր կարծիքը: Մեր եզրահանգումները հիմնված են մինչև մեր աուդիտորական եզրակացության ամսաթիվը ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա: Սակայն, ապագա իրադարձություններն ու հանգամանքները կարող են հանգեցնել խմբի գործունեության անընդհատության դադարեցմանը.
- ▶ գնահատում ենք համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների ընդհանուր ներկայացումը, կառուցվածքն ու բովանդակությունը, ներառյալ՝ բացահայտումները, ինչպես նաև համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած գործարքների ու դեպքերի ճշմարիտ ներկայացումը.
- ▶ ձեռք ենք բերում բավարար համապատասխան աուդիտորական ապացույցներ խմբի ներսում գործող կազմակերպությունների կամ ձեռնարկատիրական գործունեությունների ֆինանսական տեղեկատվության վերաբերյալ՝ համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ կարծիք արտահայտելու նպատակով: Մենք պատասխանատու ենք խմբի աուդիտի ուղղորդման, ղեկավարման և իրականացման համար: Մենք ամբողջովին պատասխանատու ենք մեր աուդիտորական կարծիքի համար:

Ի թիվս այլ հարցերի, մենք Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհրդին հաղորդակցում ենք աուդիտի առաջադրանքի պլանավորված շրջանակի և ժամկետների, ինչպես նաև աուդիտի ընթացքում հայտնաբերված նշանակալի հարցերի, ներառյալ՝ ներքին հսկողությանը վերաբերող նշանակալի թերությունների մասին:

«Էրնսթ և Յանգ» ՓԲԸ

Աուդիտի բաժնի գործընկեր՝

Գլխավոր տնօրեն՝

30 մարտի, 2022թ.

ՀՀ, ք. Երևան

Մարչելո Գելաշվիլի

Էրիկ Հայրապետյան

Համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվություն
2021 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

Հազար ՀՀ դրամ	Ծնթ.	2021թ.	2020թ.
Տոկոսային եկամուտ	4	54,730,955	34,343,569
Տոկոսային ծախս	5	(35,746,542)	(22,836,209)
Զուտ տոկոսային եկամուտ		18,984,413	11,507,360
Պարտքային կորուստների գծով ծախս	12, 15	(89,343)	(791,184)
Զուտ տոկոսային եկամուտ պարտքային կորուստների գծով պահուստից հետո		18,895,070	10,716,176
Միջնորդավճարների գծով եկամուտ		583,437	490,216
Միջնորդավճարների գծով ծախս		(1,758,432)	(1,470,161)
Զուտ (վնաս)/օգուտ փոխարժեքային տարբերություններից	6	(57,094,752)	65,428,920
Զուտ օգուտ/(վնաս) ածանցյալ գործիքներից	7	512,695	(3,826,806)
Զուտ (վնաս)/օգուտ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքներից	8	(552,234)	9,120,334
Այլ եկամուտ	9	5,720,902	4,956,533
Թղթադրամների, դրամագիտական արժեքների թողարկման և մետաղադրամների հատման ծախսեր	10	(2,365,420)	(1,481,880)
Այլ ծախսեր	11	(16,235,291)	(18,833,509)
(վնաս)/շահույթ մինչև հարկումը		(52,294,025)	65,099,823
Շահութահարկի գծով ծախս		(2,583,891)	(2,186,836)
Հաշվետու տարվա (վնաս)/շահույթ		(54,877,916)	62,912,987
(վնաս)/շահույթը վերագրելի է՝			
Բանկի սեփականատիրոջը		(55,013,885)	62,849,377
Չվերահսկող բաժնեմասին		135,969	63,610
Այլ համապարփակ եկամուտ			
Հաջորդող ժամանակաշրջաններում որպես շահույթ կամ վնաս վերադասակարգվող հոդվածներ			
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի փոփոխություններից զուտ չիրացված վնաս		(845,535)	(407,164)
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային ֆինանսական ակտիվների արժեքից մնացած պահուստներում փոփոխություններ ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով	15	22,490	(31,682)
Հաջորդող ժամանակաշրջաններում որպես շահույթ կամ վնաս վերադասակարգվող այլ համապարփակ զուտ վնաս		(823,045)	(438,846)
Հաջորդող ժամանակաշրջաններում որպես շահույթ կամ վնաս չվերադասակարգվող այլ համապարփակ եկամուտ			
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող բաժնային գործիքներից զուտ (վնաս)/օգուտ		(43,837)	668,345
Ընդամենը հաջորդող ժամանակաշրջաններում որպես շահույթ կամ վնաս չվերադասակարգվող այլ համապարփակ (վնաս)/եկամուտ		(43,837)	668,345
Հաշվետու տարվա այլ համապարփակ (վնաս)/եկամուտ		(866,882)	229,499
Ընդամենը հաշվետու տարվա համապարփակ (վնաս)/եկամուտ		(55,744,798)	63,142,486
Ընդամենը հաշվետու տարվա համապարփակ (վնասը)/եկամուտը վերագրելի է՝			
Բանկի սեփականատիրոջը		(55,873,060)	63,053,996
Չվերահսկող բաժնեմասին		128,262	88,490

Սույն համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները հաստատվել են 2022թ. մարտի 30-ին ՀՀ կենտրոնական բանկի խորհրդի կողմից և ստորագրվել

ՆԵՐՍԵՆ ԵՐԻՑՅԱՆ

ԱՆՈՒԷ ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ

Հայաստանի Հանրապետության
կենտրոնական բանկի նախագահի տեղակալ

Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական
բանկի ֆինանսական տնօրեն

1-33 ժամդրագրությունները հանդիսանում են սույն համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների անբաժանելի մասը:

Ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվություն**2021 թվականի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ**

<i>Հազար ՀՀ դրամ</i>		31 դեկտեմբերի 2021թ.	31 դեկտեմբերի 2020թ.
Ակտիվներ			
Ակտիվներ արտարժույթով			
Կանխիկ դրամ		44,555,290	51,108,237
Բանկերում և այլ ֆինանսական հաստատություններում տեղաբաշխված միջոցներ	12	763,636,093	385,019,006
Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքներ	13	734,565,274	930,471,867
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	14	445,057	–
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ	15	3,359,146	3,459,465
ԱՄՀ-ում տեղաբաշխված միջոցներ	16	102,324,925	101,636,948
Այլ ակտիվներ		168,808	182,954
Ընդամենը ակտիվներ արտարժույթով		1,649,054,593	1,471,878,477
Ակտիվներ տեղական արժույթով			
Բանկերում և այլ ֆինանսական հաստատություններում տեղաբաշխված միջոցներ և ներդրումներ	12	906,835,345	704,534,763
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ	15	26,407,060	78,543,693
Հիմնական միջոցներ	17	60,039,175	61,252,975
Ոչ նյութական ակտիվներ	18	2,787,916	2,897,059
Այլ ակտիվներ	19	8,801,628	10,072,335
Ընդամենը ակտիվներ տեղական արժույթով		1,004,871,124	857,300,825
Ընդամենը ակտիվներ		2,653,925,717	2,329,179,302
Պարտավորություններ			
Պարտավորություններ արտարժույթով			
Ֆինանսական և այլ հաստատությունների ավանդներ և հաշիվների մնացորդներ	20	655,408,136	508,273,268
Պարտավորություններ ՀՀ Կառավարության հանդեպ	23	1,626,616	1,506,451
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	14	–	143,121
Պարտավորություններ ԱՄՀ-ի հանդեպ	16	281,278,642	247,496,568
Այլ փոխառություններ	21	175,399,777	160,585,640
Այլ պարտավորություններ		1,208,275	1,442,932
Ընդամենը պարտավորություններ արտարժույթով		1,114,921,446	919,447,980
Պարտավորություններ տեղական արժույթով			
Թողադրամներ և մետաղադրամներ շրջանառության մեջ		747,165,753	751,465,873
Ֆինանսական և այլ հաստատությունների ավանդներ և հաշիվների մնացորդներ	20	413,630,384	310,400,907
Պարտավորություններ ՀՀ Կառավարության հանդեպ	23	401,983,788	265,035,664
Թողարկված պարտատոմսեր	24	9,650,642	9,655,324
Այլ պարտավորություններ	22	3,946,269	4,521,819
Ընդամենը պարտավորություններ տեղական արժույթով		1,576,376,836	1,341,079,587
Ընդամենը պարտավորություններ		2,691,298,282	2,260,527,567
Սեփական կապիտալ			
Թողարկված կապիտալ	25	100,000	100,000
Գլխավոր պահուստ		39,988,847	27,418,972
Կառավարության կողմից թողարկված մուրհակ	25	15,776,447	66,055,949
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվների վերագնահատման պահուստ	25	1,767,743	2,626,918
Կուտակված վնաս		(96,151,814)	(28,568,054)
Բանկի սեփականատիրոջը վերագրելի զուտ ակտիվներ		(38,518,777)	67,633,785
Զվերահսկող բաժնեմաս		1,146,212	1,017,950
Ընդամենը սեփական կապիտալ		(37,372,565)	68,651,735
Ընդամենը պարտավորություններ և սեփական կապիտալ		2,653,925,717	2,329,179,302

1-33 ծանոթագրությունները հանդիսանում են սույն համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների անբաժանելի մասը:

Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին համախմբված հաշվետվություն
2021 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

Հազար ՀՀ դրամ	Բանկի սեփականատիրոջը վերագրելի							
	Թողարկված կապիտալ	Գլխավոր պահուստ	Կառավարու- թյան կողմից թողարկված մուրհակ	Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվների վերագնահատ- ման պահուստ	Կուտակված վնաս	Ընդամենը	Չվերահսկող բաժնեմաս	Ընդամենը սեփական կապիտալ
Մնացորդը 2020թ. հունվարի 1-ին	100,000	25,480,248	73,810,843	2,422,299	(89,478,707)	12,334,683	929,460	13,264,143
Շահույթի բաշխում	–	1,938,724	(7,754,894)	–	(1,938,724)	(7,754,894)	–	(7,754,894)
Հաշվետու տարվա շահույթ	–	–	–	–	62,849,377	62,849,377	63,610	62,912,987
Այլ համապարփակ եկամուտ	–	–	–	204,619	–	204,619	24,880	229,499
Ընդամենը հաշվետու տարվա համապարփակ եկամուտ	–	–	–	204,619	62,849,377	63,053,996	88,490	63,142,486
Մնացորդը 2020թ. դեկտեմբերի 31-ին	100,000	27,418,972	66,055,949	2,626,918	(28,568,054)	67,633,785	1,017,950	68,651,735
Շահույթի բաշխում	–	12,569,875	(50,279,502)	–	(12,569,875)	(50,279,502)	–	(50,279,502)
Հաշվետու տարվա վնաս	–	–	–	–	(55,013,885)	(55,013,885)	135,969	(54,877,916)
Այլ համապարփակ վնաս	–	–	–	(859,175)	–	(859,175)	(7,707)	(866,882)
Ընդամենը հաշվետու տարվա համապարփակ վնաս	–	–	–	(859,175)	(55,013,885)	(55,873,060)	128,262	(55,744,798)
Մնացորդը 2021թ. դեկտեմբերի 31-ին	100,000	39,988,847	15,776,447	1,767,743	(96,151,814)	(38,518,777)	1,146,212	(37,372,565)

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին համախմբված հաշվետվություն

2021 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

Հազար ՀՀ դրամ	Ծնթ.	2021թ.	2020թ.
Դրամական միջոցների հոսքեր գործառնական գործունեությունից (վնաս)/շահույթ մինչև հարկումը		(52,294,025)	65,099,823
<i>Ճշգրտումներ՝ հաշվետու տարվա (վնասը)/շահույթը զուտ դրամական հոսքերին համաձայնեցնելու նպատակով</i>			
Մաշվածություն և ամորտիզացիա	11, 17, 18	2,876,600	3,858,750
Հիմնական միջոցների օտարումից և դուրսգրումից վնաս		257	1,387,375
Ստացվելիք տոկոսներ		1,941,325	(623,393)
Վճարվելիք տոկոսներ		296,499	(380,556)
Զուտ վնաս/(օգուտ) արտարժույթի վերագնահատումից	6	63,979,062	(63,453,637)
Զուտ վնաս իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքների վերաչափումից		7,433,805	2,835,330
Պարտքային կորուստների գծով ծախս	12, 15	89,343	791,184
Վճարված շահութահարկ		(2,185,066)	(1,664,628)
Գործառնական գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքեր՝ նախքան գործառնական ակտիվներում և պարտավորություններում փոփոխությունները		22,137,800	7,850,248
<i>Գործառնական ակտիվների զուտ (աճ)/նվազում</i>			
Բանկերում և այլ ֆինանսական հաստատություններում տեղաբաշխված միջոցներ արտարժույթով		(9,676,905)	21,286,198
Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքներ և ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ		103,024,533	(74,408,589)
Բանկերում և այլ ֆինանսական հաստատություններում տեղաբաշխված միջոցներ և ներդրումներ տեղական արժույթով		(203,471,380)	(269,799,443)
Այլ ակտիվներ		1,137,812	2,497,585
<i>Գործառնական պարտավորությունների զուտ աճ/(նվազում)</i>			
Թղթադրամներ և մետաղադրամներ շրջանառության մեջ		(4,300,120)	144,256,572
Ֆինանսական և այլ հաստատությունների ավանդներ և հաշիվների մնացորդներ		308,800,525	65,659,763
Պարտավորություններ ՀՀ Կառավարության հանդեպ		134,888,953	(59,089,285)
Թողարկված պարտատոմսերից մուտքեր		3,003,991	3,000,664
Թողարկված պարտատոմսերի մարում		(3,000,000)	–
Այլ պարտավորություններ		(1,310,429)	(586,515)
Զուտ դրամական միջոցների հոսքեր՝ ստացված գործառնական գործունեությունից / (օգտագործված գործառնական գործունեությունում)		351,234,780	(159,332,802)
<i>Դրամական միջոցների հոսքեր ներդրումային գործունեությունից</i>			
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների ձեռքբերում		(1,434,623)	(788,976)
Հիմնական միջոցների վաճառքից մուտքեր		9,127	81,764
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվների վաճառքից և մարումից մուտքեր		1,080,500	1,170,000
Զուտ դրամական միջոցների հոսքեր՝ (օգտագործված ներդրումային գործունեությունից)		(344,996)	462,788
<i>Դրամական միջոցների հոսքեր ֆինանսավորման գործունեությունից</i>			
Ստացված վարկեր		138,678,324	14,258,245
Մարված վարկեր		(41,597,657)	(39,375,111)
Վճարումներ վարձակալության գծով		(96,838)	(89,123)
Զուտ դրամական միջոցների հոսքեր՝ ստացված ֆինանսավորման գործունեությունից / (օգտագործված ֆինանսավորման գործունեությունում)		96,983,829	(25,205,989)
Արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխության ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա		(73,431,353)	42,993,016
Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների զուտ աճ / (նվազում)		374,442,260	(141,082,987)
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ տարեսկզբին	28	436,076,390	577,159,377
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ տարեվերջին	28	810,518,650	436,076,390
<i>Լրացուցիչ տեղեկատվություն</i>			
Ստացված տոկոսներ		56,672,280	33,720,176
Վճարված տոկոսներ		(35,450,043)	(23,216,765)

1-33 ծանոթագրությունները հանդիսանում են սույն համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների անբաժանելի մասը:

1. Ընդհանուր տեղեկատվություն

2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ և այդ ամսաթվին ավարտված տարվա՝ ֆինանսական հաշվետվություններին միջազգային ստանդարտներին (այսուհետ՝ «ՖՀՄՍ») համապատասխան համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի (այսուհետ՝ «Բանկ») կամ «Կենտրոնական բանկ») և վերջինիս դուստր կազմակերպությունների (այսուհետ միասին՝ «Խումբ») գործունեության համար:

Բանկն իրավաբանական անձ է, որի միակ հիմնադիրը Հայաստանի Հանրապետությունն է:

Բանկն իր գործունեությունն իրականացնում է Հայաստանի Հանրապետության սահմանադրությանը, «Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի մասին» օրենքին (այսուհետ՝ «Օրենք») և Հայաստանի Հանրապետության այլ օրենքներին համապատասխան:

Բանկի իրավաբանական հասցեն է՝ Հայաստանի Հանրապետություն, ք. Երևան 0010, Վազգեն Սարգսյան փող., 6 շենք: Բանկի աշխատակիցների միջին թվաքանակը 2021 թվականի ընթացքում կազմել է 725 (2020: 765):

Բանկը շահույթ ստանալու նպատակ չի հետապնդում: Բանկի գործունեության ֆինանսական արդյունքները, ինչպես նաև ակտիվների, պարտավորությունների և սեփական կապիտալի կառուցվածքը սահմանվում են Բանկի գործառնություններով:

Համաձայն Օրենքի՝ Բանկի հիմնական խնդիրը Հայաստանի Հանրապետությունում գների կայունության և ֆինանսական կայունության ապահովումն է: Գների կայունության նպատակն իրագործելու համար Կենտրոնական բանկը մշակում, հաստատում և իրականացնում է դրամավարկային քաղաքականության ծրագրերը: Ի լրումն իր հիմնական խնդրի՝ Բանկի այլ խնդիրներն են.

- ▶ Ապահովել Հայաստանի Հանրապետության ֆինանսական համակարգի կայունության, իրացվելիության, վճարունակության և բնականոն գործունեության համար անհրաժեշտ այլ պայմաններ,
- ▶ Ստեղծել և զարգացնել գործուն վճարահաշվարկային համակարգ,
- ▶ Կարգավորել Հայաստանի Հանրապետության ազգային արժույթի թողարկումը և դրամաշրջանառությունը,
- ▶ Կազմակերպել և կարգավորել փողերի լվացումը և ահաբեկչության ֆինանսավորումը կանխարգելող միջոցառումները,
- ▶ Ապահովել ֆինանսական համակարգում սպառողների իրավունքների և օրինական շահերի պաշտպանության համար անհրաժեշտ պայմաններ,
- ▶ Ապահովել ֆինանսական համակարգում ազատ և բարեխիղճ տնտեսական մրցակցություն և այլն:

Իր խնդիրները իրականացնելու նպատակով Կենտրոնական բանկը.

- ▶ Հանդիսանում է Հայաստանի Հանրապետության Կառավարության (այսուհետ՝ «Կառավարություն») ֆինանսական գործակալն ու խորհրդատուն,
- ▶ Լիցենզավորում է առևտրային բանկերը, օրենքով նախատեսված դեպքերում՝ նաև այլ անձանց և կազմակերպությունները, վերահսկում ու կարգավորում է վերջիններիս գործունեությունը,
- ▶ Տիրապետում, օգտագործում և տնօրինում է Հայաստանի Հանրապետության միջազգային պահուստները և այլն:

2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ բանկի խոշոր դուստր կազմակերպությունները ներկայացված են ստորև.

Անվանումը	Հիմնադրման երկիրը	Հիմնական գործունեությունը	Վերահսկվող %		Հիմնադրման ամսաթիվ
			2021թ.	2020թ.	
«Արմենիան Քարդ» ՓԲԸ	Հայաստանի Հանրապետություն	Վճարահաշվարկային ծառայություններ	56.25	56.25	մարտ 2000թ.
«Հայինկասացիա» ՓԲԸ	Հայաստանի Հանրապետություն	Դրամական միջոցների փոխադրումներ	100.00	100.00	ապրիլ 1998թ.
«Ազգային Հիփոթեքային Ընկերություն» ՎՎԿ ՓԲԸ	Հայաստանի Հանրապետություն	Հիփոթեքային վերաֆինանսավորում	100.00	100.00	հունիս 2009թ.
«Բնակարան երիտասարդներին» ՎՎԿ ՓԲԸ	Հայաստանի Հանրապետություն	Հիփոթեքային վերաֆինանսավորում	100.00	100.00	փետրվար 2010թ.
«Փոքր և միջին բիզնեսի վարկավորման աջակցություն» ՓԲԸ	Հայաստանի Հանրապետություն	Վարկավորման աջակցություն	100.00	100.00	դեկտեմբեր 2010թ.
«Ավտոտրանսպորտային միջոցների հատուկ նշանակության միասնական պատուհան» ՓԲԸ	Հայաստանի Հանրապետություն	Ապահովագրական ենթակառուցվածքների աջակցություն	100.00	100.00	դեկտեմբեր 2013թ.
«Ստակ Մանի Տրանսֆեր» ՓԲԸ	Հայաստանի Հանրապետություն	Վճարահաշվարկային ծառայություններ	100.00	100.00	դեկտեմբեր 2017թ.

1. Ընդհանուր տեղեկատվություն (շարունակություն)

Հետևելով Ծանոթագրություն 30-ի ներքո խմբի քաղաքականությանը, բացահայտված 2020թ. մարտին, խումբը հայտարարեց, որ մտադիր է լուծարման միջոցով օտարել կանխիկ դրամական առաքումներ/փոխադրումներ իրականացնող դուստր կազմակերպությունում իր ներդրումը: 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ դուստր կազմակերպությունը դեռևս գտնվում է լուծարման գործընթացում:

2021թ. հունվարին տեղի է ունեցել խմբի՝ վճարահաշվարկային ծառայություններ մատուցող երկու դուստր կազմակերպությունների միացման գործարքը:

(ա) Հայաստանի տնտեսական միջավայրը և COVID-19 համավարակի ազդեցությունը

2021 թվականի ընթացքում Բանկն իր գործունեությունը ծավալել է 2020թ.-ի նշանակալի անկումից հետո սպասվածից ավելի արագ վերականգնվող տնտեսական ակտիվության և համախառն պահանջարկի միջավայրում: Չնայած տարվա ընթացքում ամբողջ աշխարհում COVID-19 համավարակի նոր ալիքների բռնկմանն ու արագ տարածմանը՝ պատվաստումների ակտիվ գործընթացի և տնտեսական խիստ սահմանափակումներից խուսափելու շնորհիվ համավարակի ազդեցությունը թե՛ համաշխարհային, թե՛ ՀՀ տնտեսության վրա եղել է մեղմ: Արդյունքում, ՀՀ տնտեսական աճը 2021թ.-ին կազմել է 5.7%՝ մեծապես պայմանավորված ծառայությունների ոլորտի աճով: 2021թ.-ին միջազգային ասպրանքահումքային շուկաներում և ՀՀ հիմնական գործընկեր երկրներում զգալիորեն ընդլայնվել է գնաձային միջավայրը, որն իր համարժեք ազդեցությունն է փոխանցել ՀՀ ապրանքային շուկայի գներին: Հաշվի առնելով ստեղծված իրավիճակը և առաջնորդվելով գնաձի կարգավորման ու գների կայունության նպատակի ապահովման սկզբունքով՝ 2021թ.-ի ընթացքում ԿԲ-ն աստիճանաբար բարձրացրել է քաղաքականության տոկոսադրույքը՝ ընդհանուր 2.5 տոկոսային կետով՝ տարին ամփոփելով 7.75%-ով: Արդյունքում, թեև 12-ամսյա գնաճը 2021թ.-ի ընթացքում աճել է՝ 2020թ.-ի վերջի 3.7%-ից 2021թ.-ի վերջին հասնելով 7.7%-ի, կանխատեսվում է, որ միջնաժամկետ 3 տարվա հորիզոնում այն կնվազի և կհաստատվի նպատակային 4% ցուցանիշի շուրջ:

Խումբը շարունակում է գնահատել համավարակի և տնտեսական պայմանների փոփոխության ազդեցությունը իր գործունեության, ֆինանսական վիճակի և ֆինանսական արդյունքների վրա:

(բ) Անորոշությունների գնահատում

2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հասանելի տեղեկատվության հիման վրա խումբը արտացոլել է ապագա դրամական հոսքերի վերանայված գնահատումները ԱՊԿ գնահատումներում և ֆինանսական գործիքների իրական արժեքների գնահատումներում (Ծնթգ. 30):

2. Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականության ամփոփում

(ա) Համապատասխանության մասին հայտարարություն

2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ և այդ ամսաթվին ավարտված տարվա համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (այսուհետ՝ «ՀՀՄՍ») պահանջներին համապատասխան՝ Բանկի և վերջինիս դուստր կազմակերպությունների համար:

(բ) Չափման հիմունքները

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են պատմական արժեքի սկզբունքի հիման վրա, բացառությամբ ֆինանսական գործիքների, որոնք սկզբնապես ձանաչվում են իրական արժեքով և իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվների և իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքների (ներառյալ՝ ածանցյալ ֆինանսական գործիքները): Սույն համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս կիրառված հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության հիմնական դրույթները ներկայացված են ստորև: Այդ դրույթները հետևողականորեն կիրառվել են հաշվետվություններում ներկայացված բոլոր ժամանակաշրջանների նկատմամբ, եթե այլ բան նշված չէ:

(գ) Ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացման ձևը

Բացառիկ դեպքերում համապատասխան հաշվետու ժամանակաշրջանում կատարված գործառնությունների վերաբերյալ տեղեկատվության մանրամասն բացահայտումը կարող է բերել ՀՀ ամբողջ ֆինանսական համակարգի նկատմամբ վստահության կորստի: Հետևաբար, չնայած նման գործառնությունների ֆինանսական արդյունքներն արտացոլված են խմբի համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններում, խումբը կարող է միայն սահմանափակ բացահայտումներ ներկայացնել նման գործարքների վերաբերյալ:

2. Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականության ամփոփում (շարունակություն)

(դ) Ֆունկցիոնալ և ներկայացման արժույթ

Հայաստանի Հանրապետության ազգային արժույթը ՀՀ դրամն է («դրամ»), որը հանդիսանում է նաև խմբի ֆունկցիոնալ արժույթը և այն արժույթը, որով ներկայացված են սույն համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները: Ֆինանսական տեղեկատվությունը ներկայացված է ՀՀ դրամով՝ հազարների ճշտությամբ, եթե այլ բան նշված չէ:

(ե) Գնահատումների և դատողությունների կիրառում

Խմբի հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության կիրառման ընթացքում դեկլարությունն օգտագործել է իր դատողությունները և գնահատումները համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններում ձանաչված գումարները որոշելիս: Կիրառված էական դատողությունները և գնահատումները հետևյալն են.

Իրական արժեք

Եթե համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններում արտացոլվող ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքը հնարավոր չէ որոշել ակտիվ շուկայի գների հիման վրա, ապա այն որոշվում է տարբեր գնահատման մոդելների կիրառմամբ, ներառյալ՝ մաթեմատիկական մոդելները: Այդպիսի մոդելների համար ելակետային տվյալները որոշվում են որպես դիտարկվող շուկաների տվյալներ, եթե դա հնարավոր է: Հակառակ դեպքում իրական արժեքի որոշման համար կիրառում են դատողություններ:

Արժեզրկման գնահատում

Ֆինանսական ակտիվների բոլոր դասերի գծով արժեզրկումից կորուստների գնահատումը պահանջում է դատողությունների կիրառում, մասնավորապես ապագա դրամական հոսքերի արժեքի և ժամկետայնության ու գրավի արժեքի գնահատումը՝ արժեզրկումից կորուստները և պարտքային ռիսկի զգալի աճը որոշելիս: Այս գնահատումների հիմքում ընկած են մի շարք գործոններ, որոնց փոփոխությունները կարող են հանգեցնել պահուստների տարբեր մակարդակների: Խմբի ակնկալվող պարտքային կորուստների («ԱՊԿ») հաշվարկները բարդ մոդելների արդյունք են, որոնց հիմքում ընկած են մի շարք ենթադրություններ՝ ելակետային փոփոխականների ընտրության և դրանց փոխկապակցվածության վերաբերյալ: ԱՊԿ մոդելների դատողություններ և գնահատումներ պարունակող տարրերը հետևյալն են.

- ▶ Խմբի ներքին վարկային գնահատման մոդելը, որը առանձին դասերի համար սահմանում է դեֆոլտի հավանականությունները,
- ▶ Խմբի գնահատման չափանիշները և որակական գնահատումը, թե արդյոք տեղի է ունեցել պարտքային ռիսկի զգալի աճ, և հետևաբար, ֆինանսական ակտիվների գծով պահուստները պետք է չափվեն ակտիվի կյանքի ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորստի (ԱԿԱՊԿ) հիմունքով,
- ▶ ԱՊԿ մոդելների մշակումը, ներառյալ տարբեր բանաձևերի և ելակետային տվյալների ընտրությունը,
- ▶ Մակրոտնտեսական սցենարների և այնպիսի տնտեսական ելակետային տվյալների միջև, ինչպիսիք են գործազրկության մակարդակը և գրավի արժեքը, կապերի որոշումը և դրանց ազդեցությունը դեֆոլտի հավանականության (PD), դեֆոլտի դեպքում գործիքի արժեքի (EAD) և դեֆոլտի դեպքում կորստի չափի (LGD) վրա,
- ▶ Կանխատեսվող մակրոտնտեսական սցենարների և դրանց հավանականությունների կշիռների ընտրությունը՝ ԱՊԿ մոդելների ելակետային տնտեսական փոփոխականները որոշելու համար:

Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ

Բնականոն գործունեության ընթացքում Խումբը գործարքներ է կնքում կապակցված կողմերի հետ: ՖՀՄՍ 9-ով պահանջվում է ֆինանսական գործիքները սկզբնապես ձանաչել իրենց իրական արժեքով: Դատողություն է կիրառվում որոշելիս, թե արդյոք գործարքները գնանշվում են շուկայական, թե ոչ շուկայական տոկոսադրույքներով, երբ չկա այդպիսի գործարքների համար գործող շուկա: Դատողության համար հիմք է ծառայում չկապակցված կողմերի հետ համանման գործարքների գնանշումը և արդյունավետ տոկոսադրույքի վերլուծությունը: Կապակցված կողմերի հետ մնացորդների պայմաններն ու դրույթները բացահայտված են Ծանոթագրություն 27-ում:

Արժույթի միջազգային հիմնադրամի (այսուհետ՝ «ԱՄՀ») հետ գործարքների հաշվառում

Համաձայն «ԱՄՀ-ի գործարքները և ֆինանսական կազմակերպումը» ուղեցույցի՝ ԱՄՀ-ի յուրաքանչյուր անդամ նշանակում է ֆիսկալ գործակալություն (ֆինանսների նախարարություն, կենտրոնական բանկ կամ համանման կազմակերպություն)՝ ԱՄՀ-ի հետ ֆինանսական գործարքներ կատարելու համար և պահառուի (կենտրոնական բանկ կամ համանման գործակալություն)՝ ԱՄՀ-ի հաշիվները պահելու համար (ԱՄՀ թիվ 1 և 2 հաշիվներ և արժեթղթերի հաշիվ):

2. Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականության ամփոփում (շարունակություն)

(ե) Գնահատումների և դատողությունների կիրառում (շարունակություն)

Համաձայն «Արժույթի միջազգային հիմնադրամին, Վերակառուցման և զարգացման միջազգային բանկին, Միջազգային ֆինանսական կորպորացիային, Զարգացման միջազգային ասոցիացիային, Վերակառուցման և զարգացման եվրոպական բանկին, Կապիտալ ներդրումների բազմակողմանի երաշխիքների գործակալությանը և Կապիտալ ներդրումների վերաբերյալ տարածայնությունների կարգավորման միջազգային կենտրոնին Հայաստանի Հանրապետության անդամակցության մասին» ՀՀ օրենքի Բանկը, ըստ ԱՄՀ-ի հետ կնքված պայմանագրի 5-րդ հոդվածի 1-ին կետի, հանդես է գալիս որպես Հայաստանի Հանրապետության ֆիսկալ գործակալ: Բանկը համարվում է նաև Հայաստանի Հանրապետության պահառու:

Այն դեպքում, երբ Կենտրոնական բանկն ԱՄՀ-ի հետ գործառնություններում իրականացնում է ֆիսկալ գործակալի գործառնություն, արդյունքում առաջացած ակտիվների և պարտավորությունների գումարները և գործառնությունների արդյունքները արտացոլվում են Կենտրոնական բանկի ֆինանսական վիճակի և շահույթի կամ վնասի մասին հաշվետվություններում: Երբ Կենտրոնական բանկը ԱՄՀ-ի հետ գործառնություններում իրականացնում է պահառուի գործառնություն, բոլոր գործառնություններն իրականացվում են Կենտրոնական բանկի թղթակցային հաշիվների միջոցով, սակայն այդ գործառնությունների արդյունքում առաջացող ակտիվների և պարտավորությունների գումարները և համապատասխան շահույթը կամ վնասը չեն արտացոլվում Կենտրոնական բանկի ֆինանսական վիճակի և շահույթի կամ վնասի մասին հաշվետվություններում:

Վարձակալություններ. լրացուցիչ փոխառության տոկոսադրույքի գնահատում

Խումբը չի կարող հեշտությամբ որոշել վարձակալությամբ ենթադրվող տոկոսադրույքը, հետևաբար վարձակալության գծով պարտավորությունը չափելիս կիրառում է լրացուցիչ փոխառության տոկոսադրույքը: Լրացուցիչ փոխառության տոկոսադրույքը, այն տոկոսադրույքն է, որը վարձակալը ստիպված է կլինել վճարել համանման ժամկետով և համանման ապահովմամբ այն փոխառու միջոցների դիմաց, որոնք անհրաժեշտ են համանման տնտեսական միջավայրում համանման արժեք ունեցող օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի ձեռքբերման համար: Լրացուցիչ փոխառության տոկոսադրույքը արտացոլում է այն գումարը, որը Խումբը «պետք է վճարի», ինչը պահանջում է գնահատումների կիրառում, երբ չկան դիտարկելի տոկոսադրույքներ (ինչպիսիք են այն դուստր կազմակերպությունները, որոնք ֆինանսավորման գործառնություններ չեն իրականացնում), կամ երբ անհրաժեշտ է կատարել ճշգրտումներ՝ վարձակալության ժամկետները և պայմանները արտացոլելու համար (օրինակ՝ երբ վարձակալությունները դուստր կազմակերպության ֆունկցիոնալ արժույթով չեն):

Խումբը գնահատում է լրացուցիչ փոխառության տոկոսադրույքը՝ օգտագործելով դիտարկելի ելակետային տվյալներ (ինչպիսիք են օրինակ՝ շուկայական տոկոսադրույքները), եթե հասանելի են և պետք է կատարեն որոշակի կազմակերպությանը բնորոշ գնահատումներ (ինչպիսիք են օրինակ՝ դուստր կազմակերպության վարկանիշը):

(գ) Նոր կամ վերանայված ստանդարտներին և մեկնաբանություններին անցում

Խումբն առաջին անգամ է կիրառել ստանդարտների որոշ փոփոխությունները, որոնք գործում են 2021թ. հունվարի 1-ին սկսվող կամ դրան հաջորդող տարեկան ժամանակաշրջանների համար: Խումբը վաղաժամկետ չի կիրառել որևէ հրապարակված, սակայն դեռևս կիրառության մեջ չմտած ստանդարտներ, մեկնաբանություններ կամ փոփոխություններ: Յուրաքանչյուր փոփոխության բնույթը և ազդեցությունը ներկայացված է ստորև.

Տոկոսադրույքի ուղենիշի բարեփոխում – Փուլ 2. Փոփոխություններ ֆՀՄՍ 9, ՀՀՄՍ 39, ֆՀՄՍ 7, ֆՀՄՍ 4 և ֆՀՄՍ 16 ստանդարտներում (IBOR բարեփոխում Փուլ 2)

Տոկոսադրույքի ուղենիշի բարեփոխման 2-րդ փուլը ներառում է ֆինանսական հաշվետվությունների վրա ազդեցությունը մեղմելուն միտված ժամանակավոր լուծումներ, որոնք կիրառելի են միջբանկային մեկօրյա տոկոսադրույքից (IBOR-ից) ոչ ռիսկային տոկոսադրույքի (RFR-ի) անցումային փուլում: Փոփոխությունները ներառում են հետևյալ գործնական մոտեցումները՝

- ▶ Բարեփոխումով ուղղակիորեն պահանջվող պայմանագրային կամ դրամական հոսքերի փոփոխությունները դիտարկել որպես լրացուցող տոկոսադրույքի փոփոխություն՝ հավասարազոր շուկայական տոկոսադրույքի փոփոխությանը:
- ▶ Թույլ տալ IBOR բարեփոխման պահանջներով պայմանավորված հեջի նախորոշումների և հեջի փաստաթղթավորման փոփոխությունները կատարել առանց հեջավորման փոխհարաբերությունների ընդհատման:
- ▶ Ժամանակավոր մեղմացումներ տրամադրել կազմակերպություններին՝ առանձին նույնականացվող պահանջին բավարարելիս, եթե RFR գործիքը նախորոշված է որպես ռիսկի բաղադրիչի հեջ:

2. Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականության ամփոփում (շարունակություն)

(գ) Նոր կամ վերանայված ստանդարտներին և մեկնաբանություններին անցում (շարունակություն)

COVID-19-ի հետ կապված վարձավճարների արտոնություններ 2021 հունիսի 30-ից հետո - Փոփոխություններ ֆՀՄՄ 16-ում

2020թ. մայիսի 28-ին ՀՀՄՄ-ն թողարկել է COVID-19-ի հետ կապված վարձավճարների արտոնություններ փոփոխություն ֆՀՄՄ 16 «Վարձակալություն» ստանդարտում: Փոփոխությունները հնարավորություն են ընձեռնում վարձակալներին՝ չկիրառելու ֆՀՄՄ 16-ի վարձակալության վերափոխման հաշվառման ցուցումները վարձավճարների COVID-19 համավարակի ուղղակի հետևանքով առաջացած արտոնությունների համար: Որպես գործնական մոտեցում վարձակալը կարող է ընտրել չգնահատել, արդյոք COVID-19-ով պայմանավորված վարձակալից ստացված վարձավճարների արտոնությունները համարվում են վարձակալության վերափոխում: Վերոնշյալ ընտրությունը կատարող վարձակալը հաշվառում է COVID-19-ով պայմանավորված վարձավճարների փոփոխությունը այնպես, ինչպես կհաշվառեր փոփոխությունը, եթե այն չլիներ վարձակալության վերափոխում:

Փոփոխությունը նախատեսված էր կիրառել մինչև 2021թ. հունիսի 30-ը, բայց COVID-19 համավարակի ազդեցության շարունակականությամբ պայմանավորված, 2021թ. մարտի 31-ին ՀՀՄՄ-ն երկարաձգեց գործնական մոտեցման կիրառման ժամանակահատվածը մինչև 2022թ. հունիսի 30: Փոփոխությունը կիրառվում է 2021թ. ապրիլի 1-ին կամ այդ ամսաթվից սկսվող տարեկան հաշվետու ժամանակաշրջանների համար: Այնուհանդերձ, խումբը չի ստացել COVID-19-ի հետ կապված վարձավճարների արտոնություններ, սակայն մտադիր է կիրառել գործնական մոտեցումը կիրառելի դառնալու դեպքում՝ թույլատրելի ժամանակահատվածի ընթացքում:

Քանի որ խմբի ընթացիկ մոտեցումը համապատասխանում է վերոնշյալ փոփոխություններին, դրանք որևէ ազդեցություն չունեն խմբի համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

(ե) Համախմբման հիմունքներ

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները ներառում են Բանկի և վերջինիս դուստր կազմակերպությունների ֆինանսական հաշվետվությունները 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ: Դուստր կազմակերպություններն այն կազմակերպություններն են, որոնցում կատարվել են ներդրումներ և որոնք վերահսկվում են խմբի կողմից: Վերահսկողությունը ձեռք է բերվում, երբ խումբը ստանում է փոփոխական հատույցների իրավունք կամ ձիսկին ենթարկվածություն ներդրման օբյեկտում ներգրավվածության արդյունքում, ինչպես նաև ունի իր իշխանությունն օգտագործելու կարողություն՝ այդ հատույցների վրա ազդելու համար:

Մասնավորապես, խումբն ունի վերահսկողություն միայն այն դեպքում, երբ.

- ▶ ունի կարողություն ուղղորդելու ներդրման օբյեկտ հանդիսացող կազմակերպության որոշակի գործունեությունը, որը զգալի ներգործություն ունի հատույցների վրա,
- ▶ կրում է հատույցներ չստանալու ռիսկը կամ ստանում է փոփոխական հատույցներ ներդրման օբյեկտ հանդիսացող կազմակերպությունում իր մասնակցությունից, և
- ▶ հնարավորություն ունի օգտագործելու ներդրման օբյեկտ հանդիսացող կազմակերպության վրա ազդեցություն ունենալու կարողությունը՝ ներդրողների հատույցների գումարի վրա ներգործություն ունենալու համար:

Երբ խումբն ունի ներդրման օբյեկտ հանդիսացող կազմակերպությունում մեծամասնությունից քիչ քվեարկող բաժնետոմսեր կամ համանման այլ իրավունքներ, խումբը դիտարկում է բոլոր համապատասխան փաստերն ու հանգամանքները՝ գնահատելիս, թե արդյոք այն ունի ներդրման օբյեկտ հանդիսացող կազմակերպության վրա ազդեցություն ունենալու կարողություն, ներառյալ.

- ▶ ներդրման օբյեկտ հանդիսացող կազմակերպության քվեարկող բաժնետոմսերի այլ սեփականատերերի հետ պայմանագրային պայմանավորվածություն,
- ▶ այլ պայմանագրային պայմանավորվածություններից ծագող իրավունքներ,
- ▶ խմբի քվեարկող բաժնետոմսեր և հնարավոր քվեարկող բաժնետոմսեր:

Խումբը վերագնահատում է, թե արդյոք այն վերահսկում է ներդրման օբյեկտ հանդիսացող կազմակերպությանը, եթե փաստերն ու հանգամանքները վկայում են, որ փոփոխություններ են տեղի ունեցել վերահսկողության երեք տարրերից մեկում կամ մի քանիստում: Դուստր կազմակերպության համախմբումը սկսվում է այն ժամանակ, երբ խումբը ձեռք է բերում վերահսկողություն դուստր կազմակերպության նկատմամբ, և դադարում է, երբ խումբը կորցնում է վերահսկողությունը դուստր կազմակերպության նկատմամբ:

Խմբի ընկերությունների միջև գործարքները, մնացորդները և գործարքներից չիրացված շահույթը բացառվում են, չիրացված վնասները նույնպես բացառվում են, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ ծախսը չի կարող վերականգնվել: Բանկը և իր բոլոր դուստր կազմակերպությունները կիրառում են հաշվապահական հաշվառման միասնական քաղաքականություն՝ խմբի քաղաքականությանը համահունչ:

2. Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականության ամփոփում (շարունակություն)

(ե) Համախմբման հիմունքներ (շարունակություն)

Դուստր կազմակերպության սեփականության մասնաբաժնի փոփոխությունը առանց վերահսկողության փոփոխության հաշվառվում է որպես սեփական կապիտալի գործարք: Վնասները վերագրելի են չվերահսկող բաժնեմասին, նույնիսկ, եթե դա հանգեցնում է բացասական մնացորդի:

Չվերահսկող բաժնեմասը դուստր կազմակերպության սեփական կապիտալի և զուտ արդյունքների այն մասն է, որը վերագրելի է այն բաժնեմասին, որի սեփականության իրավունքը ուղղակի կամ անուղղակի կերպով չի պատկանում խմբին: Չվերահսկող բաժնեմասը կազմում է խմբի սեփական կապիտալի առանձին բաղադրիչ:

Խումբը գնահատում է չվերահսկող բաժնեմասը, որն իրենից ներկայացնում է ներկայիս սեփականության մասնաբաժինը և կրողին տալիս է զուտ ակտիվների նկատմամբ համամասնական իրավունք լուծարման դեպքում՝ յուրաքանչյուր առանձին գործառնության արժեքի սկզբունքով՝ հիմք ընդունելով ձեռքբերվող կազմակերպության զուտ ակտիվներում չվերահսկող բաժնեմասի համամասնությունը կամ իրական արժեքը:

Ասոցիացված կազմակերպություններ

Ասոցիացված կազմակերպություններն այն բիզնես միավորներն են, որոնց նկատմամբ Խումբն ունի էական ազդեցություն (ուղղակիորեն կամ անուղղակիորեն), սակայն չունի վերահսկողություն՝ տիրապետելով քվեարկող ձայների 20-ից 50 տոկոսին: Ասոցիացված կազմակերպություններում ներդրումները հաշվառվում են կիրառելով հաշվառման բաժնեմասնակցության մեթոդը, և սկզբնապես ճանաչվում են սկզբնական արժեքով: Ասոցիացված ընկերության հաշվեկշռային արժեքը ներառում է գնման պահին որոշված գույքիլը՝ հանած կուտակված արժեզրկման կորուստներ (եթե այդպիսիք կան): Ասոցիացված կազմակերպություններից ստացված շահաբաժինները նվազեցնում են ասոցիացված կազմակերպություններում ներդրման հաշվեկշռային արժեքը: Ձեռքբերումից հետո ասոցիացված կազմակերպության զուտ ակտիվներում խմբի բաժնեմասին վերաբերող այլ փոփոխությունները ճանաչվում են հետևյալ կերպ. (ա) ասոցիացված ընկերության շահույթում կամ վնասում խմբի մասնաբաժինը ներառվում է տվյալ տարվա համախմբված շահույթ/վնասում որպես ասոցիացված կազմակերպությունների արդյունքի մաս, (բ) այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում խմբի բաժնեմասը ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում՝ առանձին տողով, (գ) ասոցիացված ընկերության զուտ ակտիվների հաշվեկշռային արժեքի՝ խմբի բաժնեմասին վերաբերող այլ փոփոխությունները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում՝ որպես ասոցիացված կազմակերպության արդյունքների մաս:

Սակայն երբ ասոցիացված կազմակերպության վնասներում խմբի մասնաբաժինը հավասար է կամ գերազանցում է ասոցիացված կազմակերպությունում իր ունեցած բաժնեմասին, ներառյալ ցանկացած այլ չապահովված դեբիտորական պարտքեր, Խումբն այլևս չի ճանաչում հետագա վնասները, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ այն ձեռք է բերել պարտավորություններ կամ կատարել է վճարումներ ասոցիացված կազմակերպության անուհից:

(ը) Արտարժույթի փոխարկում և արտարժութային հոդվածների ներկայացում

Արտարժույթով իրականացված գործարքները սկզբնապես ճանաչվում են ֆունկցիոնալ արժույթով՝ գործարքի օրվա դրությամբ Բանկի կողմից հրապարակված փոխարժեքով: Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ արտարժույթով արտահայտված դրամային ակտիվները և պարտավորությունները վերահաշվարկվում են ֆունկցիոնալ արժույթի՝ այդ օրվա դրությամբ Բանկի կողմից հրապարակված փոխարժեքով:

Արտարժույթի փոխարկումից ստացված օգուտները և վնասները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում՝ որպես փոխարժեքային տարբերություններից զուտ օգուտ/վնաս: Տարեվերջի փոխարժեքով փոխարկում կատարելու սկզբունքը չի կիրառվում սկզբնական արժեքով գնահատվող ոչ դրամային հոդվածների նկատմամբ:

Արտարժույթով արտահայտված ոչ դրամային հոդվածները, որոնք չափվում են իրական արժեքով (ներառյալ՝ բաժնային ներդրումները), վերահաշվարկվում են ֆունկցիոնալ արժույթի իրական արժեքի որոշման օրվա փոխարժեքով:

Արտարժույթով իրականացվող գործարքների պայմանագրային փոխարժեքի և այդ օրվա դրությամբ Բանկի կողմից հրապարակված փոխարժեքի տարբերությունը ներառվում է համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվության մեջ:

Խմբի կողմից համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման նպատակով օգտագործվել են հետևյալ փոխարժեքները 2021 և 2020 թվականների դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ.

	31 դեկտեմբերի 2021թ.	31 դեկտեմբերի 2020թ.
ՀՀ դրամ / 1 ԱՄՆ դոլար	480.14	522.59
ՀՀ դրամ / 1 եվրո	542.61	641.11
ՀՀ դրամ / 1 բրիտանական ֆունտ	646.17	709.47
ՀՀ դրամ / 1 ՀՓԻ (Հատուկ փոխառության իրավունք)	672	752.67
ՀՀ դրամ / 1 ձապոնական իեն	4.17	5.06
ՀՀ դրամ / 1 ռուսական ռուբլի	6.42	7.02

2. Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականության ամփոփում (շարունակություն)

(թ) Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվության ներքո դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները այն միավորներն են, որոնք ազատ փոխարկելի են նախապես հայտնի դրամական գումարների և ենթակա են արժեքի փոփոխության ոչ նշանակալի ռիսկի: Խումբը դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ է համարում կանխիկ դրամը, բանկերում տեղաբաշխված նոստրո հաշիվները և ԱՄՀ-ում տեղաբաշխված ՀՓԻ միջոցները: Միջոցները, որոնց օգտագործումը սահմանափակվում է ձևավորման պահից երեք ամսից ավելի ժամանակահատվածով, չեն հանդիսանում դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ: Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով:

(ժ) Ֆինանսական գործիքներ – գնահատման հիմնական պայմաններ

Խումբը չափում է ֆինանսական գործիքները, ինչպիսիք են իրական արժեքով՝ չափարի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքները, իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվները և ածանցյալ գործիքները, իրական արժեքով՝ յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ: Ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքների իրական արժեքը բացահայտված է Ծանոթագրություն 29-ում:

Իրական արժեք այն գինն է, որը կստացվեր ակտիվը վաճառելիս կամ կվճարվեր պարտավորությունը փոխանցելիս՝ չափման ամսաթվի դրությամբ շուկայի մասնակիցների միջև կանոնավոր գործարքում: Իրական արժեքի լավագույն վկայությունն է գործող շուկայում գինը: Գործող շուկան այն շուկան է, որում ակտիվի կամ պարտավորության հետ կապված գործարքները տեղի են ունենում բավականաչափ հաճախականությամբ և ծավալով՝ շարունակական կերպով գնային տեղեկատվություն տրամադրելու համար:

Գործող շուկայում վաճառվող ֆինանսական գործիքների իրական արժեքը գնահատվում է որպես անհատական ակտիվի կամ պարտավորության գնանշված գնի և խմբի կողմից պահվող քանակի արտադրյալ: Նշված սահմանումը գործում է նույնիսկ այն դեպքում, երբ շուկայում բնականոն օրական վաճառքի ծավալը բավարար չէ պահվող ծավալը կանելու համար, և մեկ գործարքում դիրքը վաճառելու պատվերների տեղադրումը կարող է ազդեցություն ունենալ գնանշված գնի վրա: Գնահատման մեթոդները, ինչպիսիք են գեղչված դրամական հոսքերի մոդելները կամ վերջերս կատարված «անկախ կողմերի միջև գործարքների» կամ ներդրում ստացող կազմակերպությունների ֆինանսական տվյալների ստացման վրա հիմնված մոդելները, օգտագործվում են որոշելու այն ֆինանսական գործիքների իրական արժեքը, որոնց համար արտաքին շուկայական գնանշման տեղեկատվությունը հասանելի չէ:

Իրական արժեքի գնահատումների վերլուծությունը կատարվում է ըստ իրական արժեքի հիերարխիայի մակարդակի հետևյալ կերպ. (ա) մակարդակ 1՝ գնահատումներ գործող շուկայում համանման ակտիվների կամ պարտավորությունների գնանշված (չձգրտված) գներով, (բ) մակարդակ 2՝ գնահատման մեթոդներ, որոնցում ակտիվի կամ պարտավորության համար բոլոր էական ելակետային տվյալները ուղղակիորեն (գներ) կամ անուղղակիորեն (գների հիման վրա ստացված) դիտարկելի են, (գ) մակարդակ 3՝ գնահատումներ, որոնք հիմնված չեն բացառապես շուկայի դիտարկելի տվյալների վրա (այն է՝ գնահատման համար անհրաժեշտ են նշանակալի ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալներ):

Գործարքի հետ կապված ծախսումները լրացուցիչ ծախսումներն են, որոնք ուղղակիորեն վերագրելի են ֆինանսական գործիքի ձեռքբերմանը, թողարկմանը կամ օտարմանը: Լրացուցիչ ծախսումը այն ծախսումն է, որը կազմակերպությունը չէր կրի, եթե գործարքը տեղի չուներ: Գործարքի հետ կապված ծախսումները ներառում են գործակալներին (ներառյալ՝ որպես վաճառքի գործակալ հանդես եկող աշխատակիցներին), խորհրդատուներին, միջնորդներին վճարված գումարները և կոմիսիոն վճարները, կարգավորման գործակալությունների կողմից և արժեթղթերի փոխանակումներից զանձումները, գույքի սեփականության իրավունքի փոխանցման հետ կապված հարկերը և վճարները: Գործարքի հետ կապված ծախսումները չեն ներառում պարտքի պարզավճարներն ու գեղչերը, ֆինանսավորման ծախսումները կամ ներքին կառավարչական կամ պահպանման ծախսումները:

Ամորտիզացված արժեքը այն գումարն է, որով ֆինանսական գործիքը չափվել է սկզբնական ճանաչման պահին՝ հանած հիմնական գումարի մարումները, գումարած հաշվեգրված տոկոսները և ֆինանսական ակտիվների համար՝ հանած արժեգրվման վնասի գծով ցանկացած նվազեցում: Հաշվեգրված տոկոսները ներառում են սկզբնական ճանաչման ժամանակ գործարքի հետ կապված հետաձգված ծախսումների և մինչև մարման գումարը ցանկացած պարզավճարի կամ գեղչի ամորտիզացիան՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Հաշվեգրված տոկոսային եկամուտը և հաշվեգրված տոկոսային ծախսը, ներառյալ հաշվեգրված արժեքի տրոհումը և ամորտիզացված գեղչը կամ պարզավճարը (ներառյալ՝ առաջացման պահին հետաձգված վճարները, եթե կան այդպիսիք), առանձին չեն ներկայացվում, այլ ներառվում են ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվության համապատասխան հոդվածի հաշվեկշռային արժեքում:

Արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը համապատասխան ժամանակահատվածի կտրվածքով տոկոսային եկամտի կամ տոկոսային ծախսի բաշխման այնպիսի մեթոդ է, որը հանգեցնում է հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ կիրառվող հաստատուն պարբերական տոկոսադրույքի (արդյունավետ տոկոսադրույքի):

2. Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականության ամփոփում (շարունակություն)

(Ժ) Ֆինանսական գործիքներ – գնահատման հիմնական պայմաններ (շարունակություն)

Արդյունավետ տոկոսադրույքը այն դրույքն է, որը ֆինանսական գործիքի գործողության ակնկալվող ժամկետի կամ որոշակի դեպքերում ավելի կարճ ժամանակահատվածի համար գնահատված դրամական միջոցների ապագա վճարումները կամ ստացվելիք գումարները (չներառելով ապագա արժեզրկման կորուստները) զեղչում է ճշգրիտ մինչև ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության գուտ հաշվեկշռային արժեքը: Արդյունավետ տոկոսադրույքը զեղչում է փոփոխական տոկոսադրույք ունեցող գործիքների դրամական միջոցների հոսքերը մինչև հաջորդ տոկոսադրույքի վերագնանշման ամսաթիվը, բացառությամբ այն պարզապահարի կամ զեղչի, որն արտացոլում է գործիքում սահմանված լողացող տոկոսադրույքի կամ շուկայական դրույքներով չսահմանված այլ փոփոխականների նկատմամբ վարկային սարեղը: Այդպիսի պարզապահարները և զեղչերը ամորտիզացվում են գործիքի ակնկալվող գործողության ամբողջ ժամանակահատվածի ընթացքում: Ներկա արժեքի հաշվարկը ներառում է պայմանագրի կողմերի միջև վճարված կամ ստացված բոլոր վճարները, որոնք արդյունավետ տոկոսադրույքի անբաժանելի մասն են կազմում:

Սկզբնական չափում

Ֆինանսական գործիքների դասակարգումը սկզբնական ճանաչման պահին կախված է պայմանագրային պայմաններից և գործիքների կառավարման բիզնես մոդելից: Ֆինանսական գործիքները սկզբնապես չափվում են իրական արժեքով և գործարքի ծախսերը նվազեցվում կամ ավելացվում են տվյալ գումարին, բացառությամբ շահույթի կամ վնասի միջոցով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների:

Խումբն իր բոլոր ֆինանսական ակտիվները դասակարգում է՝ ելնելով ակտիվների կառավարման բիզնես մոդելից և ակտիվի պայմանագրային պայմաններից, չափումն իրականացնելով.

- ▶ Ամորտիզացված արժեքով,
- ▶ Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով,
- ▶ Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով:

Խումբն իր ածանցյալ գործիքները և առևտրային պորտֆելը դասակարգում և չափում է իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով: Խումբը կարող է հաշվառել ֆինանսական գործիքները իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով, եթե այդ կերպ վերանում է կամ զգալիորեն նվազեցվում են չափման կամ ճանաչման անհամապատասխանությունները:

Ճանաչման ամսաթիվ

Ֆինանսական ակտիվների բոլոր կանոնավոր գնումներն ու վաճառքներն արտացոլվում են վերջնահաշվարկի ամսաթվով: Կանոնավոր կերպով գնմանը կամ վաճառքին է վերաբերում ֆինանսական ակտիվների այնպիսի գնումը կամ վաճառքը, որը պահանջում է ակտիվի մատակարարում՝ շուկայում գործող կարգավորման միջոցով կամ գործարար սովորույթով սահմանված ժամկետի ընթացքում:

Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ

Որպես առևտրային նպատակներով պահվող ֆինանսական գործիքները ներառվում են «Իրական արժեքով շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ» դասակարգման մեջ: Ֆինանսական ակտիվները դասակարգվում են որպես առևտրային նպատակներով պահվող, եթե դրանք ձեռք են բերվել մոտ ապագայում իրացման նպատակով: Ածանցյալ գործիքները նույնպես դասակարգվում են որպես առևտրային նպատակով պահվող, եթե դրանք իրենց նպատակային նշանակությամբ չեն հանդիսանում գործող հեջավորման գործիքներ: Առևտրային նպատակներով պահվող ֆինանսական ակտիվների գծով օգուտները կամ վնասները, այդ թվում պարտքային արժեթղթերի առքուվաճառքից գոյացած տոկոսային եկամուտը, ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում որպես իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքների գծով գուտ օգուտ/(վնաս):

Խումբը իր բնականոն գործունեության ընթացքում արժութային և կապիտալի շուկաներում օգտագործում է տարատեսակ ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ, ներառյալ՝ ֆորվարդները, ֆյուչերսները, սվոպերը և օպցիոնները: Սրանք առևտրային նպատակներով պահվող ֆինանսական գործիքներ են, որոնք հաշվառվում են իրական արժեքով:

Իրական արժեքը որոշվում է շուկայական գնանշման կամ գնորոշման մոդելների հիման վրա, որոնք հաշվի են առնում դրանք հիմքում ընկած գործիքների ընթացիկ շուկայական և պայմանագրային արժեքները և այլ գործոններ:

2. Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականության ամփոփում (շարունակություն)

(Ժ) Ֆինանսական գործիքներ – գնահատման հիմնական պայմաններ (շարունակություն)

Ֆինանսական պարտավորություններում և ոչ ֆինանսական հիմնական պայմանագրերում պարունակվող ածանցյալ գործիքները հաշվառվում են որպես առանձին ածանցյալ գործիքներ և արտացոլվում են իրական արժեքով, եթե դրանք համապատասխանում են ածանցյալ գործիքի սահմանմանը (որը ներկայացված է վերևում), եթե դրանց տնտեսական բնութագրերը և ռիսկերը սերտորեն կապված չեն հիմնական պայմանագրերի բնութագրերի և ռիսկերի հետ, իսկ հիմնական պայմանագրերը ինքնին չեն հանդիսանում առևտրային նպատակներով պահվող կամ գնահատվում իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով: Հիմնական պայմանագրից առանձնացված պարունակվող ածանցյալ գործիքները առևտրային պորտֆելի կազմում հաշվառվում են իրական արժեքով, ընդ որում՝ իրական արժեքի բոլոր փոփոխությունները ձանաչվում են ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվությունում:

Ֆինանսական ակտիվները դասակարգվում են բիզնես մոդելի և միայն մայր գումարի և տոկոսի վճարման (SPPI) գնահատումների հիման վրա:

Պահանջներ վարկային հաստատությունների նկատմամբ, հաճախորդներին տրված վարկեր, ամորտիզացված արժեքով ներդրումային արժեթղթեր

Խումբը չափում է պահանջները վարկային հաստատությունների նկատմամբ, հաճախորդներին տրված վարկերը և այլ ֆինանսական գործիքները ամորտիզացված արժեքով միայն այն դեպքում, եթե միաժամանակ բավարարվում են հետևյալ երկու պայմանները՝

- ▶ Ֆինանսական ակտիվը պահվում է բիզնես մոդելի շրջանակներում, որի նպատակն է ֆինանսական ակտիվները պահել պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերի հավաքագրման նպատակով,
- ▶ Ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները որոշակի ամսաթվերին առաջացնում են դրամական միջոցների հոսքեր, որոնք իրենցից ներկայացնում են միայն մայր գումարի և դրա չմարված մասի դիմաց տոկոսների վճարումներ (SPPI):

Այս պայմանների մանրամասները ներկայացված են ստորև:

Բիզնես մոդելի գնահատում

Խումբն իր բիզնես մոդելը սահմանում է այն մակարդակի վրա, որը լավագույն կերպով արտացոլում է գործունեության նպատակների իրագործման համար ֆինանսական ակտիվների խմբերի կառավարման ուղղությամբ որդեգրած մեթոդները:

Խմբի բիզնես մոդելը չի գնահատվում առանձին գործիքների հիմունքով, այլ ավելի բարձր՝ համախմբված պորտֆելի մակարդակով և հիմնվում է այնպիսի դիտարկելի գործոնների վրա, ինչպիսիք են՝

- ▶ Բիզնես մոդելի արդյունավետության և այդ բիզնես մոդելի շրջանակներում պահվող ակտիվների գնահատման և կազմակերպության առանցքային ղեկավար անձնակազմին ներկայացման մեխանիզմները,
- ▶ Բիզնես մոդելի արդյունավետության (և այդ բիզնես մոդելի շրջանակներում պահվող ակտիվների) վրա ազդող ռիսկերը, մասնավորապես՝ այդ ռիսկերի կառավարման մեխանիզմները,
- ▶ Վաճառքների ակնկալվող հաճախականությունը, արժեքը և ժամկետները նույնպես հանդիսանում են Խմբի գնահատման կարևոր գործոններ:

Բիզնես մոդելի գնահատման հիմքում ընկած են ողջամիտ ակնկալվող սցենարները՝ առանց հաշվի առնելու «վատագույն» կամ «սթրեսային» սցենարները: Եթե սկզբնական ձանաչումից հետո դրամական միջոցների հոսքերը տեղի են ունենում Խմբի սկզբնական ակնկալիքներից տարբեր կերպով, Խումբը չի փոխում տվյալ բիզնես մոդելում պահվող մնացած ֆինանսական ակտիվների դասակարգումը, սակայն հաշվի է առնում այդ տեղեկատվությունը հետագայում նոր սկզբնավորվող կամ նոր ձեռք բերվող ֆինանսական ակտիվները գնահատելիս:

Միայն մայր գումարի և տոկոսի վճարման (SPPI) գնահատումներ

Որպես դասակարգման գործընթացի երկրորդ քայլ՝ Խումբը գնահատում է ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները՝ պարզելու համար, թե արդյոք դրանք բավարարում են SPPI գնահատման պահանջներին:

Այս գնահատման նպատակով մայր գումար հասկացությունը սահմանվում է որպես ֆինանսական ակտիվի իրական արժեք սկզբնական ձանաչման ժամանակ և կարող է փոխվել ֆինանսական ակտիվի կյանքի ընթացքում (օրինակ՝ եթե կան մայր գումարի մարումներ կամ պարգևավճարի/զեղչի ամորտիզացիա):

Վարկային պարտավորվածության մեջ սովորաբար տոկոսի ամենակարևոր տարրերն են փողի ժամանակային արժեքը և պարտքային ռիսկը: SPPI գնահատումը իրականացնելու համար Խումբը կիրառում է դատողություն և հաշվի է առնում համապատասխան գործոններ, ինչպիսիք են ֆինանսական ակտիվի արժույթը և տոկոսադրույքի գործողության ժամանակահատվածը:

2. Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականության ամփոփում (շարունակություն)

(Ժ) Ֆինանսական գործիքներ – գնահատման հիմնական պայմաններ (շարունակություն)

Համեմատության համար, այն պայմանագրային դրույթները, որոնք առաջացնում են ավելի քան նվազագույն ենթարկվածություն ռիսկերին կամ պայմանագրով նախատեսված դրամական հոսքերի տատանողականության, որոնք կապված չեն բազային վարկային պարտավորվածության հետ, չեն առաջացնում միայն մայր գումարի և դրա չնարված մասի վրա տոկոսի վճարում հանդիսացող պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքեր: Այս դեպքերում ֆինանսական ակտիվը պետք է չափվի իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով:

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային գործիքներ

Խումբը չափում է պարտքային գործիքները իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով, եթե միաժամանակ բավարարվում են հետևյալ երկու պայմանները.

- ▶ Գործիքը պահվում է բիզնես մոդելի շրջանակներում, որի նպատակն է ինչպես պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերի հավաքագրումը, այնպես էլ ֆինանսական ակտիվների վաճառքը,
- ▶ Ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները բավարարում են SPPI ստուգման չափանիշները:

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային գործիքները հետագայում չափվում են իրական արժեքով՝ իրական արժեքի փոփոխություններից առաջացող օգուտները և վնասները ճանաչելով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում: Տոկոսային եկամուտը և փոխարժեքային տարբերություններից օգուտը և վնասը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում նույն կերպ, ինչպես ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների համար: Ապաճանաչման պահին, նախկինում այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում ճանաչված գումարային օգուտները կամ վնասները վերադասակարգվում են որպես շահույթ կամ վնաս:

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային գործիքների համար ակնկալվող պարտքային կորուստները չեն նվազեցնում այդ ֆինանսական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքները, որոնք ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում շարունակվում են ներկայացվել իրական արժեքով: Փոխարենը, այն պահուստի չափով գումարը, որը կառաջանար, եթե ակտիվները չափվեին ամորտիզացված արժեքով, ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում՝ որպես կուտակված արժեզրկման գումար՝ շահույթում կամ վնասում համապատասխան ծախսագրմամբ: Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում ճանաչված կուտակված վնասը ակտիվի ապաճանաչումից հետո վերադասակարգվում է շահույթի և վնասի կազմ:

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող բաժնային գործիքներ

Սկզբնական ճանաչումից հետո Խումբը երբեմն ընտրում է իր բաժնային ներդրումների մի մասն առանց հետագա վերանայման դասակարգել որպես իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող բաժնային գործիքներ, երբ դրանք համապատասխանում են կապիտալի գործիքի սահմանմանը՝ համաձայն ՀՀՄՍ 32-ի «Ֆինանսական գործիքներ. Ներկայացում» ստանդարտի, և չեն պահվում առևտրային նպատակով: Նման դասակարգումը որոշվում է առանձին յուրաքանչյուր գործիքի համար:

Այս բաժնային գործիքներից օգուտները կամ վնասները երբեք չեն վերադասակարգվում շահույթի կամ վնասի կազմ: Շահաբաժինները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում՝ որպես այլ եկամուտ, երբ վճարման իրավունքը հաստատվել է, բացառությամբ, երբ Խումբը օգուտ է ստանում տվյալ մուտքերից՝ գործիքի արժեքի մի մասի վերականգնման միջոցով: Այդ դեպքում նման օգուտները հաշվառվում են այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում: Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող բաժնային գործիքները ենթակա չեն արժեզրկման գնահատման: Այդ գործիքների օտարումից հետո կուտակված վերազնահատման պահուստը փոխանցվում է չբաշխված շահույթին:

Ֆինանսական ակտիվների վերադասակարգում

Խումբը սկզբնական ճանաչումից հետո չի վերադասակարգում իր ֆինանսական ակտիվները, չհաշված բացառիկ դեպքերը, երբ Խումբը փոխում է ֆինանսական ակտիվների կառավարման բիզնես մոդելը: Ֆինանսական պարտավորությունները երբեք չեն վերադասակարգվում:

Ներգրավված փոխառու միջոցներ

Թողարկված ֆինանսական գործիքները կամ դրանց բաղկացուցիչները դասակարգվում են որպես պարտավորություններ, եթե պայմանագրային համաձայնության արդյունքում Խումբն ունի պարտավորություն փոխանցելու դրամական միջոցներ կամ այլ ֆինանսական ակտիվներ, կամ այլ կերպ կատարելու պարտավորությունները, բացի դրամական միջոցների հաստատում գումարով կամ այլ ֆինանսական ակտիվներով սեփական բաժնային գործիքների հաստատում քանակով փոխարինելը: Նման գործիքները ներառում են ֆինանսական և այլ հաստատությունների ավանդները և հաշիվների մնացորդները, պարտավորությունները Կառավարության հանդեպ, պարտավորությունները ԱՄՀ-ի հանդեպ, այլ փոխառու միջոցները, թողարկված պարտատոմսերը:

2. Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականության ամփոփում (շարունակություն)

(Ժ) Ֆինանսական գործիքներ – գնահատման հիմնական պայմաններ (շարունակություն)

Սկզբնական ճանաչումից հետո փոխառված միջոցները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով: Պարտավորության ապաճանաչման դեպքում, ինչպես նաև ամորտիզացիայի ընթացքում, եկամուտներն ու ծախսերը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում:

Ջրոյական տոկոսադրույքով վարկերի հաշվառում

Խմբի կողմից միջազգային ֆինանսական հաստատություններից Ջրոյական տոկոսադրույքով ստացված միջոցների օգուտը դիտարկվում և հաշվառվում է որպես պետական շնորհ: Ջրոյական տոկոսադրույքով օգուտը չափվում է որպես ստացված միջոցների իրական արժեքի և միջոցների սկզբնական ճանաչման ամսաթվի դրությամբ ստացված և որպես հետաձգված եկամուտ ճանաչված մուտքերի միջև տարբերություն: Հետաձգված եկամտի գումարը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում այն ժամանակաշրջանում, որում Խումբը որպես ծախս է ճանաչում համապատասխան ծախսումները: Կատարվում է շնորհին վերաբերող եկամտի չափով նվազեցում՝ համապատասխան ծախսը ներկայացնելիս:

Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների ապաճանաչում

Ֆինանսական ակտիվը (կամ ֆինանսական ակտիվի մասը, կամ նմանատիպ ֆինանսական ակտիվների խմբի մասը) ապաճանաչվում է, երբ՝

- ▶ ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքի ժամկետն ավարտվում է,
- ▶ Խումբը փոխանցում է ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը կամ պահպանում է այդ իրավունքը, բայց պարտավորվում է ստացված գումարներն ամբողջությամբ և առանց էական ուշացման փոխանցել երրորդ կողմին՝ փոխանցման համաձայնագրի համաձայն, ինչպես նաև
- ▶ Խումբը կամ (ա) փոխանցել է ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, կամ (բ) ոչ փոխանցել և ոչ էլ պահպանում է ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, սակայն փոխանցել է ակտիվի նկատմամբ վերահսկողության իրավունքը:

Այն դեպքում, երբ Խումբը փոխանցել է ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը և ոչ փոխանցել ու ոչ էլ պահպանում է ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, ինչպես նաև չի փոխանցել ակտիվի նկատմամբ վերահսկողությունը, ակտիվը ճանաչվում է Խմբի շարունակվող մասնակցության չափով: Երբ շարունակվող մասնակցությունը ձեռք է բերում փոխանցվող ակտիվի երաշխիքային ապահովման ձև, այդպիսի մասնակցությունը չափվում է հետևյալ երկու մեծություններից նվազագույնով՝ ակտիվի սկզբնական հաշվեկշռային արժեք և Խմբից պահանջվող փոխհատուցման առավելագույն գումար:

Երբ շարունակվող մասնակցությունը ձեռք է բերում փոխանցվող ակտիվի գծով թողարկված և/կամ գնված օպցիոնի ձև (ներառյալ՝ դրամական միջոցներով մարվող օպցիոններ կամ նմանատիպ պահուստներ), Խմբի մասնակցության չափը որոշվում է այն գումարի չափով, որով Խումբը կարող է հետ գնել փոխանցված ակտիվը, բացառությամբ իրական արժեքով գնահատված ակտիվի գծով թողարկված վաճառքի օպցիոնի (ներառյալ՝ դրամական միջոցներով մարվող օպցիոններ կամ նմանատիպ պահուստներ), երբ Խմբի շարունակվող մասնակցության չափը համարվում է հետևյալ երկու մեծություններից նվազագույնով՝ փոխանցված ակտիվի իրական արժեք և օպցիոնի իրագործման գին:

Ֆինանսական պարտավորությունը ապաճանաչվում է, երբ մարվում, չեղարկվում կամ դադարում է:

Եթե փոխառուի և փոխատուի միջև պարտքային գործիքը փոխարինվում է մեկ այլ պարտքային գործիքով, որի պայմաններն էականորեն տարբերվում են, կամ եթե կատարվում է գործող պարտքային գործիքի պայմանների էական փոփոխություն, այդպիսի փոխարինումը կամ փոփոխությունը հանգեցնում է այդ պարտքի ապաճանաչմանը և նոր պարտքային գործիքի ճանաչմանը, իսկ համապատասխան հաշվեկշռային արժեքների տարբերությունը ձևակերպվում է շահույթում կամ վնասում:

(հ) Վարձակալություն

1. Խումբը որպես վարձակալ

Խումբը կիրառել է ճանաչման և չափման միասնական մոտեցում բոլոր վարձակալությունների համար, բացառությամբ կարճաժամկետ վարձակալությունների և փոքրարժեք ակտիվների վարձակալությունների: Խումբը ճանաչում է վարձակալության գծով պարտավորություններ՝ վարձակալության գծով վճարումներ կատարելու համար և օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ, որոնք ներկայացնում են հիմքում ընկած ակտիվները օգտագործելու իրավունքը:

2. Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականության ամփոփում (շարունակություն)

(h) Վարձակալություն (շարունակություն)

Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ

Խումբը ճանաչում է օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ վարձակալության մեկնարկի ամսաթվի դրությամբ (այն ամսաթիվը, երբ հիմքում ընկած ակտիվը հասանելի կդառնա վարձակալի կողմից օգտագործման համար): Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվները չափվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված մաշվածությունը և արժեզրկումից կուտակված կորուստները, և ճշգրտված վարձակալության գծով պարտավորության ցանկացած վերաչափմամբ: Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվների սկզբնական արժեքը ներառում է ճանաչված վարձակալության գծով պարտավորությունների գումարը, սկզբնավորման ցանկացած ուղղակի ծախսումներ, վարձակալության մեկնարկի ամսաթվին կամ դրանից առաջ կատարված վարձավճարները՝ հանած ստացված ցանկացած վարձակալության խրախուսումներ: Բացառությամբ, եթե Խումբը խելամտորեն համոզված է ձեռք բերել վարձակալված ակտիվը սեփականության իրավունքով, օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի մաշվածությունը հաշվարկում է գծային հիմունքով վարձակալության մեկնարկի ամսաթվից մինչև օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի օգտակար ծառայության ավարտի ամսաթվից կամ վարձակալության ժամկետի ավարտի ամսաթվից ամենավաղը: Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվները ենթակա են արժեզրկման գնահատման:

Վարձակալության գծով պարտավորություններ

Վարձակալության մեկնարկի ամսաթվի դրությամբ Խումբը ճանաչում է վարձակալության գծով պարտավորությունը վարձակալության ժամկետի ընթացքում վճարման ենթակա վարձավճարների ներկա արժեքով: Վարձավճարները պարունակում են հաստատուն վճարումները (ներառյալ՝ ըստ էության հաստատուն վճարումներ)՝ հանած վարձակալության ցանկացած ստացվելիք խրախուսումը, վարձակալության փոփոխում վճարումներ, որոնք կախված են ինդեքսից կամ դրույքից, գումարները, որոնք սպասվում է, որ կվճարվեն վարձակալի կողմից՝ մնացորդային արժեքի երաշխիքի ներքո: Վարձավճարները ներառում են նաև գնման օպցիոնի իրագործման գին, երբ Խումբը խելամտորեն համոզված է, որ կիրառործի այդ օպցիոնը, և վարձակալությունը դադարեցնելու հետ կապված տուգանքների վճարումներ, եթե վարձակալության ժամկետն արտացոլում է Խմբի վարձակալությունը դադարեցնելու օպցիոնի իրագործումը: Փոփոխում վարձավճարներ, որոնք կախված չեն ինդեքսից կամ դրույքից, ճանաչվում են որպես ծախս այն ժամանակաշրջանում, որի ընթացքում տեղի է ունենում այդ վճարումներին հանգեցնող դեպքը կամ իրավիճակը:

Վարձավճարների ներկա արժեքը հաշվելիս Խումբն օգտագործում է սկզբնական կիրառման ամսաթվին լրացուցիչ փոխառության տոկոսադրույքը, եթե վարձակալությամբ ենթադրվող տոկոսադրույքը հնարավոր չէ հեշտությամբ որոշել: Մեկնարկի ամսաթվից հետո վարձակալության գծով պարտավորության գումարը ավելացվում է՝ վարձակալության գծով պարտավորության տոկոսը արտացոլելու համար, և նվազեցվում է՝ կատարված վարձավճարները արտացոլելու համար: Ավելին, վարձակալության գծով պարտավորության հաշվեկշռային արժեքը վերաչափվում է, եթե տեղի են ունենում վերափոխումներ, վարձակալության ժամկետի փոփոխություն, ըստ էության հաստատուն վարձավճարների փոփոխություն կամ հիմքում ընկած ակտիվի գնման օպցիոնի գնահատումներում փոփոխություն: Վարձակալության գծով պարտավորությունները համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններում ներառված են «Այլ պարտավորություններ» հոդվածում:

Կարճաժամկետ վարձակալություններ և փոքրարժեք ակտիվների վարձակալություններ

Խումբը կիրառում է կարճաժամկետ վարձակալությունների ճանաչման բացառությունը կարճաժամկետ վարձակալությունների համար (այն վարձակալությունները, որոնց վարձակալության ժամկետը մեկնարկի ամսաթվի դրությամբ 12 ամիս է կամ դրանից պակաս, և չեն պարունակում գնման օպցիոն): Խումբը կիրառում է նաև փոքրարժեք ակտիվների վարձակալության ճանաչման բացառությունը այն գրասենյակային գույքի համար, որոնք համարվում են փոքրարժեք: Կարճաժամկետ վարձակալությունների և փոքրարժեք ակտիվների վարձակալությունների գծով վարձավճարները ճանաչվում են որպես ծախս՝ գծային հիմունքով վարձակալության ժամկետի ընթացքում:

ii. Գործառնական – Խումբը որպես վարձատու

Վարձակալությունները, երբ Խումբը չի փոխանցում հիմքում ընկած ակտիվի սեփականության հետ կապված նշանակալի բոլոր ռիսկերն ու հատույցները, դասակարգվում են որպես գործառնական վարձակալություն: Վարձակալական եկամուտը ճանաչվում է գծային հիմունքով վարձակալության ժամկետի ընթացքում և ներառվում է այլ եկամտի կազմում համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, քանի որ գործառնական բնույթի է: Գործառնական վարձակալության բանակցությունների և պայմանավորվածությունների գծով կրած սկզբնավորման ուղղակի ծախսումները ավելացվում են տրամադրված ակտիվի հաշվեկշռային արժեքին և ճանաչվում են որպես ծախս վարձակալության ժամկետի ընթացքում նույն հիմունքով, որը կիրառվում է վարձակալական եկամուտը ճանաչելիս: Պայմանական վարձավճարները ճանաչվում են որպես եկամուտ այն ժամանակահատվածի ընթացքում, որում դրանք ստացվում են:

2. Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականության ամփոփում (շարունակություն)

(i) Հաշվանցում

Ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները հաշվանցվում են ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում՝ արտացոլվելով զուտ գումարով, եթե գոյություն ունի ճանաչված գումարները հաշվանցելու իրավաբանորեն ամրագրված իրավունք, ինչպես նաև հաշվարկը զուտ հիմունքով իրականացնելու կամ միաժամանակ ակտիվն իրացնելու և պարտավորությունը մարելու մտադրություն: Հաշվանցման այդպիսի իրավունքը (ա) չպետք է պայմանավորված լինի ապագա իրադարձությամբ և (բ) պետք է իրավաբանորեն կիրառելի լինի հետևյալ բոլոր հանգամանքներում: (i) բնականոն գործունեության ընթացքում, (ii) դեֆոլտի դեպքում և (iii) անվճարունակության կամ սնանկության դեպքում:

(ի) Հետգնման և հակադարձ հետգնման պայմանագրեր

Վաճառքի և հետգնման պայմանագրերով («ռեպո») վաճառված արժեթղթերը հաշվառվում են որպես գրավով ապահովված ֆինանսավորման գործարքներ:

Արժեթղթերն արտացոլվում են ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում, և այն դեպքում, երբ գնորդն ունի նշված արժեթղթերի վաճառքի կամ գրավադրման պայմանագրային իրավունք կամ համաձայնություն, դրանք վերադասակարգվում են որպես «Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր», իսկ պայմանագրային կողմի պարտավորությունը՝ ֆինանսական և այլ հաստատությունների նկատմամբ պարտավորությունների կազմում: Վաճառքի և հետգնման գների տարբերությունը դիտվում է որպես տոկոսային ծախս և ճանաչվում է հետգնման պայմանագրի գործողության ընթացքում:

Հետգնման պայմանագրերի ներքո («հակադարձ ռեպո պայմանագրեր») արժեթղթերի ձեռքբերման համար վճարված միջոցները գրանցվում են որպես բանկերում և այլ ֆինանսական հաստատություններում տեղաբաշխված միջոցներ: Վաճառքի և հետգնման գնի միջև տարբերությունը՝ ճշտված տոկոսադրույքով և գործընկերոջ կողմից ստացվող շահաբաժնի եկամտով, դիտարկվում է որպես տոկոսային եկամուտ և հաշվեգրվում է ռեպո պայմանագրերի ողջ գործողության ընթացքում՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

(ծ) Փոխառության տրված և ստացված արժեթղթեր

Արժեթղթերը, որոնք փոխառության են տրվել գնորդներին, շարունակվում են հաշվառվել ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում: Փոխառությամբ ներգրավված արժեթղթերն արտացոլվում են ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում միայն երրորդ անձանց վաճառքի դեպքում: Այս դեպքում առքուվաճառքի գործարքները հաշվառվում են շահույթում կամ վնասում իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով հաշվառվող ֆինանսական գործիքներից զուտ շահույթի կազմում: Այդպիսի արժեթղթերի վերադարձի պարտավորությունը արտացոլվում է իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող պարտավորություններում:

(կ) Շրջանառության մեջ գտնվող թղթադրամներ և մետաղադրամներ

Բանկի կողմից թողարկված շրջանառության մեջ գտնվող թղթադրամները և մետաղադրամները ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում արտացոլվում են անվանական արժեքով՝ որպես պարտավորություն դրանց տիրապետողների հանդեպ: Թղթադրամների տպագրման և մետաղադրամների հատման ծախսերը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում դրանց կատարման պահին:

(հ) Դրամագիտական արժեքներ

Դրամագիտական արժեքները չափվում են ինքնարժեքից և իրացման զուտ արժեքից նվազագույնով: Դրամագիտական արժեքների ինքնարժեքը որոշվում է «առաջին մուտք, առաջին ելք» սկզբունքով և ներառում է մետաղադրամների ձեռքբերման ծախսումները և նրանց ներկա գտնվելու վայր և վիճակի բերելու հետ կապված այլ ծախսումներ: Իրացման զուտ արժեքը սովորական գործունեության ընթացքում վաճառքի գնահատված գինն է՝ հանած վաճառքը կազմակերպելու համար գնահատված ծախսումները: Վաճառքի ժամանակ գնահատված վաճառքից մուտքերի գումարը ճանաչվում է որպես եկամուտ ընթացիկ տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվությունում, իսկ հաշվեկշռային արժեքի գումարը ճանաչվում է որպես ծախս ընթացիկ տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվությունում:

(ձ) Հիմնական միջոցներ

Հիմնական միջոցները հաշվառվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված մաշվածությունը և արժեզրկումից կորուստները: Այդ գումարը ներառում է սարքավորման փոխարինման ժամանակ կատարված ծախսերը, եթե դրանք բավարարում են ճանաչման չափանիշներին: Նմանապես, խոշոր կապիտալ ներդրումներ կատարելիս ծախսը ներառվում է հիմնական միջոցի հաշվեկշռային արժեքի մեջ որպես փոխարինում, եթե ճանաչման չափանիշները բավարարված են:

2. Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականության ամփոփում (շարունակություն)

(ծ) Հիմնական միջոցներ (շարունակություն)

Երբ հիմնական միջոցի նշանակալի մասերը անհրաժեշտ է պարբերաբար փոխարինել, Խումբը ճանաչում է նման մասերը՝ որպես առանձին ակտիվներ իրենց հատուկ օգտակար ծառայության ժամկետներով և համապատասխանաբար հաշվարկում է մաշվածություն:

Հիմնական միջոցների վերանորոգման և պահպանման հետ կապված բոլոր ծախսումները շահույթում կամ վնասում ճանաչվում են որպես ծախս՝ դրանց կատարման պահին:

Սկզբնապես ճանաչված հիմնական միջոցի միավոր և ցանկացած էական մաս ապաճանաչվում է օտարման դեպքում, և երբ ակտիվի օգտագործումից կամ օտարումից ոչ մի տնտեսական օգուտ չի ակնկալվում: Ակտիվի ապաճանաչումից առաջացող ցանկացած օգուտ կամ վնաս (հաշվարկված որպես օտարումից զուտ մուտքերի/հատույցների և ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի տարբերություն) ներառվում է շահույթում կամ վնասում, երբ ակտիվն ապաճանաչվում է:

Մաշվածություն

Մաշվածության հաշվարկը սկսվում է հիմնական միջոցի օգտագործման համար մատչելի դառնալու պահից: Մաշվածությունը հաշվարկվում է՝ կիրառելով գծային մեթոդը հիմնական միջոցների օգտակար ծառայության հետևյալ ժամկետների ընթացքում.

	2021թ.	2020թ.
Հող և շենքեր		
► Շենքեր	30-80 տարի	30-80 տարի
► Շենքերի սպասարկման համակարգեր	3-20 տարի	3-20 տարի
Ցանցեր, համակարգչային և այլ սարքավորումներ	2-15 տարի	2-15 տարի
Փոխադրամիջոցներ	5 տարի	5 տարի

Ակտիվի մնացորդային արժեքը ակտիվի այն մոտավոր գումարն է, որը Խումբը ներկայումս կստանար ակտիվի օտարումից՝ հանած ակտիվի օտարման գնահատված ծախսերը, եթե ակտիվը արդեն լինել իր օգտակար ծառայության վերջին սպասվող տարիքին և պայմաններում: Ակտիվների մնացորդային արժեքները և օգտակար ծառայության ժամկետները վերանայվում և, եթե անհրաժեշտ է, փոփոխվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

(դ) Վաճառքի համար պահվող ոչ ընթացիկ ակտիվներ

Ոչ ընթացիկ ակտիվները ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվության մեջ դասակարգվում են որպես «վաճառքի համար պահվող ոչ ընթացիկ ակտիվներ», եթե դրանց հաշվեկշռային արժեքը փոխհատուցվելու է հիմնականում վաճառքի գործարքի միջոցով՝ հաշվետու ժամանակաշրջանից հետո տասներկու ամսվա ընթացքում: Ակտիվը «վաճառքի համար պահվող ոչ ընթացիկ ակտիվ» դասակարգվելու համար պետք է բավարարի հետևյալ բոլոր պայմաններին. ա) ակտիվը իր ներկա վիճակում պետք է պատրաստ (մատչելի) լինի անմիջապես վաճառքի համար, բ) Խմբի ղեկավարությունը պետք է ձեռնարկի գնորդ գտնելու և վաճառքի պլանը կատարելու ակտիվ ծրագիր, գ) ակտիվը ողջամիտ գնով պետք է ակտիվորեն առաջարկվի շուկայում, դ) պետք է ակնկալվի, որ մեկ տարվա ընթացքում վաճառքը կբավարարի որպես ավարտվող վաճառք ճանաչվելու պայմաններին, ե) պլանն ավարտին հասցնելու համար անհրաժեշտ գործողությունները պետք է ցուցանեն, որ պլանում նշանակալի փոփոխությունների կատարումը կամ պլանի դադարեցումը հավանական չէ: Վաճառքի համար պահվող ոչ ընթացիկ ակտիվները չափվում են իրենց հաշվեկշռային արժեքից և իրական արժեքի և վաճառքի գծով ծախսումների տարբերությունից նվազագույնով: Վաճառքի համար պահվող ոչ ընթացիկ ակտիվների համար մաշվածություն չի հաշվարկվում:

(ձ) Ոչ նյութական ակտիվներ

Ոչ նյութական ակտիվները ներառում են համակարգչային ծրագրերն ու լիցենզիաները: Առանձին ձեռքբերված ոչ նյութական ակտիվները սկզբնապես ճանաչվում են ձեռքբերման արժեքով: Ձեռնարկատիրական միավորման արդյունքում ձեռքբերված ոչ նյութական ակտիվների արժեքը ձեռքբերման ամսաթվի դրությամբ դրանց իրական արժեքն է: Սկզբնական ճանաչումից հետո ոչ նյութական ակտիվները հաշվառվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված ամորտիզացիան և ճանաչումից և արժեզրկումից կուտակված վնասները:

Որոշակի օգտակար ծառայության ժամկետ ունեցող ոչ նյութական ակտիվները ամորտիզացվում են գծային մեթոդով օգտակար ծառայության ընթացքում, որը կազմում է 1-10 տարի, և գնահատվում են արժեզրկման տեսանկյունից, երբ առկա են արժեզրկման հայտանիշեր:

Համակարգչային ծրագրերի ընթացիկ սպասարկման ծախսերը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում դրանց կատարման պահին:

2. Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականության ամփոփում

(մ) Արժեզրկում

Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկումը

Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման գնահատման վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 30-ում:

Ոչ ֆինանսական ակտիվներ

Խումբը յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ գնահատում է՝ արդյոք առկա է որևէ հայտանիշ, ըստ որի ակտիվը կարող է արժեզրկված համարվել: Եթե առկա է այդպիսի հայտանիշ, կամ երբ անհրաժեշտ է իրականացնել ակտիվի տարեկան արժեզրկման ստուգում, ապա Խումբը գնահատում է ակտիվի փոխհատուցվող գումարը:

Ակտիվի փոխհատուցվող գումարն ակտիվի կամ դրամաստեղծ միավորի իրական արժեքից՝ հանած վաճառքի համար անհրաժեշտ ծախսումները, և օգտագործման արժեքից առավելագույնն է և որոշվում է առանձին ակտիվի համար, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ ակտիվը չի առաջացնում դրամական միջոցների ներհոսքեր, որոնք մեծապես անկախ են այլ ակտիվներից կամ ակտիվների խմբերից առաջացող դրամական միջոցների ներհոսքերից:

Այն դեպքում, երբ ակտիվի կամ դրամաստեղծ միավորի հաշվեկշռային արժեքը գերազանցում է վերջինիս փոխհատուցվող գումարը, ակտիվը համարվում է արժեզրկված, և արժեքը նվազեցվում է մինչև փոխհատուցվող գումարը: Օգտագործման արժեքի գնահատման ժամանակ դրամական միջոցների գնահատված հոսքերը գեղջվում են ներկա արժեքի՝ օգտագործելով գեղջման այն դրույքը, որն արտացոլում է ժամանակի մեջ փողի արժեքի և տվյալ ակտիվին հատուկ ռիսկերի ընթացիկ շուկայական գնահատումները՝ առանց հաշվի առնելու հարկային ազդեցությունը:

Ակտիվների գծով արժեզրկումից կորուստները ձանաչվում են համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվությունում և հակադարձվում են միայն այն դեպքում, եթե փոխվել են փոխհատուցվող գումարը որոշելու համար օգտագործվող գնահատումները: Արժեզրկումից կորուստը հակադարձվում է միայն այն չափով, որ ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը չգերազանցի այն հաշվեկշռային արժեքը, որը որոշված կլինի, առանց համապատասխան մաշվածության և ամորտիզացիայի, եթե արժեզրկումից կորուստ ձանաչված չլինի:

(յ) Պահուստներ

Պահուստը ձանաչվում է, երբ Խումբն ունի իրավական կամ կառուցողական պարտավորություն՝ որպես անցյալ դեպքերի արդյունք և հավանական է, որ այդ պարտավորությունը մարելու նպատակով կպահանջվի տնտեսական օգուտների արտահոսք, իսկ պարտավորության գումարը հնարավոր է արժանահավատորեն գնահատել:

(ն) Հարկում

Բանկն ազատված է բոլոր հարկերից և տուրքերից, բացառությամբ ապրանքների ներմուծման համար մաքսային սահմանին վճարման ենթակա հարկերից, մաքսատուրքերից և մաքսավճարներից: Միաժամանակ Բանկը հանդես է գալիս որպես հարկային գործակալ՝ Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված կարգով: Խմբի դուստր կազմակերպությունները, Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության համաձայն, հաշվարկում են շահութահարկ և այլ հարկեր ու տուրքեր:

(շ) Թողարկված կապիտալ

Թողարկված կապիտալը Բանկի կանոնադրական կապիտալն է, որը հանդիսանում է Հայաստանի Հանրապետության սեփականությունը և չի կարող գրավադրվել, բռնագանձվել կամ որևէ այլ կերպ օտարվել Հայաստանի Հանրապետության պարտավորությունների դիմաց:

Համաձայն Օրենքի 11.4 հոդվածի՝ Խմբի վնասը պահուստների հանրագումարը գերազանցելու դեպքում Կառավարության կողմից տրամադրվող անտոկոս հասարակ մուրհակը ձանաչվում է որպես Կառավարության կողմից թողարկված մուրհակ Խմբի կապիտալում:

(ո) Շահույթի բաշխում

Խմբի շահույթը, որը որոշվում է վերջինիս համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների հրապարակումից հետո, բաշխվում է հետևյալ կերպ.

- ▶ շահույթի 20%-ն ուղղվում է գլխավոր պահուստի համալրմանը՝ մինչև դրա ընդհանուր չափը կազմի առկա դրամական զանգվածի 25%-ը,
- ▶ մասհանումներ պետք է կատարվեն՝ Կառավարության կողմից նախկինում Բանկին տրամադրված մուրհակի մարման ծախսերը ծածկելու նպատակով:

2. Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականության ամփոփում (շարունակություն)

(ո) Շահույթի բաշխում (շարունակություն)

Նշված մասի համունները կատարելուց հետո խմբի ստացված շահույթի մնացորդը փոխանցվում է պետական բյուջե:

Պետական բյուջե վճարման ենթակա խմբի շահույթի հաշվարկի մեջ չեն ընդգրկվում ոսկու, հատուկ փոխառության իրավունքների, արտարժույթների և դրանցով արտահայտված արժեքների վերագնահատումից և ձեռքբերումից առաջացած եկամուտների և ծախսերի դրական տարբերությունը՝ ձգրտված նախորդ ժամանակաշրջանների բացասական արդյունքների հատուցմանն ուղղված գումարների չափով (Ծնթգ. 25):

(չ) Պայմանական ակտիվներ և պարտավորություններ

Պայմանական պարտավորությունները չեն արտացոլվում ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում, այլ բացահայտվում են հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններում, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ պարտավորության մարման հետ կապված միջոցների արտահոսքը համարվում է քիչ հավանական: Պայմանական ակտիվները չեն արտացոլվում ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում, սակայն բացահայտվում են հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններում այն դեպքերում, երբ դրանց հետ կապված տնտեսական օգուտների ներհոսքը համարվում է հավանական:

(պ) Տոկոսային եկամուտներ և ծախսեր

Խումբը հաշվարկում է տոկոսային եկամուտ ամորտիզացված արժեքով կամ իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային ֆինանսական ակտիվների գծով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույթի մեթոդը ֆինանսական ակտիվների համախառն հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ, բացառությամբ արժեզրկված ակտիվների: Արդյունավետ տոկոսադրույթը (EIR) այն տոկոսադրույթն է, որով գեղչված ակնկալվող ապագա դրամական վճարումները կամ ներհոսքերը ֆինանսական գործիքի ենթադրվող ողջ օգտագործման ժամանակահատվածում կամ՝ կիրառելի դեպքերում, ավելի կարճ ժամանակահատվածում, ձգրտորեն գեղչվում են մինչև ֆինանսական ակտիվի կամ պարտավորության զուտ հաշվեկշռային արժեքը: Հաշվարկի ժամանակ հաշվի են առնվում ֆինանսական գործիքի գծով բոլոր պայմանագրային պայմանները (օրինակ՝ ժամկետից շուտ մարման իրավունքը) և միջնորդավճարների գծով կամ լրացուցիչ ծախսերը, որոնք անմիջականորեն կապված են գործիքի հետ և որոնք կազմում են արդյունավետ տոկոսադրույթի բաղկացուցիչ մաս, սակայն հաշվի չեն առնվում ապագա վնասները: Ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության հաշվեկշռային արժեքները ձգրտվում են խմբի կողմից միջոցների ելքերի կամ մուտքերի գնահատումների վերանայման դեպքում: ձգրտված հաշվեկշռային արժեքը հաշվարկվում է սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույթի հիման վրա, իսկ հաշվեկշռային արժեքի փոփոխությունը դիտվում է որպես տոկոսային եկամուտ կամ ծախս:

Երբ ֆինանսական ակտիվի կամ համանման ֆինանսական ակտիվների խմբի հաշվառված արժեքը նվազեցվել է արժեզրկումից կորստի հիմունքով, տոկոսային եկամուտը շարունակում է ձանաչվել՝ օգտագործելով սկզբնապես գործող արդյունավետ տոկոսադրույթը նոր հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ:

(ջ) Միջնորդավճարների գծով եկամուտ

Տվյալ ժամանակաշրջանում ծառայությունների մատուցման արդյունքում վաստակված միջնորդավճարները հաշվեզրվում են այդ ժամանակահատվածի ընթացքում:

3. Հաշվապահական հաշվառման նոր հրապարակումներ

Սույն համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների հաստատման ամսաթվի դրությամբ հրապարակվել են, սակայն դեռևս ուժի մեջ չեն որոշակի նոր ստանդարտներ, գոյություն ունեցող ստանդարտների փոփոխություններ կամ մեկնաբանություններ: Խումբը վաղաժամկետ չի ընդունել նոր ստանդարտները:

Ղեկավարությունն ակնկալում է, որ բոլոր հրապարակված ստանդարտներն ու փոփոխությունները կներառվեն խմբի հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության մեջ՝ սկսած դրանց ուժի մեջ մտնելու ամսաթվից հետո սկսվող առաջին ժամանակաշրջանից: Ստորև ներկայացված է տեղեկատվություն նոր ստանդարտների, փոփոխությունների և մեկնաբանությունների վերաբերյալ, որոնք, ըստ ղեկավարության գնահատման, կիրառելի են խմբի համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների նկատմամբ: Մի շարք այլ ստանդարտներ և մեկնաբանություններ են հրապարակվել, որոնք էական ազդեցություն չունեն խմբի համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

3. Հաշվապահական հաշվառման նոր հրապարակումներ (շարունակություն)

ՖՀՄՍ 9 ֆինանսական գործիքներ – ֆինանսական պարտավորությունների ապաճանաչման համար «10 տոկոս» թեստում ներառվող վճարներ

Որպես 2018-2020թթ. ՖՀՄՍ ստանդարտների տարեկան բարելավումների գործընթացի մաս՝ ՀՀՄՍ-ն թողարկել է ՖՀՄՍ 9-ի փոփոխությունները: Փոփոխությունները պարզաբանում են այն վճարները, որոնք կազմակերպությունը ներառում է գնահատելիս, թե արդյոք նոր կամ փոփոխված ֆինանսական պարտավորության պայմանները ըստ էության տարբեր են սկզբնական ֆինանսական պարտավորության պայմաններից: Այս վճարները ներառում են միայն նրանք, որոնք վճարվում կամ ստացվում են փոխառուի և փոխատուի միջև, ներառյալ՝ երրորդ կողմի անունից փոխառուի կամ փոխատուի կողմից վճարված կամ ստացված վճարները: Կազմակերպությունը կիրառում է փոփոխությունը այն ֆինանսական պարտավորությունների նկատմամբ, որոնք փոփոխված կամ փոխանակված են կազմակերպության կողմից փոփոխության առաջին անգամ կիրառման պահին սկսվող կամ դրան հաջորդող տարեկան հաշվետու ժամանակաշրջանների համար, և չի ակնկալվում, որ փոփոխությունները էական ազդեցություն կունենան խմբի համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

Փոփոխությունն ուժի մեջ է մտնում 2022թ. հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից սկսվող տարեկան հաշվետու ժամանակաշրջանների համար, սակայն վաղաժամկետ կիրառումը թույլատրվում է: Խումբը կկիրառի փոփոխությունները այն համախմբված ֆինանսական պարտավորությունների նկատմամբ, որոնք ձևափոխված կամ փոխանակված են կազմակերպության կողմից փոփոխության առաջին անգամ կիրառման սկսվող կամ դրան հաջորդող տարեկան հաշվետու ժամանակաշրջանների համար, և չի ակնկալվում, որ փոփոխությունները էական ազդեցություն կունենան խմբի համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

Հաշվապահական հաշվառման գնահատումների սահմանում – Փոփոխություններ ՀՀՄՍ 8-ում

2021թ. փետրվարին ՀՀՄՍ-ն թողարկել է ՀՀՄՍ 8-ի փոփոխություններ, որտեղ ներկայացնում է հաշվապահական հաշվառման գնահատումների սահմանում: Փոփոխությունները հստակեցնում են հաշվապահական հաշվառման գնահատումների փոփոխությունների, հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխությունների և սխալների ուղղման միջև տարանջատումը: Դրանք նաև պարզաբանում են, թե ինչպես են կազմակերպություններն օգտագործում չափման մեթոդները և ելակետային տվյալները՝ հաշվապահական հաշվառման գնահատումներ մշակելու համար:

Փոփոխություններն ուժի մեջ են մտնում 2023թ. հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից սկսվող տարեկան հաշվետու ժամանակաշրջանների համար և կիրառելի են այդ ամսաթվին կամ այդ ժամանակաշրջանի սկսվելուց հետո իրականացող հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության և հաշվապահական հաշվառման գնահատումների փոփոխությունների համար: Վաղաժամկետ կիրառումը թույլատրելի է, եթե այդ փաստը բացահայտվում է:

Չի ակնկալվում, որ փոփոխությունները էական ազդեցություն կունենան խմբի համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունների բացահայտում – Փոփոխություններ ՀՀՄՍ 1-ում և ՖՀՄՍ Գործնական ցուցումներ 2-ում

2021թ. փետրվարին ՀՀՄՍ-ն թողարկել է փոփոխություններ ՀՀՄՍ 1-ում և «Էականության դատողությունների կատարում» ՖՀՄՍ Գործնական ցուցումներ 2-ում, որտեղ ներկայացնում են ուղեցույցներ և օրինակներ՝ օգնելու կազմակերպություններին կիրառել հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության բացահայտումների վերաբերյալ էականության դատողություններ: Փոփոխությունների նպատակն է օգնել կազմակերպություններին՝ ներկայացնելու հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության առավել օգտակար բացահայտումներ՝ հաշվապահական հաշվառման «նշանակալի» քաղաքականությունների բացահայտման պահանջը փոխարինելով հաշվապահական հաշվառման «էական» քաղաքականությունների բացահայտման պահանջով և ավելացնելով ուղեցույց, թե կազմակերպություններն ինչպես պետք է կիրառեն էականության սկզբունքը հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունների բացահայտման վերաբերյալ որոշումներ կայացնելիս:

ՀՀՄՍ 1-ի փոփոխություններն ուժի մեջ են մտնում 2023թ. հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից սկսվող տարեկան հաշվետու ժամանակաշրջանների համար՝ թույլատրելով վաղաժամկետ կիրառումը: Քանի որ Գործնական ցուցումներ 2-ի փոփոխությունները հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության տեղեկատվության էականության սահմանման կիրառման ոչ պարտադիր ուղեցույցներ են, այս փոփոխությունների համար ուժի մեջ մտնելու ամսաթվի սահմանման անհրաժեշտություն չկա:

Խումբը շարունակում է գնահատել փոփոխությունների ազդեցությունը խմբի հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունների բացահայտումների վրա:

3. Հաշվապահական հաշվառման նոր հրապարակումներ (շարունակություն)

Ֆինանսական հաշվետվությունների հայեցակարգային հիմունքներին հղումներ - ՖՀՄՍ 3-ի փոփոխություններ

2020թ. մայիսին ՀՀՄՍ-ն թողարկել է փոփոխություններ ՖՀՄՍ 3-ում «ձեռնարկատիրական գործունեության միավորումներ» – ֆինանսական հաշվետվությունների հայեցակարգային հիմունքներին հղումներ: Փոփոխությունների նպատակն է 1989թ. թողարկված «Ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման և ներկայացման հայեցակարգային հիմունքներին» հղումը փոխարինել 2018թ. թողարկված «Ֆինանսական հաշվետվությունների հայեցակարգային հիմունքներին» հղումով՝ առանց պահանջների նշանակալի փոփոխության:

Խորհուրդը նաև ավելացրել է ՖՀՄՍ 3-ի ճանաչման սկզբունքների բացառություն՝ պարտավորությունների և պայմանական պարտավորությունների գծով առաջացող հնարավոր «2-րդ օրվա» օգուտներից կամ վնասներից խուսափելու նպատակով, որոնք կգտնվեն ՀՀՄՍ 37-ի կամ ՖՀՄՍ 21 «Պարտադիր վճարներ»-ի շրջանակներում, եթե ճանաչվեն առանձին:

Միաժամանակ, Խորհուրդը որոշել է պարզաբանել ՖՀՄՍ 3-ի պայմանական ակտիվների համար առկա ուղեցույցները, որոնց վրա «Ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման և ներկայացման հայեցակարգային հիմունքներին» հղման փոխարինումը ազդեցություն չի ունենա:

Փոփոխություններն ուժի մեջ են մտնում 2022թ. հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից սկսվող տարեկան հաշվետու ժամանակաշրջանների համար և կիրառվում առաջընթաց: Չի ակնկալվում, որ փոփոխությունները էական ազդեցություն կունենան խմբի վրա:

Փոփոխություններ ՖՀՄՍ 10-ում և ՀՀՄՍ 28-ում՝ Ներդրողի և նրա հետ ասոցիացված ընկերության կամ համատեղ ձեռնարկման միջև ակտիվների վաճառք կամ ներդրում (թողարկված է 2014թ. սեպտեմբերի 11-ին և ուժի մեջ լինելու ամսաթիվը կսահմանվի ՀՀՄՍ Խորհրդի կողմից)

Փոփոխությունները պարզաբանում են ՖՀՄՍ 10-ի և ՀՀՄՍ 28-ի միջև առկա հակասությունը վաճառվող կամ ասոցիացված ընկերությունում կամ համատեղ ձեռնարկման մեջ ներդրվող դուստր կազմակերպության նկատմամբ վերահսկողության կորստի վերաբերյալ: Փոփոխությունները հստակեցնում են, որ ներդրողի և նրա հետ ասոցիացված կազմակերպության կամ համատեղ ձեռնարկման միջև, ՖՀՄՍ 3-ի բնորոշման համաձայն, ձեռնարկատիրական գործունեություն հանդիսացող ակտիվների վաճառքի կամ ներդրման արդյունքում առաջացած շահույթը կամ վնասը ճանաչվում է ամբողջությամբ: Այնուամենայնիվ, ձեռնարկատիրական գործունեություն չհանդիսացող ակտիվների վաճառքից կամ ներդրումից ստացված ցանկացած շահույթ կամ վնաս ճանաչվում է միայն ասոցիացված կազմակերպությունում կամ համատեղ ձեռնարկման մեջ չփոխկապակցված ներդրողների բաժնեմասի չափով: ՀՀՄՍ-ն անորոշ ժամանակով հետաձգել է այս փոփոխությունների ուժի մեջ մտնելու ժամկետը, սակայն փոփոխությունները վաղաժամկետ ընդունողները դրանք պետք է կիրառեն առաջընթաց կերպով: Խումբը կկիրառի փոփոխությունները, երբ ուժի մեջ մտնեն:

4. Տոկոսային եկամուտ

Հազար ՀՀ դրամ

	2021թ.	2020թ.
Տոկոսային եկամուտ արտարժույթով արտահայտված ակտիվների գծով		
Նոստրո հաշիվներ	145,858	639,647
Ժամկետային ավանդներ	261,593	225,797
ԱՄՀ-ում տեղաբաշխված միջոցներ	9,247	13,096
Այլ	43,307	41,685
Ընդամենը տոկոսային եկամուտ արտարժույթով արտահայտված ակտիվների գծով	460,005	920,225
Տոկոսային եկամուտ տեղական արժույթով արտահայտված ակտիվների գծով		
Բանկերում և այլ ֆինանսական հաստատություններում տեղաբաշխված միջոցներ և ներդրումներ	53,214,681	32,151,420
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ	1,056,269	1,271,924
Ընդամենը տոկոսային եկամուտ տեղական արժույթով արտահայտված ակտիվների գծով	54,270,950	33,423,344
Ընդամենը տոկոսային եկամուտ՝ հաշվարկված արդյունավետ տոկոսադրույթով	54,730,955	34,343,569

5. Տոկոսային ծախս

Հազար ՀՀ դրամ	2021թ.	2020թ.
Տոկոսային ծախս արտարժույթով արտահայտված պարտավորությունների գծով		
Այլ փոխառություններ	3,260,519	3,314,406
Պարտավորություններ ԱՄՀ-ի հանդեպ	1,057,696	1,332,940
Ընդամենը տոկոսային ծախս արտարժույթով արտահայտված պարտավորությունների գծով	4,318,215	4,647,346
Տոկոսային ծախս տեղական արժույթով արտահայտված պարտավորությունների գծով		
Պարտավորություններ ՀՀ Կառավարության հանդեպ (Ծնթ. 27)	30,153,372	16,914,428
Թողարկված պարտատոմսեր	741,615	664,147
Ֆինանսական և այլ հաստատությունների ավանդներ և հաշիվների մնացորդներ	485,217	402,717
Այլ	48,123	207,571
Ընդամենը տոկոսային ծախս տեղական արժույթով արտահայտված պարտավորությունների գծով	31,428,327	18,188,863
Ընդամենը տոկոսային ծախս	35,746,542	22,836,209

6. Ջուտ (վնաս)/օգուտ փոխարժեքային տարբերություններից

Հազար ՀՀ դրամ	2021թ.	2020թ.
Ջուտ (վնաս)/օգուտ արտարժույթի վերագնահատումից	(63,979,062)	63,453,637
Ջուտ օգուտ սկոբ գործարքներից	6,884,310	1,975,283
Ընդամենը Ջուտ (վնաս)/օգուտ փոխարժեքային տարբերություններից	(57,094,752)	65,428,920

Դրամային ակտիվների և պարտավորությունների վերագնահատումից ստացված Ջուտ (վնաս)/օգուտի կազմում ներառված է 84,059,388 հազար ՀՀ դրամ գումարով արտարժույթի վերագնահատումից Ջուտ վնասը իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքների գծով (2020թ՝ 84,405,394 հազար ՀՀ դրամի Ջուտ օգուտ):

7. Ջուտ օգուտ/(վնաս) ածանցյալ գործիքներից

Հազար ՀՀ դրամ	2021թ.	2020թ.
Ջուտ օգուտ/(վնաս) սկոպ պայմանագրերից	542,380	(395,885)
Ջուտ (վնաս)/օգուտ ֆյուչերսային պայմանագրերից	(29,685)	30,118
Ջուտ վնաս Կառավարության հետ կնքված ֆորվարդ պայմանագրից (Ծնթ. 27)	–	(3,461,039)
Ընդամենը Ջուտ օգուտ/(վնաս) ածանցյալ գործիքներից	512,695	(3,826,806)

2007թ. հունվարի 5-ին Կառավարության հետ կնքված պայմանագրի համաձայն՝ Բանկը պարտավորվել էր փոխարկել պետական բյուջեի հիմնական արտարժույթային մուտքերն ու ելքերը Կառավարության բյուջետային ուղերձում տվյալ տարվա համար սահմանված փոխարժեքներով, ինչը հիմք է հանդիսանում «Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջեի մասին» օրենքում ցուցանիշների հաշվարկման համար: Արտարժույթի փոխանակման այդպիսի գործարքներից օգուտը կամ վնասը Բանկը հաշվառում էր որպես ածանցյալ գործիքներից ֆինանսական արդյունք:

2021թ. հունվարի 1-ից պետական բյուջեի հիմնական արտարժույթային մուտքերի ու ելքերի փոխարկումներն իրականացվել են գործարքի ամսաթվի դրությամբ ձևավորված փոխարժեքի հիման վրա:

8. Զուտ (վնաս)/օգուտ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքներից

Հազար ՀՀ դրամ	2021թ.	2020թ.
Զուտ (վնաս)/օգուտ սեփական կառավարման ներքո գտնվող արտերկրյա արժեթղթերի գծով	(562,931)	9,083,463
Զուտ օգուտ սեփական կառավարման ներքո գտնվող փողի շուկայի գործիքների գծով	10,697	36,871
Ընդամենը զուտ (վնաս)/օգուտ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքներից	(552,234)	9,120,334

9. Այլ եկամուտ

Հազար ՀՀ դրամ	2021թ.	2020թ.
Դրամագիտական արժեքներ	1,524,482	1,467,887
Ֆինանսական գործակալության վճար	390,193	427,496
Այլ	3,806,227	3,061,150
Ընդամենը այլ եկամուտ	5,720,902	4,956,533

Ֆինանսական գործակալության վճարն իրենից ներկայացնում է Բանկի՝ որպես Կառավարության գործակալի կողմից ստացված վճար՝ գործակալության պայմանագրերի համաձայն: Հիմք ընդունելով գործակալության պայմանագրերի դրույթները՝ Բանկը վարկեր է տրամադրում առևտրային բանկերին և այլ ֆինանսական հաստատություններին:

2021թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ընթացքում «Այլ» տողում ներառված 2,990,601 հազար ՀՀ դրամ գումարը ներկայացնում է Բանկի մեկ դուստր կազմակերպության հատույթը, որը տրամադրում է պլաստիկ քարտերով վճարումների ծառայություններ (2020թ.՝ երկու դուստր, 2,453,011 հազար ՀՀ դրամ):

10. Թղթադրամների, դրամագիտական արժեքների թողարկման և մետաղադրամների հատման ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2021թ.	2020թ.
Թղթադրամների թողարկման և մետաղադրամների հատման ծախսեր	1,305,050	247,066
Վաճառված դրամագիտական արժեքների թողարկման ծախսեր	1,060,370	1,234,814
Ընդամենը թղթադրամների, դրամագիտական արժեքների թողարկման և մետաղադրամների հատման ծախսեր	2,365,420	1,481,880

11. Այլ ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2021թ.	2020թ.
Աշխատակիցների հատուցումներ, վերապատրաստման ծախսեր և հարակից վճարներ	7,778,744	8,033,175
Մաշվածություն և ամորտիզացիա	2,876,600	3,858,750
Վերանորոգում և տեխնիկական սպասարկում	1,390,373	1,560,537
Վճարահաշվարկային համակարգի զարգացման և սպասարկման ծախսեր	440,101	457,576
Անվտանգության և ապահովագրական ծախսեր	379,822	497,493
Մասնագիտական ծառայություններ	135,461	57,436
Այլ	3,234,190	4,368,542
Ընդամենը այլ ծախսեր	16,235,291	18,833,509

2021թ. դեկտեմբերի 31-ին և 2020թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարիների ընթացքում «Այլ» տողում ներառված ծախսերը ներկայացնում են Բանկի և իր դուստր կազմակերպությունների բաժանորդագրության վճարներ, կապի ապահովման, կոմունալ, վարձակալության, գրասենյակային և այլ ծախսեր:

2020թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար «Այլ» տողում ներառված են նաև հիմնական միջոցների դուրսգրման ծախսերը, որոնք բացահայտված են Ծնթ.17-ում:

11. Այլ ծախսեր (շարունակություն)

2021թ. դեկտեմբերի 31-ին և 2020թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարիների համար աշխատակիցների հատուցումների, վերապատրաստման ծախսերի և հարակից վճարների, մաշվածության և ամորտիզացիայի ու վերանորոգման և սպասարկման ծախսերի գումարները նաև ներառում են խմբի դուստր կազմակերպությունների համապատասխան ծախսերի գումարները:

12. Բանկերում և այլ ֆինանսական հաստատություններում տեղաբաշխված միջոցներ և ներդրումներ

Բանկերում և այլ ֆինանսական հաստատություններում տեղաբաշխված միջոցներ արտարժույթով

<i>Հազար ՀՀ դրամ</i>	<i>31 դեկտեմբերի 2021թ.</i>	<i>31 դեկտեմբերի 2020թ.</i>
Բանկերում և այլ ֆինանսական հաստատություններում տեղաբաշխված միջոցներ արտարժույթով		
Նոստրո հաշիվներ	750,194,375	380,277,935
Ժամկետային ավանդներ	12,875,235	4,173,434
Ածանցյալների պարտադիր մարժա	675,167	637,304
Արժեզրկման պահուստ	(108,684)	(69,667)
Ընդամենը բանկերում և այլ ֆինանսական հաստատություններում տեղաբաշխված միջոցներ արտարժույթով	763,636,093	385,019,006

Բանկերում և այլ ֆինանսական հաստատություններում արտարժույթով տեղաբաշխված միջոցների կենտրոնացում

2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ խումբն ուներ տեղաբաշխված միջոցներ երկու բանկում, որոնցից յուրաքանչյուրի մնացորդը գերազանցում էր բանկերում և այլ ֆինանսական հաստատություններում տեղաբաշխված ընդհանուր միջոցների 10%-ը: 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այդ մնացորդի ընդհանուր գումարը կազմում է 604,132,858 հազար ՀՀ դրամ (2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ երկու բանկում, մնացորդի ընդհանուր գումարը կազմում է 295,730,920 հազար ՀՀ դրամ):

Արժեզրկման պահուստ բանկերում և այլ ֆինանսական հաստատություններում արտարժույթով տեղաբաշխված միջոցների համար

Բանկերում և այլ ֆինանսական հաստատություններում տեղաբաշխված արտարժույթով միջոցների համախառն հաշվեկշռային արժեքի և համապատասխան ԱՊԿ-ի փոփոխության վերլուծությունը 2021թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ընթացքում հետևյալն է.

<i>Հազար ՀՀ դրամ</i>	<i>Փուլ 1</i>	<i>Ընդամենը</i>
Բանկերում և այլ ֆինանսական հաստատություններում տեղաբաշխված միջոցներ արտարժույթով		
Համախառն հաշվեկշռային արժեք 2021թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	385,088,673	385,088,673
Ստեղծված կամ ձեռքբերված նոր ակտիվներ	761,094,488	761,094,488
Մարված ակտիվներ	(382,438,384)	(382,438,384)
2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	763,744,777	763,744,777

<i>Հազար ՀՀ դրամ</i>	<i>Փուլ 1</i>	<i>Ընդամենը</i>
Բանկերում և այլ ֆինանսական հաստատություններում տեղաբաշխված միջոցներ արտարժույթով		
ԱՊԿ 2021թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	69,667	69,667
Ստեղծված կամ ձեռքբերված նոր ակտիվներ	89,648	89,648
Մարված ակտիվներ	(38,316)	(38,316)
ԱՊԿ հաշվարկման մոդելների կամ օգտագործվող ելակետային տվյալների փոփոխություններ	(12,315)	(12,315)
2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	108,684	108,684

12. Բանկերում և այլ ֆինանսական հաստատություններում տեղաբաշխված միջոցներ և ներդրումներ (շարունակություն)

Բանկերում և այլ ֆինանսական հաստատություններում տեղաբաշխված միջոցներ արտարժույթով (շարունակություն)

Բանկերում և այլ ֆինանսական հաստատություններում տեղաբաշխված արտարժույթով միջոցների համախառն հաշվեկշռային արժեքի և համապատասխան ԱՊԿ-ի փոփոխության վերլուծությունը 2020թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ընթացքում հետևյալն է.

Հազար ՀՀ դրամ	Փուլ 1	Ընդամենը
Բանկերում և այլ ֆինանսական հաստատություններում տեղաբաշխված միջոցներ արտարժույթով		
Համախառն հաշվեկշռային արժեք 2020թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	560,139,884	560,139,884
Ստեղծված կամ ձեռքբերված նոր ակտիվներ	381,508,352	381,508,352
Մարված ակտիվներ	(556,559,563)	(556,559,563)
2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	385,088,673	385,088,673

Հազար ՀՀ դրամ	Փուլ 1	Ընդամենը
Բանկերում և այլ ֆինանսական հաստատություններում տեղաբաշխված միջոցներ արտարժույթով		
ԱՊԿ 2020թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	147,896	147,896
Ստեղծված կամ ձեռքբերված նոր ակտիվներ	4,412	4,412
Մարված ակտիվներ	(65,406)	(65,406)
ԱՊԿ հաշվարկման մոդելների կամ օգտագործվող ելակետային տվյալների փոփոխություններ	(17,235)	(17,235)
2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	69,667	69,667

Բանկերում և այլ ֆինանսական հաստատություններում տեղաբաշխված միջոցներ և ներդրումներ տեղական արժույթով

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2021թ.	31 դեկտեմբերի 2020թ.
Բանկերում և այլ ֆինանսական հաստատություններում տեղաբաշխված միջոցներ և ներդրումներ տեղական արժույթով		
Վարկեր բանկերին և ֆինանսական կազմակերպություններին KfW, Համաշխարհային բանկի, Ասիական զարգացման բանկի և Եվրոպական ներդրումային բանկի հետ համաձայնագրերի շրջանակներում	185,767,880	140,847,175
Հետգնման պայմանագրեր և այլ մեկօրյա միջոցներ	485,415,041	345,952,769
Հիփոթեքային վերաֆինանսավորում	134,676,322	106,377,016
Առևտրային բանկերում ավանդներ և ընթացիկ հաշիվներ	77,167,979	87,282,360
Ներդրումներ՝ ամորտիզացված արժեքով չափված	24,306,950	24,305,412
Այլ վարկեր	3,012,901	3,208,943
Արժեզրկման պահուստ	(3,511,728)	(3,438,912)
Ընդամենը բանկերում և այլ ֆինանսական հաստատություններում տեղաբաշխված միջոցներ և ներդրումներ տեղական արժույթով	906,835,345	704,534,763

Բանկերում և այլ ֆինանսական հաստատություններում տեղական արժույթով տեղաբաշխված միջոցների և ներդրումների կենտրոնացում

2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ երկու բանկի մնացորդները գերազանցում են բանկերում և այլ ֆինանսական հաստատություններում տեղական արժույթով տեղաբաշխված միջոցների ընդհանուր գումարի 10%-ը (2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ երկու բանկ):

Հակադարձ հետգնման համաձայնագրերով գրավի առարկա են հանդիսանում արժեթղթերը, որոնք խումբը կարող է վաճառել կամ վերագրավադել: 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հակադարձ հետգնման պայմանագրեր են կնքվել 13 տեղական բանկի հետ (2020 դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 12 տեղական բանկ): Այս պայմանագրերով գրավի առարկա հանդիսացող արժեթղթերի իրական արժեքները ներկայացված են ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2021թ.	31 դեկտեմբերի 2020թ.
Կառավարության գանձապետական արժեթղթեր	447,781,610	306,786,374
Կառավարության կողմից թողարկված Եվրոպարտատոմսեր	4,187,656	11,951,592
Կորպորատիվ պարտատոմսեր	58,141,427	43,406,326
Ընդամենը	510,110,693	362,144,292

12. Բանկերում և այլ ֆինանսական հաստատություններում տեղաբաշխված միջոցներ և ներդրումներ (շարունակություն)

Բանկերում և այլ ֆինանսական հաստատություններում տեղաբաշխված միջոցներ և ներդրումներ տեղական արժույթով (շարունակություն)

ԿԲՎ-ի, Ասիական զարգացման բանկի (ԱԶԲ), Եվրոպական ներդրումային բանկի (ԵՆԲ) և Համաշխարհային բանկի հետ պայմանագրերի շրջանակներում վարկեր են տրամադրվել տեղական առևտրային բանկերին հետևյալ ծրագրերի ներքո, որոնք ֆինանսավորվում են ԿԲՎ բանկային խմբի, ԵՆԲ-ի, ԱԶԲ-ի և Վերակառուցման և զարգացման միջազգային բանկի (Համաշխարհային բանկի անդամ կազմակերպություն) կողմից:

- ▶ *ՓՄՁ աջակցություն.* Համաշխարհային բանկի և ԿԲՎ-ի ՓՄՁ աջակցության ծրագրերի նպատակն է՝ Հայաստանում զարգացնել ՓՄՁ-ները, մասնավորապես՝ առևտրային բանկերին և ունիվերսալ վարկային կազմակերպություններին ապահովելով անհրաժեշտ ֆինանսական միջոցներով միկրո, փոքր և միջին ձեռնարկությունների վարկավորումը առավել արդյունավետ և շահութաբեր դարձնելու նպատակով: Սա իրականացվում է գործընկեր բանկերում նոր վարկային գործիքակազմի /տեխնոլոգիաների/ ներդրման և բարձրակարգ վարկային մասնագետների ուսուցման և վերապատրաստումների կազմակերպման միջոցով: 2014թ. ընթացքում նոր վարկային գիծ է ստացվել ԱԶԲ-ի «Կանանց ձեռներեցության ոլորտի աջակցման և զարգացման» ծրագրի շրջանակներում: Ծրագրի հիմնական նպատակն է ՀՀ ֆինանսական համակարգի միջոցով խթանել ձեռներեցության զարգացումը կանանց շրջանում՝ մեծացնելով ազգային արժույթով ֆինանսական միջոցների հասանելիությունը կանանց պատկանող ՓՄՁ-ների համար: 2015թ. ընթացքում նոր վարկ է ստացվել ԵՆԲ-ից՝ հիմնականում գյուղմշակման, գյուղատնտեսության և զբոսաշրջության ոլորտների ՓՄՁ-ներին առևտրային բանկերի և ունիվերսալ վարկային կազմակերպությունների միջոցով փոխառություններ տրամադրելու նպատակով: 2017թ. ընթացքում ևս մեկ վարկ է ստացվել ԵՆԲ-ից՝ «Հայաստանի Գյուղատնտեսության և տուրիզմի ֆինանսավորում 2 վարկ ՓՄՁ-ներին և միջին կապիտալիզացիա ունեցող կազմակերպություններին» Ծրագրի շրջանակներում: Այս վարկի պայմանները հիմնականում նույնն են, ինչ առաջին փուլի պայմանները: Հիմնական տարբերությունը կլիմայական փոփոխությունների տարրի ներառումն է, որը պահանջում է ենթավարկառուներից՝ ձեռնարկել որոշակի քայլեր շրջակա միջավայրի վրա ազդեցությունը բարելավելու համար: 2020թ. և 2021թ. ընթացքում ևս մեկ վարկ է ստացվել ԵՆԲ-ից՝ «Մասնավոր հատվածի ֆինանսավորում» վարկային ծրագրի շրջանակներում (ԵՆԲ-III): Ծրագրի նպատակն է զարգացնել գյուղատնտեսության, զբոսաշրջության և արտադրության ոլորտները, ինչպես նաև խթանել արտահանումը Հայաստանի Հանրապետությունում: 2016թ. ընթացքում նոր վարկ է ստացվել «Էներգաարդյունավետություն փոքր և միջին ձեռնարկությունների համար» վարկային ծրագրի շրջանակներում: Ծրագրի հիմնական նպատակն է՝ ստեղծել և ընդլայնել էներգաարդյունավետության վարկերի առաջարկը Հայաստանի ֆինանսական կազմակերպություններում, և միաժամանակ բավարարել էներգաարդյունավետության վարկերի պահանջարկը միկրո, փոքր և միջին ձեռնարկությունների համար: Ծրագրի նպատակն է՝ նպաստել հայկական ՓՄՁ-ների կողմից էներգիայի պահանջարկի և վնասակար գազերի արտանետման նվազմանը, ինչպես նաև խթանել ձեռնարկությունների մրցունակությունը:
- ▶ *Վերականգնվող էներգիայի զարգացում.* Ծրագրի ընդհանուր նպատակն է՝ նպաստել էներգամատակարարման բարելավմանը և Հայաստանում մասնավոր հատվածի հետագա զարգացմանը՝ էլեկտրաէներգիայի արտադրության համար վերականգնվող էներգիայի աղբյուրների ծախսարդյունավետ օգտագործումն ապահովելու միջոցով: Ծրագրով նախատեսվում է աջակցել վերականգնվող էներգիայի օգտագործմանը, մասնավորապես փոքր հիդրոէլեկտրակայաններին (ՓՀԷԿ)՝ վարկեր տրամադրելով անհատ ձեռնարկատերերին և մասնավոր ձեռնարկություններին:
- ▶ *Բնակարանային ֆինանսավորման կայուն շուկայի զարգացում.* Ծրագրի նպատակն է՝ ընդլայնել առևտրային բանկերի և վարկային կազմակերպությունների կողմից անշարժ գույքի ձեռքբերման և վերանորոգման նպատակով տնային տնտեսություններին հատկացվող վարկավորումը:

Ծրագրերի պայմանների համաձայն՝ Խումբը, կիրառելով տեխնիկական և ֆինանսական չափանիշներ, սահմանում է համապատասխան հայաստանյան բանկեր և ֆինանսական հաստատություններ, որոնցում տեղաբաշխում է միջոցներ՝ այդ գործընկերների հետ ստորագրված պայմանագրերի համաձայն: Բանկերը և ֆինանսական հաստատությունները որոշում են վերջնական փոխառուներին ստանձնելով տրամադրված վարկերի հետ կապված ռիսկերը:

2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ԿԲՎ-ի, Համաշխարհային բանկի, ԵՆԲ-ի և ԱԶԲ-ի հետ պայմանագրերի շրջանակներում վարկեր են տրամադրվել տեղական 14 բանկերի (2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 14 տեղական բանկերի) և 9 այլ ֆինանսական կազմակերպությունների (2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 9 այլ ֆինանսական կազմակերպությունների):

2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հիփոթեքային վերաֆինանսավորումը ֆինանսական կազմակերպություններին կատարվել է մինչև 10 տարի մարման ժամկետով (2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 10 տարի):

2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հիփոթեքային վերաֆինանսավորման վարկերն ապահովված են գրավով՝ հաճախորդներին տրամադրված վարկային պայմանագրերի շրջանակներում պահանջի իրավունքով՝ 134,934,241 հազար ՀՀ դրամ գումարով (2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 106,094,093 հազար ՀՀ դրամ):

12. Բանկերում և այլ ֆինանսական հաստատություններում տեղաբաշխված միջոցներ և ներդրումներ (շարունակություն)

Բանկերում և այլ ֆինանսական հաստատություններում տեղաբաշխված միջոցներ և ներդրումներ տեղական արժույթով (շարունակություն)

Առևտրային բանկերում տեղաբաշխված ավանդները և ընթացիկ հաշիվները ներառում են խմբի դուստր կազմակերպությունների կողմից առևտրային բանկերում կատարված ցալահանջ և կարճաժամկետ տեղաբաշխումները:

Խմբի ղեկավարությունը 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 24,306,950 հազար ՀՀ դրամ ներդրումները դասակարգել է որպես ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումներ (2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 24,305,412 հազար ՀՀ դրամ): Որոշումը կայացվել է հիմք ընդունելով ներդրումների կառավարման բիզնես մոդելը, որի նպատակն է պահել այդ ֆինանսական ակտիվները պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերի հավաքագրման նպատակով:

Այլ վարկերն ապահովված են 2,481,653 հազար ՀՀ դրամ արժեքով անշարժ գույքով (2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 2,657,699 հազար ՀՀ դրամ) և 98,477 ՀՀ դրամ արժեքով շարժական գույքով և այլ ակտիվներով (2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 124,105 հազար ՀՀ դրամ):

Արժեզրկման պահուստ բանկերում և այլ ֆինանսական հաստատություններում տեղական արժույթով տեղաբաշխված միջոցների և ներդրումների համար

Բանկերում և այլ ֆինանսական հաստատություններում տեղաբաշխված տեղական արժույթով միջոցների և ներդրումների համախառն հաշվեկշռային արժեքի և համապատասխան ԱՊԿ-ի փոփոխության վերլուծությունը 2021թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ընթացքում հետևյալն է.

<i>Հազար ՀՀ դրամ</i>	<i>Փուլ 1</i>	<i>Ընդամենը</i>
Բանկերում և այլ ֆինանսական հաստատություններում տեղաբաշխված միջոցներ և ներդրումներ տեղական արժույթով		
Համախառն հաշվեկշռային արժեք 2021թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	707,973,675	707,973,675
Ստեղծված կամ ձեռքբերված նոր ակտիվներ	669,230,992	669,230,992
Մարված ակտիվներ	(466,857,594)	(466,857,594)
2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	910,347,073	910,347,073

<i>Հազար ՀՀ դրամ</i>	<i>Փուլ 1</i>	<i>Ընդամենը</i>
Բանկերում և այլ ֆինանսական հաստատություններում տեղաբաշխված միջոցներ և ներդրումներ տեղական արժույթով		
ԱՊԿ 2021թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	3,438,912	3,438,912
Ստեղծված կամ ձեռքբերված նոր ակտիվներ	1,585,790	1,585,790
Մարված ակտիվներ	(608,137)	(608,137)
ԱՊԿ հաշվարկման մոդելների կամ օգտագործվող ելակետային տվյալների փոփոխություններ	(904,837)	(904,837)
2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	3,511,728	3,511,728

Բանկերում և այլ ֆինանսական հաստատություններում տեղաբաշխված տեղական արժույթով միջոցների և ներդրումների համախառն հաշվեկշռային արժեքի և համապատասխան ԱՊԿ-ի փոփոխության վերլուծությունը 2020թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ընթացքում հետևյալն է.

<i>Հազար ՀՀ դրամ</i>	<i>Փուլ 1</i>	<i>Ընդամենը</i>
Բանկերում և այլ ֆինանսական հաստատություններում տեղաբաշխված միջոցներ և ներդրումներ տեղական արժույթով		
Համախառն հաշվեկշռային արժեք 2020թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	436,476,063	436,476,063
Ստեղծված կամ ձեռքբերված նոր ակտիվներ	472,592,109	472,592,109
Մարված ակտիվներ	(201,094,497)	(201,094,497)
2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	707,973,675	707,973,675

12. Բանկերում և այլ ֆինանսական հաստատություններում տեղաբաշխված միջոցներ և ներդրումներ (շարունակություն)

Բանկերում և այլ ֆինանսական հաստատություններում տեղաբաշխված միջոցներ և ներդրումներ տեղական արժույթով (շարունակություն)

Հազար ՀՀ դրամ	Փուլ 1	Ընդամենը
Բանկերում և այլ ֆինանսական հաստատություններում տեղաբաշխված միջոցներ և ներդրումներ տեղական արժույթով		
ԱՊԿ 2020թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	2,593,195	2,593,195
Ստեղծված կամ ձեռքբերված նոր ակտիվներ	870,474	870,474
Մարված ակտիվներ	(299,699)	(299,699)
ԱՊԿ հաշվարկման մոդելների կամ օգտագործվող ելակետային տվյալների փոփոխություններ	274,942	274,942
2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	3,438,912	3,438,912

13. Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքներ

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2021թ.	31 դեկտեմբերի 2020թ.
Ակտիվներ		
Պարտքային և հաստատագրված եկամտով այլ գործիքներ արտարժույթով		
Արտերկրյա պարտատոմսեր	720,994,527	825,951,385
Փողի շուկայի գործիքներ	13,570,747	104,520,482
Ընդամենը իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքներ արտարժույթով	734,565,274	930,471,867

2021թ. և 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող արտերկրյա պարտատոմսերն իրենցից ներկայացնում են.

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2021թ.	31 դեկտեմբերի 2020թ.
Պետական պարտատոմսեր	607,008,850	737,180,656
Այլ արժեթղթեր	113,985,677	88,770,729
Ընդամենը	720,994,527	825,951,385

Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող գնանշված արտերկրյա արժեթղթերն իրենցից ներկայացնում են ԱՄՆ զանազան տեսակի մուրհակներ և եվրոպական երկրների կառավարությունների, արտերկրյա բանկերի և այլ ֆինանսական հաստատությունների կողմից թողարկված արժեթղթեր:

14. Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2021թ.	31 դեկտեմբերի 2020թ.
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ		
Արտարժույթային սվոփ պայմանագրեր արտաքին շուկայում	445,057	—
Ընդամենը ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	445,057	—
Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2021թ.	31 դեկտեմբերի 2020թ.
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ		
Արտարժույթային սվոփ պայմանագրեր ներքին շուկայում	—	70,825
Արտարժույթային սվոփ պայմանագրեր արտաքին շուկայում	—	66,743
Արտարժույթային ֆյուչերս պայմանագրեր արտաքին շուկայում	—	5,553
Ընդամենը ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	—	143,121

15. Ներդրումային արժեթղթեր

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2021թ.	31 դեկտեմբերի 2020թ.
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ արտարժույթով		
Բաժնային ներդրումներ՝ չգնանշվող		
Արտերկրյա արժեթղթեր	2,567,512	2,615,495
SWIFT	3,736	3,211
Ընդամենը բաժնային ներդրումներ	2,571,248	2,618,706
Պարտքային գործիքներ		
Կորպորատիվ պարտատոմսեր արտարժույթով	787,898	840,759
Ընդամենը պարտքային գործիքներ	787,898	840,759
Ընդամենը իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ արտարժույթով	3,359,146	3,459,465
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ տեղական արժույթով		
Պարտքային գործիքներ		
ՀՀ Կառավարության գանձապետական արժեթղթեր	9,680,244	11,578,230
ՀՀ Կառավարության կողմից թողարկված մուրհակ (Ծնթգ. 25)	15,776,447	66,055,949
Ընդամենը պարտքային գործիքներ	25,456,691	77,634,179
Բաժնային ներդրումներ		
Այլ ներդրումներ	950,369	909,514
Ընդամենը բաժնային ներդրումներ	950,369	909,514
Ընդամենը իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ տեղական արժույթով	26,407,060	78,543,693
Ընդամենը իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ	29,766,206	82,003,158

2021թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ արտերկրյա արժեթղթերի կազմում ներառված են բաժնային ներդրումներ՝ դասակարգված որպես իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ արտարժույթով, որոնք հանդիսանում են Խմբի դուստր կազմակերպություններից մեկի ներդրումը զարգացման հիմնադրամում, որի նախաձեռնողն ու կառավարողը KfW-ն է: Զարգացման հիմնադրամը ստեղծվել է Հարավարևելյան Եվրոպայի տարածաշրջանի, ներառյալ Հայաստանի Հանրապետության տնտեսական զարգացումն ու բարեկեցությունը խթանելու համար՝ լրացուցիչ զարգացման ֆինանսավորման կայուն ապահովման միջոցով:

2021թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ տեղական արժույթով՝ դասակարգված որպես իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող ներդրումներ, արժեթղթերն իրենցից ներկայացնում են ՀՀ Կառավարության պետական արժեկտրոնային արժեթղթեր: 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ արտարժույթով պարտքային արժեթղթերը, դասակարգված որպես իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող ներդրումներ արտարժույթով, թողարկված են մեկ տեղական բանկի կողմից:

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթերը չափվում են իրական արժեքով՝ օգտագործելով գնահատման տեխնիկա, որը օգտագործում է ընթացիկ շուկայական տոկոսադրույքները՝ այդ ֆինանսական գործիքների ապագա դրամական հոսքերը գեղջելու համար:

2021 թվականի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Կառավարության կողմից թողարկված անտոկոս ցպահանջ հասարակ մուրհակի արժեքը 15,776,447 հազար ՀՀ դրամ է (2020թ.՝ 66,055,949 հազար ՀՀ դրամ): Ղեկավարությունը գտնում է, որ մուրհակի հաշվեկշռային արժեքը մոտավորապես հավասար է դրա իրական արժեքին (Ծնթգ. 25):

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող տեղական արժույթով պարտքային գործիքների համախառն հաշվեկշռային արժեքի և համապատասխան ԱՊԿ-ի փոփոխության վերլուծությունը 2021թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ընթացքում հետևյալն է՝

Հազար ՀՀ դրամ	Փուլ 1	Ընդամենը
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային գործիքներ տեղական արժույթով –		
ՀՀ պետական արժեթղթեր		
Համախառն հաշվեկշռային արժեք 2021թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	11,578,230	11,578,230
Մարված ակտիվներ	(1,897,986)	(1,897,986)
2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	9,680,244	9,680,244

15. Ներդրումային արժեթղթեր (շարունակություն)

Հազար ՀՀ դրամ	Փուլ 1	Ընդամենը
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային գործիքներ տեղական արժույթով – ՀՀ պետական արժեթղթեր		
ԱՊԿ 2021թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	58,589	58,589
Մարված ակտիվներ	(833)	(833)
ԱՊԿ հաշվարկման մոդելների կամ օգտագործվող ելակետային տվյալների փոփոխություններ	(10,980)	(10,980)
2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	46,776	46,776

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող տեղական արժույթով պարտքային գործիքների համախառն հաշվեկշռային արժեքի և համապատասխան ԱՊԿ-ի փոփոխության վերլուծությունը 2020թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ընթացքում հետևյալն է՝

Հազար ՀՀ դրամ	Փուլ 1	Ընդամենը
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային գործիքներ տեղական արժույթով – ՀՀ պետական արժեթղթեր		
Համախառն հաշվեկշռային արժեք 2020թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	13,189,425	13,189,425
Ստեղծված կամ ձեռքբերված նոր ակտիվներ	23,853	23,853
Մարված ակտիվներ	(1,635,048)	(1,635,048)
2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	11,578,230	11,578,230

Հազար ՀՀ դրամ	Փուլ 1	Ընդամենը
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային գործիքներ տեղական արժույթով – ՀՀ պետական արժեթղթեր		
ԱՊԿ 2020թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	34,320	34,320
Ստեղծված կամ ձեռքբերված նոր ակտիվներ	132	132
Մարված ակտիվներ	(4,133)	(4,133)
ԱՊԿ հաշվարկման մոդելների կամ օգտագործվող ելակետային տվյալների փոփոխություններ	28,270	28,270
2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	58,589	58,589

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող արտարժույթով պարտքային գործիքների համախառն հաշվեկշռային արժեքի և համապատասխան ԱՊԿ-ի փոփոխության վերլուծությունը 2021թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ընթացքում դրությամբ հետևյալն է՝

Հազար ՀՀ դրամ	Փուլ 1	Ընդամենը
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային գործիքներ արտարժույթով		
Համախառն հաշվեկշռային արժեք 2021թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	840,759	840,759
Մարված ակտիվներ	(52,861)	(52,861)
2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	787,898	787,898

Հազար ՀՀ դրամ	Փուլ 1	Ընդամենը
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային գործիքներ արտարժույթով		
ԱՊԿ 2021թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	14,386	14,386
Մարված ակտիվներ	(1,169)	(1,169)
ԱՊԿ հաշվարկման մոդելների կամ օգտագործվող ելակետային տվյալների փոփոխություններ	(9,508)	(9,508)
2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	3,709	3,709

15. Ներդրումային արժեթղթեր (շարունակություն)

Իրական արժեթղթով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող արտարժույթով պարտքային գործիքների համախառն հաշվեկշռային արժեքի և համապատասխան ԱՊԿ-ի փոփոխության վերլուծությունը 2020թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ընթացքում հետևյալն է՝

Հազար ՀՀ դրամ	Փուլ 1	Ընդամենը
Իրական արժեթղթով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային գործիքներ արտարժույթով	761,584	761,584
Համախառն հաշվեկշռային արժեք 2020թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	79,175	79,175
Ստեղծված կամ ձեռքբերված նոր ակտիվներ		
2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	840,759	840,759
Հազար ՀՀ դրամ	Փուլ 1	Ընդամենը
Իրական արժեթղթով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային գործիքներ արտարժույթով	6,973	6,973
ԱՊԿ 2020թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	1,335	1,335
Ստեղծված կամ ձեռքբերված նոր ակտիվներ		
ԱՊԿ հաշվարկման մոդելների կամ օգտագործվող ելակետային տվյալների փոփոխություններ	6,078	6,078
2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	14,386	14,386

16. Գործարքներ Արժույթի միջազգային հիմնադրամի հետ

ԱՄՀ-ում տեղաբաշխված միջոցներ

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2021թ.	31 դեկտեմբերի 2020թ.
ԱՄՀ-ում տեղաբաշխված միջոցներ		
Բաժնեմասը ԱՄՀ-ում (անդամակցություն)	86,553,600	96,943,896
ԱՄՀ-ում ՀՓԻ միջոցներ	15,768,985	4,690,218
Հաշվեգրված տոկոսներ	2,340	2,834
Ընդամենը ԱՄՀ-ում տեղաբաշխված միջոցներ	102,324,925	101,636,948

Հայաստանի Հանրապետությունը ԱՄՀ-ի անդամ է: Բանկը հանդես է գալիս որպես Հայաստանի Հանրապետության՝ ԱՄՀ-ում անդամակցության բաժնեմասի պահառու:

Բաժնեմասի հաշվեկշիռն ակտիվի հատուկ տեսակ է: Բաժնեմասերը լինում են տարբեր՝ կախված յուրաքանչյուր երկրի տնտեսության չափից, և որոշվում են ԱՄՀ-ի կառավարիչների խորհրդի կողմից: Բաժնեմասով որոշվում են ԱՄՀ-ում անդամ երկրի ծայնի իրավունքը, ԱՄՀ-ի ֆինանսական միջոցների հասանելիության սահմանաչափերը և մասնակցի մասնաբաժինը ԱՄՀ-ի հաշվարկային միավորի՝ ՀՓԻ-ների տեղաբաշխում իրականացնելիս: Հայաստանի Հանրապետության բաժնեմասի 75%-ի համար վճարումը կատարվել է Բանկի կողմից ԱՄՀ-ին՝ թողարկված անտոկոս հասարակ մուրհակի տեսքով: 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Հայաստանի Հանրապետության բաժնեմասը ԱՄՀ-ում կազմել է 128,800 հազար ՀՓԻ կամ 86,553,600 հազար ՀՀ դրամ՝ հիմք ընդունելով տարվա վերջի՝ ՀՓԻ-ի նկատմամբ ՀՀ դրամի պաշտոնական փոխարժեքը (2020թ.՝ 128,800 հազար ՀՓԻ կամ 96,943,896 հազար ՀՀ դրամ՝ հիմք ընդունելով տարվա վերջի՝ ՀՓԻ-ի նկատմամբ ՀՀ դրամի պաշտոնական փոխարժեքը): Անդամակցության բաժնեմասն անտոկոս է և ոչ ընթացիկ ակտիվ է:

Բանկն ԱՄՀ-ում ՀՓԻ-ով արտահայտված ընթացիկ հաշիվն օգտագործում է ԱՄՀ-ի հետ գործարքներ կատարելիս: Այդ ընթացիկ հաշիվը տոկոսային է. տոկոսները հաշվարկվում են՝ հիմք ընդունելով շաբաթական կտրվածքով ԱՄՀ-ի կողմից հրապարակվող ՀՓԻ տոկոսադրույքը:

16. Գործարքներ Արժույթի միջազգային հիմնադրամի հետ (շարունակություն)**ԱՄՀ-ում տեղաբաշխված միջոցներ (շարունակություն)**

Ստորև ներկայացված են 2021թ. դեկտեմբերի 31-ին և 2020թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարիների ընթացքում ՀՓԻ հաշվում շարժերը.

Հազար ՀՀ դրամ	2021թ.	2020թ.
ՀՓԻ հաշվի մնացորդը հունվարի 1-ի դրությամբ	4,690,218	2,953,756
ՀՓԻ-ների ավելացում	18,734,000	40,947,302
ԱՄՀ-ից միջոցների ստացում ՀՓԻ տեղաբաշխման շրջանակում	85,764,963	–
Վարկերի մարում ԱՄՀ-ին.		
Բանկի անունից՝		
Poverty Reduction and Growth Trust (PRGT)	(4,367,883)	(4,476,013)
Extended Fund Facility (EFF)	(19,397,999)	(19,595,543)
Կառավարության անունից՝		
Poverty Reduction and Growth Trust (PRGT)	(11,690,295)	(16,150,746)
Այլ եկամուտ	247,999	9,701
Այլ վճարներ	(87,917)	(764)
ՀՓԻ-ների փոխարկում այլ արժույթների	(56,001,520)	–
ԱՄՀ միջոցների օգտագործման դիմաց տոկոսագումարների վճարում.		
Բանկի անունից	(1,037,794)	(1,243,503)
ՀՓԻ տեղաբաշխումից ստացված միջոցների օգտագործման դիմաց		
տոկոսագումարի վճարում	(47,785)	(182,800)
ՀՓԻ միջոցներից եկամուտ	9,486	16,791
Փոխարժեքային տարբերություններ	(1,046,488)	2,412,037
ՀՓԻ հաշվի մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	15,768,985	4,690,218

Վերը ներկայացված աղյուսակում ներառված գործարքների գումարները ՀՀ դրամի համարժեքով են՝ հիմք ընդունելով գործարքների տեղի ունենալու ամսաթվի դրությամբ ՀՓԻ/դրամ փոխարժեքը:

Պարտավորություններ ԱՄՀ-ի հանդեպ

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2021թ.	31 դեկտեմբերի 2020թ.
Արժեթղթերի հաշիվ	95,000,000	95,000,000
ԱՄՀ-ի հանդեպ պարտավորությունների ճշգրտման հաշիվ	(15,824,803)	23,091,131
Թիվ 1 հաշիվ	53,835,743	51,438,805
Թիվ 2 հաշիվ	2,908	2,547
ՀՓԻ տեղաբաշխում	142,086,112	66,226,424
ECF վարկ՝	6,034,560	11,515,851
Հաշվեկշռային արժեք	5,973,437	11,315,776
Հետաձգված եկամուտ	61,123	200,075
Հաշվեգրված տոկոսներ	144,122	221,810
Ընդամենը պարտավորություններ ԱՄՀ-ի հանդեպ	281,278,642	247,496,568

Արժեթղթերի հաշիվը, ճշգրտման հաշիվը և թիվ 1 հաշիվը ներառում են Բանկի պարտավորությունները EFF վարկի և անդամակցության գումարների գծով: Ներկայումս ԱՄՀ-ի հետ բոլոր հիմնական հաշվարկներն իրականացվում են թիվ 1 հաշվի միջոցով: Թիվ 2 հաշիվն օգտագործվում է ԱՄՀ-ի կողմից վարչական նպատակների համար:

2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ԱՄՀ-ի հանդեպ Բանկի պարտավորությունների մի մասը և անդամակցության գումարը ծածկվում են Խմբի թողարկած հասարակ մուրհակով՝ 95,000,000 հազար ՀՀ դրամի (2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 95,000,000 հազար ՀՀ դրամի) չափով: Բացառությամբ անդամակցության բաժնեմասի և ՀՓԻ տեղաբաշխման մասով պարտավորության՝ Բանկի պարտավորությունը ԱՄՀ-ի հանդեպ 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ներառում է պարտավորություններն ըստ «Երկարաժամկետ վարկային գործիք» (Extended Credit Facility (ECF)) ծրագրի և «Երկարաձգվող ֆինանսավորում» (Extended Fund Facility (EFF)) ծրագրի: «Երկարաձգվող ֆինանսավորում» ծրագրի ներքո ստացված միջոցները հաշվառվում են թիվ 1 հաշվում:

16. Գործարքներ Արժույթի միջազգային հիմնադրամի հետ (շարունակություն)

Պարտավորություններ ԱՄՀ-ի հանդեպ (շարունակություն)

ECF (Extended Credit Facility) վարկը ֆինանսական աջակցություն է տրամադրում վճարային հաշվեկշռի հետ երկարատև խնդիրներ ունեցող երկրներին: ECF-ը ստեղծվել է նոր հաստատված «Աղքատության կրճատում և տնտեսական աճ» ծրագրի ներքո և մաս է կազմում առավել լայն շրջանակի բարեփոխումների, որոնք ուղղված են ԱՄՀ-ի ֆինանսական աջակցությունն առավել ձկուն դարձնելուն և առավել հարմարեցված են ցածր եկամուտ ունեցող երկրների բազմազան կարիքներին, ներառյալ ձգնաժամային ժամանակաշրջաններում: 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ECF-ն անտոկոս է (2020թ.՝ 0%): 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ չմարված վարկերը ենթակա են մարման 2022թ. հունիսից մինչև 2023թ. հունիս (2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ չմարված վարկեր՝ 2021թ. հունիսից մինչև 2023թ. հունիս):

EFF (Extended Fund Facility) վարկը տրամադրվում է երկրներին՝ միջնաժամկետ վճարման խնդիրներ հաղթահարման համար: EFF վարկի տոկոսադրույքը լողացող է և հրապարակվում է ԱՄՀ-ի կողմից շաբաթական կտրվածքով: 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ չմարված վարկերը ենթակա են մարման 2022թ. մարտից մինչև 2027թ. հունիս (2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ չմարված վարկեր՝ 2021թ. մարտից մինչև 2027թ. հունիս):

ԱՄՀ անդամ երկրների միջազգային պահուստներն ավելացնելու նպատակով ԱՄՀ-ն ՀՓԻ տեղաբաշխում է իրականացնում անդամ երկրներին: ՀՓԻ տեղաբաշխման տոկոսադրույքը լողացող է և հրապարակվում է ԱՄՀ-ի կողմից շաբաթական կտրվածքով: ՀՓԻ տեղաբաշխումը չունի սահմանված մարման ժամկետ, սակայն կարող է չեղարկվել ԱՄՀ-ի կողմից:

17. Հիմնական միջոցներ

Հազար ՀՀ դրամ	Հող և շենքեր	Ցանցեր, համա- կարգչային և այլ սարքա- վորումներ	Փոխադրա- միջոցներ	Անավարտ շինարարու- թյուն	Օգտագործման իրավունքի ծնով ակտիվներ	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք						
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2020թ.	74,617,473	23,734,800	627,387	222,315	505,694	99,707,669
Ավելացումներ	–	515,241	–	189,795	30,051	735,087
Օտարումներ և դուրսգրում	(2,171,743)	(1,391,037)	(10,138)	–	(1,774)	(3,574,692)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2020թ.	72,445,730	22,859,004	617,249	412,110	533,971	96,868,064
Ավելացումներ	3,531	1,182,799	–	189,293	29,241	1,404,864
Օտարումներ	(62,462)	(53,508)	(22,898)	–	(11,791)	(150,659)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2021թ.	72,386,799	23,988,295	594,351	601,403	551,421	98,122,269
Մաշվածություն						
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2020թ.	18,707,938	14,744,855	475,080	–	99,861	34,027,734
Տարվա մաշվածության ծախս	2,199,854	1,064,349	36,376	–	99,548	3,400,127
Օտարումներ և դուրսգրում	(750,703)	(1,052,387)	(9,327)	–	(355)	(1,812,772)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2020թ.	20,157,089	14,756,817	502,129	–	199,054	35,615,089
Տարվա մաշվածության ծախս	1,440,280	974,281	28,309	–	101,170	2,544,040
Օտարումներ	(9,169)	(38,524)	(21,752)	–	(6,590)	(76,035)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2021թ.	21,588,200	15,692,574	508,686	–	293,634	38,083,094
Հաշվեկշռային արժեք						
2021թ. դեկտեմբերի 31-ին	50,798,599	8,295,721	85,665	601,403	257,787	60,039,175
2020թ. դեկտեմբերի 31-ին	52,288,641	8,102,187	115,120	412,110	334,917	61,252,975

2020թ. տարեվերջին Ադրբեյջանի կողմից սանձազերծված լայնածավալ ռազմական գործողությունների հետևանքով Բանկը դուրս է գրել հիմնական միջոցներ 1,415,090 հազար ՀՀ դրամ հաշվեկշռային արժեքով:

18. Ոչ նյութական ակտիվներ

Հազար ՀՀ դրամ	Համակարգչային ծրագրեր	Անավարտ պայմանագրեր	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք			
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2020թ.	4,881,612	1,108,675	5,990,287
Ավելացումներ	335,568	–	335,568
Օտարումներ	(827)	–	(827)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2020թ.	5,216,353	1,108,675	6,325,028
Ավելացումներ	211,620	11,937	223,557
Օտարումներ	(203)	–	(203)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2021թ.	5,427,770	1,120,612	6,548,382
Ամորտիզացիա			
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2020թ.	2,969,543	–	2,969,543
Տարվա ամորտիզացիոն ծախս	458,623	–	458,623
Օտարումներ	(197)	–	(197)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2020թ.	3,427,969	–	3,427,969
Տարվա ամորտիզացիոն ծախս	332,560	–	332,560
Օտարումներ	(63)	–	(63)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2021թ.	3,760,466	–	3,760,466
Հաշվեկշռային արժեք			
2021թ. դեկտեմբերի 31-ին	1,667,304	1,120,612	2,787,916
2020թ. դեկտեմբերի 31-ին	1,788,384	1,108,675	2,897,059

19. Այլ ակտիվներ տեղական արժույթով

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2021թ.	31 դեկտեմբերի 2020թ.
Դրամագիտական արժեքներ	5,705,061	6,563,894
Կանխավճարներ և դեբիտորական պարտքեր	1,991,843	2,246,227
Այլ	1,104,724	1,262,214
Ընդամենը այլ ակտիվներ	8,801,628	10,072,335

20. Ֆինանսական և այլ հաստատությունների ավանդներ և հաշիվների մնացորդներ

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2021թ.	31 դեկտեմբերի 2020թ.
Պարտավորություններ արտարժույթով		
Տեղական բանկերի լորո հաշիվներ և ավանդներ	641,916,757	483,273,909
Կապակցված կողմերի ընթացիկ հաշիվներ	1,395,425	304,266
Այլ իրավաբանական անձանց ընթացիկ հաշիվներ	12,095,954	24,695,093
Ընդամենը պարտավորություններ արտարժույթով	655,408,136	508,273,268
Պարտավորություններ տեղական արժույթով		
Տեղական բանկերի լորո հաշիվներ և ավանդներ	409,551,545	299,345,038
Կապակցված կողմերի ընթացիկ հաշիվներ և ժամկետային ավանդ	2,374,703	9,464,497
Այլ իրավաբանական անձանց ընթացիկ հաշիվներ	1,704,136	1,591,372
Ընդամենը պարտավորություններ տեղական արժույթով	413,630,384	310,400,907
Ընդամենը ֆինանսական և այլ հաստատությունների ավանդներ և հաշիվների մնացորդներ	1,069,038,520	818,674,175

Ֆինանսական և այլ հաստատությունների ավանդներ և հաշիվների մնացորդների կենտրոնացում

2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 2 բանկի մնացորդ գերազանցել է խմբի ընդհանուր ֆինանսական և այլ հաստատությունների ավանդների և հաշիվների մնացորդների 10%-ը: Այդ մնացորդը 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կազմել է 463,986,308 հազար ՀՀ դրամ (2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 2 բանկ, 335,788,998 հազար ՀՀ դրամ):

21. Այլ փոխառություններ

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2021թ.	31 դեկտեմբերի 2020թ.
Վարկեր KfW-ից	74,159,671	68,130,265
Վարկեր ԵՆԲ-ից	68,981,755	60,195,486
Վարկեր Համաշխարհային բանկից	18,362,703	20,968,206
Վարկեր ԱԶԲ-ից	6,167,498	7,288,058
Այլ	7,728,150	4,003,625
Ընդամենը այլ փոխառություններ	175,399,777	160,585,640

KfW-ի կողմից խմբին տրամադրվել են վարկեր Հայաստանի Հանրապետության և Գերմանիայի Դաշնային Հանրապետության ֆինանսական համագործակցության միջկառավարական պայմանագրի շրջանակներում, որի նպատակը վարկային հատուկ ծրագրերի ֆինանսավորումն է տեղական առևտրային բանկերի միջոցով (Ծնթգ. 12):

Վարկերի մարման ժամկետայնությունը 2022թ-ից մինչև 2048թ. ընկած ժամանակաշրջանն է (2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 2021թ-ից մինչև 2048թ.): Վարկերի մարումը KfW-ին երաշխավորված է Կառավարության կողմից:

Բանկին տրամադրվել են վարկեր Համաշխարհային բանկի կողմից, որի նպատակը փոքր և միջին ձեռնարկությունների ֆինանսավորումն է տեղական առևտրային բանկերի և ֆինանսական կազմակերպությունների միջոցով (Ծնթգ. 12): Վարկերի մարման ժամկետայնությունը 2022թ-ից 2035թ. ընկած ժամանակաշրջանն է (2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 2021թ-ից 2035թ.):

ԱԶԲ-ի կողմից տրամադրվել է վարկ՝ առևտրային բանկերի և ֆինանսական հաստատությունների միջոցով կանանց պատկանող փոքր և միջին ձեռնարկությունների ֆինանսավորման նպատակով (Ծնթգ. 12): Վարկի մարման ժամկետայնությունը 2022թ-ից մինչև 2044թ. ընկած ժամանակաշրջանն է (2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 2021թ-ից 2044թ.):

Բանկին տրամադրվել են վարկեր Եվրոպական ներդրումային բանկի կողմից, որի նպատակը գյուղատնտեսության և զբոսաշրջության ոլորտների ֆինանսավորումն է տեղական առևտրային բանկերի և ֆինանսական կազմակերպությունների միջոցով (Ծնթգ. 12): Վարկերի մարման ժամկետայնությունը 2022թ-ից մինչև 2031թ. ընկած ժամանակաշրջանն է (2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 2021թ-ից 2030թ.):

Խմբի դուստր կազմակերպություններից մեկը փոխառություն է ստացել Ֆրանսիական Զարգացման Գործակալությունից՝ ներառված «Այլ» դասում: Վարկի մարման ժամկետայնությունը 2022թ-ից մինչև 2034թ. ընկած ժամանակահատվածն է (2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 2021թ-ից մինչև 2025թ.): 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այս վարկային ծրագրի գծով մնացորդը կազմում է 7,728,150 հազար ՀՀ դրամ (2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 4,003,625 հազար ՀՀ դրամ):

22. Այլ պարտավորություններ տեղական արժույթով

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2021թ.	31 դեկտեմբերի 2020թ.
Այլ պարտավորություններ տեղական արժույթով		
Կրեդիտորական պարտքեր	2,810,006	2,305,013
Աշխատակիցների ցպահանջ ավանդներ	–	1,103,853
Այլ պարտավորություններ	1,136,263	1,112,953
Ընդամենը այլ պարտավորություններ տեղական արժույթով	3,946,269	4,521,819

23. Պարտավորություններ Հայաստանի Հանրապետության Կառավարության հանդեպ

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2021թ.	31 դեկտեմբերի 2020թ.
Պարտավորություններ արտարժույթով		
Կառավարության ընթացիկ հաշիվներ	1,626,616	1,506,451
Ընդամենը պարտավորություններ արտարժույթով	1,626,616	1,506,451
Պարտավորություններ տեղական արժույթով		
Ժամկետային ավանդներ	380,967,925	202,637,377
Կառավարության ընթացիկ հաշիվներ	21,015,863	62,398,287
Ընդամենը պարտավորություններ տեղական արժույթով	401,983,788	265,035,664
Ընդամենը պարտավորություններ ՀՀ Կառավարության հանդեպ	403,610,404	266,542,115

Կառավարության ժամկետային ավանդների ժամկետայնությունը մինչև 4 ամիս է, և տոկոսադրույքը կազմում է 7.34%-ից մինչև 7.87% (2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 4.93%-ից մինչև 5.64%):

24. Թողարկված պարտատոմսեր

2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ խմբի դուստր կազմակերպությունն ուներ թողարկված 9,500,000 հազար ՀՀ դրամ անվանական արժեքով 3 տարի ժամկետայնությամբ արժեկտրոնային պարտատոմսեր (2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 9,500,000 հազար ՀՀ դրամ անվանական արժեքով 3 տարի ժամկետայնությամբ արժեկտրոնային պարտատոմսեր):

2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ պարտատոմսերի միջին տարեկան եկամտաբերությունը կազմել է 7.25%-ից 8.50% (2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 7.25%-ից մինչև 8.30%): 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ թողարկված պարտատոմսերի հաշվեկշռային արժեքը կազմում է 9,650,642 հազար ՀՀ դրամ (2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 9,655,324 հազար ՀՀ դրամ):

25. Կապիտալի կառավարում

Խմբի կապիտալը ներառում է խմբի ակտիվների մնացորդային արժեքը՝ պարտավորությունների չափով նվազեցնում կատարելուց հետո:

Կապիտալի չափը սահմանվում է Օրենքով:

Համաձայն Օրենքի՝ Բանկի կանոնադրական կապիտալը կազմում է 100,000 հազար ՀՀ դրամ: Բանկի կանոնադրական կապիտալը Հայաստանի Հանրապետության սեփականությունն է և չի կարող գրավ դրվել, բռնագանձվել կամ այլ կերպ օտարվել Հայաստանի Հանրապետության պարտավորությունների դիմաց:

Կապիտալը կառավարելիս Բանկի նպատակն է պահպանել կապիտալի համապատասխան մակարդակ՝ Բանկի տնտեսական անկախությունն ու իր գործառնություններն իրականացնելու կարողությունն ապահովելու համար: Բանկի ղեկավարությունը կառավարման ներքո գտնվող ողջ կապիտալը դիտարկում է որպես սեփական կապիտալ, ինչպես ներկայացված է ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում:

Բանկի կապիտալի բաղադրիչների կառավարման նպատակներն ու քաղաքականությունը սահմանված են Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհրդի (այսուհետ՝ «խորհուրդ») որոշումներով հաստատված համապատասխան ներքին կանոնակարգերով: Իր գործառնությունների իրականացման հետ կապված ֆինանսական ռիսկերը ծածկելու նպատակով միջոցների և պահուստների ձևավորումը կատարվում է խորհրդի կողմից հաստատված կանոնակարգերին և Օրենքին համապատասխան:

Գլխավոր պահուստը ձևավորվում է Օրենքի համաձայն և ենթակա չէ բաշխման: Գլխավոր պահուստը ձևավորվում է բանկային գործունեության արդյունքում առաջացող ընդհանուր ռիսկերը (հնարավոր վնասները) ծածկելու համար: Կառավարության կողմից թողարկված մուրհակը իրենից ներկայացնում է ցպահանջ անտոկոս հասարակ մուրհակի տեսքով Կառավարության ներդրումը, որը կատարվում է խմբի համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններում ֆինանսական տարվա արդյունքում առաջացած վնասի՝ պահուստների հանրագումարը գերազանցելու դեպքում:

Օրենքի համաձայն՝ 2021թ. ընթացքում 2020թ. ֆինանսական տարվա շահույթը բաշխվել է հետևյալ կերպ.

- ▶ 20% Գլխավոր պահուստին,
- ▶ 80% ՀՀ Կառավարության կողմից թողարկված մուրհակի մասնակի մարմանը:

Արդյունքում ՀՀ Կառավարությունը թողարկել է նոր անտոկոս հասարակ մուրհակ 15,776,447 հազար ՀՀ դրամ արժեքով (2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 66,055,949 հազար ՀՀ դրամ): Շահույթի բաշխումը և մուրհակի վերաթողարկումը չեն հանդիսանում դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների հոսքեր:

2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվների վերագնահատման պահուստը, որը կազմում է 1,767,743 հազար ՀՀ դրամ (դրական ազդեցություն) (2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 2,626,918 հազար ՀՀ դրամ (դրական ազդեցություն)), ներկայացնում է հաշվետու ամսաթվի դրությամբ խմբի՝ դասակարգված որպես այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով վերաչափվող իրական արժեքով ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի և դրանց սկզբնական ձանաչման իրական արժեքի միջև տարբերությունը:

26. Պայմանական պարտավորություններ

Կապիտալ բնույթի պայմանագրային հանձնառություններ

2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կապիտալ բնույթի պայմանագրային հանձնառությունները, որոնք վերաբերում են խմբի ոչ ընթացիկ ակտիվներին, կազմում են 655,561 հազար ՀՀ դրամ (2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 542,276 հազար ՀՀ դրամ):

26. Պայմանական պարտավորություններ (շարունակություն)**Իրավական պարտավորություններ**

Խմբի ղեկավարությանը հայտնի չէ Խմբի դեմ հարուցված որևէ փաստացի, անավարտ կամ սպառնացող էական հայցերի մասին:

27. Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ**Գործարքներ ղեկավար անձնակազմի անդամների հետ**

Ստորև ներկայացված է «Աշխատակիցների հատուցումներ, վերապատրաստման ծախսեր և հարակից վճարներ» հոդվածում ներառված ղեկավար անձնակազմի անդամների ընդհանուր վարձատրությունը (Ծնթգ. 11):

Հազար ՀՀ դրամ	2021թ.	2020թ.
Ղեկավար անձնակազմ, ներառյալ Խորհրդի անդամները	355,836	316,936
Ընդամենը	355,836	316,936

2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ղեկավար անձնակազմի անդամներին տրամադրված վարկերի մնացորդը կազմել է 185,344 հազար ՀՀ դրամ (2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 240,704 հազար ՀՀ դրամ): 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ղեկավար անձնակազմի անդամների կողմից Բանկում տեղաբաշխված ավանդների մնացորդը գրոյական է (2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 116,533 հազար ՀՀ դրամ): 2021թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ընթացքում Խումբը ղեկավար անձնակազմի անդամների հետ գործարքների գծով ձանաչել է տոկոսային ծախս 3,530 հազար ՀՀ դրամ և տոկոսային եկամուտ 7,649 հազար ՀՀ դրամ (2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 19,622 հազար ՀՀ դրամ և 7,123 հազար ՀՀ դրամ): Սկսած 2021թ. ապրիլի 1-ից՝ Բանկը դադարեցրել է աշխատակիցներից ավանդների ներգրավումը:

Գործարքներ Հայաստանի Հանրապետության Կառավարության հետ

Ստորև ներկայացված են Կառավարության հետ գործարքների մնացորդները և պայմանագրով սահմանված միջին տոկոսադրույքները:

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2021թ.		31 դեկտեմբերի 2020թ.	
	Մնացորդ	Պայմանագրով սահմանված միջին տոկոսադրույք	Մնացորդ	Պայմանագրով սահմանված միջին տոկոսադրույք
Ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվություն				
Ակտիվներ				
Հայաստանի Հանրապետության պետական արժեթղթեր՝ դասակարգված որպես իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ (Ծնթգ. 15)	9,680,244	11.46%	11,578,230	11.5%
	9,680,244		11,578,230	
Կառավարության կողմից թողարկված մուրհակ (Ծնթգ. 15)				
Մնացորդը հունվարի 1-ին	66,055,949		73,810,843	
Շահույթի բաշխում	(50,279,502)		(7,754,894)	
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ին	15,776,447		66,055,949	
Ակտիվներ դեկտեմբերի 31-ին	25,456,691		77,634,179	
Պարտավորություններ				
Պարտավորություններ ՀՀ Կառավարության նկատմամբ (տեղական արժույթով) (Ծնթգ. 23)	401,983,788	6.18%	265,035,664	4.9%
Պարտավորություններ ՀՀ Կառավարության նկատմամբ (արտարժույթով) (Ծնթգ. 23)	1,626,616		1,506,451	
Պարտավորություններ դեկտեմբերի 31-ին	403,610,404		266,542,115	

27. Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ (շարունակություն)**Գործարքներ Հայաստանի Հանրապետության Կառավարության հետ (շարունակություն)**

Տեղական արժույթով Կառավարության նկատմամբ պարտավորություններում ներառված ավանդների շարժը.

Հազար ՀՀ դրամ	2021թ.	2020թ.
Մնացորդը հունվարի 1-ին	202,637,377	285,000,475
Ավելացում	1,859,000,000	1,477,000,000
Տոկոսային ծախս	29,876,634	16,787,029
Մարում (ներառյալ՝ տոկոսի վճարումը)	(1,710,546,086)	(1,576,150,127)
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ին	380,967,925	202,637,377

Կառավարության հետ գործարքների գծով համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվությունում արտացոլված գումարները հետևյալն են.

Հազար ՀՀ դրամ	2021թ.	2020թ.
Համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվություն		
Տոկոսային եկամուտ Կառավարության արժեթղթերից (Ծնթգ. 4)	1,056,269	1,271,924
Տոկոսային ծախս (Ծնթգ. 5)	(30,153,372)	(16,914,428)
Ջուտ վնաս փոխարժեքային տարբերություններից	(568,889)	(660,013)
Ջուտ վնաս Կառավարության հետ կնքված ֆորվարդ պայմանագրից (Ծնթգ. 7)	–	(3,461,039)

Գործարքներ այլ կապակցված կողմերի հետ

Ստորև բերված աղյուսակներում ներառված տեղեկատվությունը վերաբերում է այլ կապակցված կողմերի հետ գործարքների արդյունքներին և մնացորդներին, որոնց կառավարման մարմիններում Բանկն ունի ներկայացուցիչներ.

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2021թ.		31 դեկտեմբերի 2019թ.	
	Մնացորդ	Պայմանագրով սահմանված միջին տոկոսադրույք	Մնացորդ	Պայմանագրով սահմանված միջին տոկոսադրույք
Ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվություն				
Պարտավորություններ				
Ընթացիկ հաշիվներ և ժամկետային ավանդ (տեղական արժույթով, Ծնթգ. 20)	2,374,703	7.75%	9,464,497	5.25%
Ընթացիկ հաշիվներ (արտարժույթով, Ծնթգ. 20)	1,395,425	0.0%	304,266	0.0%
Ընդամենը	3,770,128		9,768,763	

28. Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին համախմբված հաշվետվությունում տարեվերջի դրությամբ արտացոլված դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները բաղկացած են հետևյալ հոդվածներից.

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2021թ.	31 դեկտեմբերի 2020թ.
Կանխիկ դրամ	44,555,290	51,108,237
Նոստրո հաշիվներ (Ծնթգ. 12)	750,194,375	380,277,935
ԱՄՀ-ում ՀՓԻ միջոցներ (Ծնթգ. 16)	15,768,985	4,690,218
Ընդամենը դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	810,518,650	436,076,390

29. Ֆինանսական գործիքների իրական արժեք

Իրական արժեքի գնահատումների վերլուծությունը կատարվում է ըստ իրական արժեքի հիերարխիայի մակարդակի, հետևյալ կերպ. (ա) մակարդակ 1՝ գնահատումներ գործող շուկայում համանման ակտիվների կամ պարտավորությունների գնանշված (չճշգրտված) գներով, (բ) մակարդակ 2՝ գնահատման մեթոդներ, որոնցում ակտիվի կամ պարտավորության համար բոլոր էական ելակետային տվյալները ուղղակիորեն (գներ) կամ անուղղակիորեն (գների հիման վրա ստացված) դիտարկելի են, (գ) մակարդակ 3՝ գնահատումներ, որոնք հիմնված չեն շուկայի դիտարկելի տվյալների վրա (այն է՝ ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալներ):

Ֆինանսական գործիքները դասակարգելիս ղեկավարությունը կիրառում է դատողություն՝ օգտագործելով իրական արժեքի հիերարխիան: Եթե իրական արժեքի գնահատման համար օգտագործվում են էական ճշգրտում պահանջող դիտարկելի ելակետային տվյալներ, ապա տվյալ գնահատումը մակարդակ 3-ի գնահատում է: Գնահատման ելակետային տվյալների էականությունը գնահատվում է իրական արժեքի ամբողջական գնահատման համադրությամբ:

(ա) Իրական արժեքի պարբերական գնահատումներ

Իրական արժեքի պարբերական գնահատումներն այն գնահատումներն են, որոնք հաշվապահական հաշվառման ստանդարտներով պահանջվում կամ թույլատրվում են ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում: Իրական արժեքի պարբերական գնահատումների դասակարգումն ըստ իրական արժեքի հիերարխիայի մակարդակի ներկայացված է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2021թ.				31 դեկտեմբերի 2020թ.			
	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3	Ընդամենը	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3	Ընդամենը
Իրական արժեքով հաշվառվող ակտիվներ								
Ֆինանսական ակտիվներ								
<i>Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքներ</i>								
- Պետական պարտատոմսեր (Շնթգ.13)	607,008,850	-	-	607,008,850	737,180,656	-	-	737,180,656
- Այլ արժեթղթեր (Շնթգ.13)	113,985,677	-	-	113,985,677	88,770,729	-	-	88,770,729
- Փողի շուկայի գործիքներ (Շնթգ.13)	-	13,570,747	-	13,570,747	-	104,520,482	-	104,520,482
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ								
- Արտարժույթային սվոփ պայմանագրեր արտաքին շուկայում (Շնթգ.14)	-	445,057	-	445,057	-	-	-	-
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ								
- Արտերկրյա արժեթղթեր (Շնթգ.15)	264,479	2,303,033	-	2,567,512	285,955	2,329,540	-	2,615,495
- ՀՀ Կառավարության գանձապետական արժեթղթեր (Շնթգ.15)	-	9,680,244	-	9,680,244	-	11,578,230	-	11,578,230
- Կառավարության կողմից թողարկված մուրհակ (Շնթգ.15)	-	15,776,447	-	15,776,447	-	66,055,949	-	66,055,949
- Կորպորատիվ պարտատոմսեր արտարժույթով (Շնթգ.15)	-	787,898	-	787,898	-	840,759	-	840,759
Ընդամենը ակտիվներ իրական արժեքի պարբերական գնահատմամբ	721,259,006	42,563,426	-	763,822,432	826,237,340	185,324,960	-	1,011,562,300

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2021թ.				31 դեկտեմբերի 2020թ.			
	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3	Ընդամենը	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3	Ընդամենը
Իրական արժեքով հաշվառվող պարտավորություններ								
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ								
- Արտարժույթային ֆյուչերս պայմանագրեր արտաքին շուկայում (Շնթգ.14)	-	-	-	-	5,553	-	-	5,553
- Արտարժույթային սվոփ պայմանագրեր ներքին շուկայում (Շնթգ.14)	-	-	-	-	-	-	70,825	70,825
- Արտարժույթային սվոփ պայմանագրեր արտաքին շուկայում (Շնթգ.14)	-	-	-	-	-	66,743	-	66,743
Ընդամենը պարտավորություններ իրական արժեքի պարբերական գնահատմամբ	-	-	-	-	5,553	66,743	70,825	143,121

29. Ֆինանսական գործիքների իրական արժեք (շարունակություն)

(ա) Իրական արժեքի պարբերական գնահատումներ (շարունակություն)

Մակարդակ 2-ի իրական արժեքի գնահատումներում օգտագործված ելակետային տվյալների և գնահատման մեթոդի նկարագիրը 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ներկայացված է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	Իրական արժեք	Գնահատման մեթոդ	Օգտագործված ելակետային տվյալներ
Իրական արժեքով հաշվառվող ակտիվներ			
Ֆինանսական ակտիվներ			
Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքներ			
Փողի շուկայի գործիքներ (Ծնթգ.13)	13,570,747	ԶՂՄՀ	BIS տոկոսադրույք
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ			
Արտարժույթային սվոփ պայմանագրեր արտաքին շուկայում (Ծնթգ.14)	445,057	ԶՂՄՀ	ԱՄՆ դոլարի OIS կոր Արտարժույթի սվոփ փոխարժեքներ Արտարժույթի ֆորվարդ կետեր
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր			
Արտերկրյա արժեթղթեր (Ծնթգ.15)	2,303,033	ԶՂՄՀ	Ոչ ռիսկային տոկոսադրույք՝ եվրո
Կորպորատիվ պարտատոմսեր արտարժույթով (Ծնթգ.15)	787,898	ԶՂՄՀ	Գնանշված գներ
ՀՀ Կառավարության գանձապետական արժեթղթեր (Ծնթգ.15)	9,680,244	ԶՂՄՀ	Պետական պարտատոմսերի եկամտաբերության կոր
Կառավարության կողմից թողարկված մուրհակ (Ծնթգ.15)	15,776,447	ԶՂՄՀ	Պետական պարտատոմսերի եկամտաբերության կոր
Ընդամենը մակարդակ 2-ում իրական արժեքի պարբերական գնահատումներ	42,563,426		

Մակարդակ 2-ի իրական արժեքի գնահատումներում օգտագործված ելակետային տվյալների և գնահատման մեթոդի նկարագիրը 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ներկայացված է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	Իրական արժեք	Գնահատման մեթոդ	Օգտագործված ելակետային տվյալներ
Իրական արժեքով հաշվառվող ակտիվներ			
Ֆինանսական ակտիվներ			
Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքներ			
Փողի շուկայի գործիքներ (Ծնթգ.13)	104,520,482	ԶՂՄՀ	BIS տոկոսադրույք
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր			
Արտերկրյա արժեթղթեր (Ծնթգ.15)	2,329,540	ԶՂՄՀ	Ոչ ռիսկային տոկոսադրույք՝ եվրո
Կորպորատիվ պարտատոմսեր արտարժույթով (Ծնթգ.15)	840,759	ԶՂՄՀ	Գնանշված գներ
ՀՀ Կառավարության գանձապետական արժեթղթեր (Ծնթգ.15)	11,578,230	ԶՂՄՀ	Պետական պարտատոմսերի եկամտաբերության կոր
Կառավարության կողմից թողարկված մուրհակ (Ծնթգ.15)	66,055,949	ԶՂՄՀ	Պետական պարտատոմսերի եկամտաբերության կոր
Ընդամենը մակարդակ 2-ում իրական արժեքի պարբերական գնահատումներ	185,324,960		

29. Ֆինանսական գործիքների իրական արժեք (շարունակություն)**(ա) Իրական արժեքի պարբերական գնահատումներ (շարունակություն)**

Հազար ՀՀ դրամ	Իրական արժեք	Գնահատման մեթոդ	Օգտագործված ելակետային տվյալներ
Իրական արժեքով հաշվառվող պարտավորություններ Ֆինանսական պարտավորություններ Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ			
Արտարժույթային սվոփ պայմանագրեր արտաքին շուկայում (Ծնթգ.14)	66,743	ՋՂՄՀ	ԱՄՆ դոլարի OIS կոր Արտարժույթի սվոփ փոխարժեքներ Արտարժույթի ֆորվարդ կետեր
Ընդամենը մակարդակ 2-ում իրական արժեքի պարբերական գնահատումներ	66,743		

2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Խումբը չունի մակարդակ 3-ում իրական արժեքի գնահատմամբ ֆինանսական գործիքներ:

Մակարդակ 3-ի իրական արժեքի գնահատման մեթոդի, գնահատումներում օգտագործված ելակետային տվյալների և այդ ելակետային տվյալներում հնարավոր ողջամիտ փոփոխությունների նկատմամբ համապատասխան զգայունության նկարագիրը 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ներկայացված է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	Իրական արժեք	Գնահատման մեթոդ	Օգտագործված ելակետային տվյալներ	Ելակետային տվյալների միջակայքը (միջին կշռված)	Ողջամիտ փոփոխություն	Իրական արժեքի գնահատման զգայունություն
Իրական արժեքով հաշվառվող պարտավորություններ Ֆինանսական պարտավորություններ Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ						
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ ներքին շուկայում (սվոփ)	70,825	ՋՂՄՀ	Ոչ ռիսկային տոկոսադրույք ՀՀ դրամ	5.83%	+110/-110 բ.կ.	(5,586)/5,318

Ներկայացված աղյուսակները բացահայտում են ածանցյալ ֆինանսական պարտավորությունների գնահատման ելակետային տվյալների նկատմամբ զգայունությունն այն դեպքում, երբ խելամտորեն հնարավոր այլընտրանքային ենթադրություններն արտացոլելու համար ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալներից մեկի կամ մի քանիսի փոփոխությունը հանգեցնում է իրական արժեքի էական փոփոխության: Ներկայացված աղյուսակում բացահայտված իրական արժեքի գնահատման զգայունությունը ցույց է տալիս գնահատման արդյունքի փոփոխության ուղղությունը համապատասխան ելակետային փոփոխականների ավելացման կամ նվազեցման դեպքում:

(բ) Մակարդակ 3-ի իրական արժեքի պարբերական գնահատումների գործընթացներ

Իրական արժեքի հիերարխիայի մակարդակ 3-ում իրական արժեքի գնահատումները պարբերաբար դիտարկվում են Բանկի հաշվապահական հաշվառման և ֆինանսական վարչությունների կողմից՝ որոշում կայացնելով գնահատման մեթոդի ելակետային տվյալների վերլուծության և օգտագործվող գնահատման մեթոդի համապատասխանության վերաբերյալ: Մակարդակ 3-ում գործիքները գնահատվում են գնահատված ապագա դրամական միջոցների հոսքերի զուտ բերված արժեքով՝ օգտագործելով յուրաքանչյուր ֆինանսական գործիքի առանձնահատկությունների հիման վրա որոշված գեղջման դրույքները: Անհրաժեշտության դեպքում Խմբի կողմից կիրառվում է հետադարձ թեստավորում:

29. Ֆինանսական գործիքների իրական արժեք (շարունակություն)

(գ) Ակտիվներ և պարտավորություններ, որոնք չեն գնահատվում իրական արժեքով, սակայն որոնց համար կատարվում է իրական արժեքի վերաբերյալ տեղեկատվության բացահայտում

Ստորև ներկայացված է իրական արժեքով չգնահատվող ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը և իրական արժեքի վերլուծությունն ըստ իրական արժեքի հիերարխիայի մակարդակի.

<i>Հազար ՀՀ դրամ</i>	<i>31 դեկտեմբերի 2021թ.</i>		<i>31 դեկտեմբերի 2020թ.</i>	
	<i>Մակարդակ 2</i>	<i>Հաշվեկշռային արժեք</i>	<i>Մակարդակ 2</i>	<i>Հաշվեկշռային արժեք</i>
Ֆինանսական ակտիվներ				
Բանկերում և այլ ֆինանսական հաստատություններում տեղաբաշխված միջոցներ արտարժույթով				
- Նոստրո հաշիվներ	750,194,375	750,193,434	380,277,935	380,276,878
- Ժամկետային ավանդներ	13,352,882	12,767,492	4,257,941	4,104,824
- Ածանցյալների պարտադիր մարժա	675,167	675,167	637,304	637,304
Բանկերում և այլ ֆինանսական հաստատություններում տեղաբաշխված միջոցներ և ներդրումներ տեղական արժույթով				
- Հետգնման պայմանագրեր և այլ մեկօրյա միջոցներ	485,415,041	485,415,041	345,952,769	345,952,769
- Վարկեր բանկերին և ֆինանսական կազմակերպություններին KfW-ի, Համաշխարհային բանկի, Ասիական զարգացման բանկի և Եվրոպական ներդրումային բանկի հետ համաձայնագրերի շրջանակներում	186,319,534	182,783,075	142,528,780	138,082,116
- Հիփոթեքային վերաֆինանսավորում	135,970,476	134,640,720	106,708,374	106,346,889
- Առևտրային բանկերում տեղաբաշխված ավանդներ և թղթակցային հաշիվներ	77,167,979	76,779,821	87,282,360	86,772,875
- Այլ վարկեր և ներդրումներ	25,444,239	27,216,688	25,785,975	27,380,114
Ընդամենը	1,674,539,693	1,670,471,438	1,093,431,438	1,089,553,769

Խմբի ղեկավարությունը կարծում է, որ ֆինանսական և այլ հաստատություններում արտերկրյա և տեղական արժույթով հաշիվների և ավանդների, ԱՄՀ-ին վճարվելիք գումարների և այլ փոխառու միջոցների հաշվեկշռային արժեքը մոտարկում է դրանց իրական արժեքին: Իրական արժեքի հիերարխիայում այդ ֆինանսական պարտավորությունները ներառված են մակարդակ 2-ում:

Ստորև ներկայացված է իրական արժեքով չգնահատվող պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքը և իրական արժեքի դասակարգումն ըստ իրական արժեքի հիերարխիայի մակարդակի.

<i>Հազար ՀՀ դրամ</i>	<i>31 դեկտեմբերի 2021թ.</i>		<i>31 դեկտեմբերի 2020թ.</i>	
	<i>Մակարդակ 2</i>	<i>Հաշվեկշռային արժեք</i>	<i>Մակարդակ 2</i>	<i>Հաշվեկշռային արժեք</i>
Ֆինանսական պարտավորություններ				
Պարտավորություններ ՀՀ Կառավարության նկատմամբ				
Պարտավորություններ արտարժույթով				
- Կառավարության ընթացիկ հաշիվներ	1,626,616	1,626,616	1,506,451	1,506,451
Պարտավորություններ տեղական արժույթով				
- Կառավարության ընթացիկ հաշիվներ	21,015,863	21,015,863	62,398,287	62,398,287
- Ժամկետային ավանդներ	380,868,422	380,967,925	202,564,143	202,637,377
- Թողարկված պարտատոմսեր	9,445,345	9,650,642	9,657,601	9,655,324
Ընդամենը	412,956,246	413,261,046	276,126,482	276,197,439

29. Ֆինանսական գործիքների իրական արժեք (շարունակություն)

(գ) Ակտիվներ և պարտավորություններ, որոնք չեն գնահատվում իրական արժեքով, սակայն որոնց համար կատարվում է իրական արժեքի վերաբերյալ տեղեկատվության բացահայտում (շարունակություն)

Իրական արժեքի հիերարխիայի մակարդակ 2-ում և մակարդակ 3-ում իրական արժեքները գնահատվել են՝ օգտագործելով զեղչված դրամական միջոցների մեթոդը: Գործող շուկայում չգնանշված լողացող տոկոսադրույքով գործիքների իրական արժեքը գնահատվել է որպես դրանց հաշվեկշռային արժեքին հավասար: Չգնանշված ֆիքսված տոկոսադրույքով գործիքների իրական արժեքը գնահատվել է՝ հիմք ընդունելով ապագա դրամական միջոցների հոսքերի զեղչման մեթոդը՝ կիրառելով համանման պարտքային ռիսկ և մարման ժամկետ ունեցող նոր գործիքների համար շուկայում գործող տոկոսադրույքները:

30. Ռիսկերի կառավարում

Ներածություն

Խմբի գործունեությանը բնորոշ են ռիսկեր: Ռիսկերի կառավարումը Խումբն իրականացնում է բացահայտման, գնահատման, մոտեցումների, մշտադիտարկման և հաշվետվողականության մշտական գործընթացների, ինչպես նաև ռիսկերի սահմանաչափերի հաստատման և ներքին վերահսկողության այլ միջոցառումների միջոցով: Ռիսկերի կառավարման այդ գործընթացը չափազանց կարևոր է Խմբի հիմնական գործառնությունների իրականացման համար, և Խմբում յուրաքանչյուր անհատ պատասխանատու է իր պարտականություններին առնչվող ռիսկերի ազդեցության մասով: Խմբի գործունեությունը ենթարկվում է պարտքային, իրացվելիության և շուկայական ռիսկերի: Վերջինս ներառում է առևտրային և ոչ առևտրային ռիսկեր: Խմբի գործունեությունը ենթարկվում է նաև գործառնական ռիսկերի:

Ռիսկերի կառավարման գործընթացը չի ընդգրկում գործարար ռիսկերը, ինչպիսիք են միջավայրի, տեխնոլոգիաների և ոլորտի փոփոխությունը: Նման ռիսկերը վերահսկվում են Խմբի կողմից ռազմավարական պլանավորման գործընթացի միջոցով:

Խորհուրդը վերջնական պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման համար, սակայն գոյություն ունեն ռիսկերի կառավարման և մշտադիտարկման համար պատասխանատու առանձին անկախ մարմիններ:

Խորհուրդը

Խորհուրդը հաշվետու է ռիսկերի կառավարման ընդհանուր մոտեցումների, ռազմավարության և ռիսկերի կառավարման սկզբունքների հաստատման համար:

Ինստիտուցիոնալ հիմքերը

ՀՀ միջազգային պահուստները Բանկի պահանջներն են ոչ ռեզիդենտների նկատմամբ՝ արտահայտված ազատ փոխարկելի արտարժույթով: Պահուստներն արտացոլվում են Խմբի ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում: Բանկը պահուստների կառավարումն իրականացնում է Օրենքի 52-րդ հոդվածում նշված սկզբունքներին համապատասխան՝ ներդրումներ կատարելով Խորհրդի կողմից հաստատված ներդրումային ծրագրի շրջանակներում:

Պահուստները նախատեսված են արտաքին վճարային/առևտրային անհավասարակշռությունները ֆինանսավորելու, փոխարժեքի վրա այդ անհավասարակշռությունների ազդեցությունը անուղղակի կարգավորելու, ինչպես նաև Հայաստանի Հանրապետության միջազգային պարտավորությունների անխոչընդոտ կատարումն ապահովելու համար: Բանկը պահուստներն օգտագործում է ՀՀ Կառավարության և պետական գործակալությունների արտարժույթային սպասարկման համար, օրինակ՝ արտարժույթի փոխարկման կամ արտաքին պարտքի գծով վճարումների համար:

Բանկն ունի որոշումների կայացման եռամակարդակ համակարգ, ըստ որի Խորհրդի կողմից սահմանվում է «Ակտիվների ռազմավարական տեղաբաշխումը», այսինքն՝ պահուստների կառավարման հիմնական սկզբունքները երկարաժամկետ՝ 3 տարի միջակայքի համար, իսկ ավելի կարճաժամկետ, մարտավարական ուղեցույցների ընտրության իրավասությունը պատվիրակվել է Բանկի ներդրումային հանձնաժողովին: Պորտֆելի կառավարիչները, իրենց հերթին, ունեն մարտավարական ուղեցույցների և թույլատրելի ակտիվ ռիսկի սահմաններում ընթացիկ կառավարման որոշումներ կայացնելու իրավասություններ:

30. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Կառավարում և վերահսկողություն

Ըստ Բանկի կառուցվածքի՝ ՀՀ միջազգային պահուստների կառավարման համար պատասխանատու է ֆինանսական շուկաների դեպարտամենտը: Ֆինանսական գործառնությունների վարչությունը իրականացնում է պահուստների ամենօրյա կառավարման հետ կապված գործառնություններ: Ռիսկերի կառավարման վարչությունը պատասխանատու է ռիսկերի գնահատման համար, աջակցում է ակտիվների ռազմավարական տեղաբաշխմանը և ուղենիշների մշակմանը, սահմանաչափերի պահպանման մշտադիտարկման, ինչպես նաև պահուստների կառավարման կատարողականի գնահատման և հաշվետվությունների ներկայացման համար:

Պահուստների կառավարման հետ կապված խնդիրներն ամսական պարբերականությամբ քննարկվում են Բանկի Ներդրումային հանձնաժողովի կողմից, որում ընդգրկված են պահուստների կառավարման գործընթացում ներգրավված բոլոր ստորաբաժանումների ղեկավարները, ինչպես նաև Բանկի նախագահը և նախագահի տեղակալները: Պահուստների կառավարման կատարողականի վերաբերյալ Ռիսկերի կառավարման վարչությունը եռամսյակային պարբերականությամբ զեկուցում է Ներդրումային հանձնաժողովին և կիսամյակային պարբերականությամբ՝ Խորհրդին: Բանկը յուրաքանչյուր եռամսյակ Կառավարությանն է ներկայացնում միջազգային պահուստների վիճակի և կազմի մասին տեղեկատվություն և հրապարակում է այն:

Ակտիվների տեղաբաշխումը և ռիսկերի կառավարումը

Համաձայն Օրենքի 52-րդ հոդվածի՝ ՀՀ միջազգային պահուստները կառավարվում են իրացվելիության և անվտանգության պատշաճ մակարդակի ապահովման սկզբունքով՝ ապահովելով եկամտաբերության մաքսիմալացում: Այս նպատակով Բանկի Ռիսկերի կառավարման վարչությունը մշակում է ակտիվների ռազմավարական տեղաբաշխման և մարտավարական ուղենիշների նախագծերը, որոնք հաստատվում են համապատասխանաբար Բանկի Խորհրդի և Ներդրումային հանձնաժողովի կողմից: Ներդրումային ուղենիշները ներառում են ներդրումային գործընթացը կարգավորող բոլոր սահմանաչափերը և պահանջները, ինչպես նաև ակտիվների այն կառուցվածքը, որը համապատասխանում է Խորհրդի կողմից պահուստների կառավարմանը ներկայացվող սկզբունքներին:

Պարտքային ռիսկ

Պարտքային ռիսկն այն ռիսկն է, որ Խումբը կարող է կրել վնասներ՝ հաճախորդների կամ գործընկերների պարտավորությունների չկատարման կամ վարկային որակի վատացման դեպքում: Խումբն իրականացնում է պարտքային ռիսկի վերահսկում և կառավարում՝ գործընկերոջ համապատասխանելիության և ռիսկի առավելագույն չափի սահմանման միջոցով, որը Խումբը կարող է ընդունել ըստ առանձին գործընկերների, աշխարհագրական կամ ոլորտային ռիսկի կենտրոնացումների, ինչպես նաև սահմանված ռիսկի սահմանաչափերի պահպանման վերահսկողության միջոցով:

Խումբը մշակել է վարկային որակի ստուգման ընթացակարգ՝ ապահովելու գործընկերների վճարունակության հնարավոր փոփոխությունների վաղաժամկետ հայտնաբերումը: Միջազգային պահուստների վարկային որակը գնահատելու համար Բանկը գնահատում է գործընկերների վարկունակությունը՝ հիմք ընդունելով միջազգային հեղինակավոր վարկանշային կազմակերպությունների կողմից շնորհված վարկանիշները:

Խումբը սահմանում է նվազագույն ընդունելի վարկանիշներ պետական, պետական գործակալությունների, այլ պետական մարմինների, ֆինանսական կազմակերպությունների և վերազգային կազմակերպությունների թողարկած արժեթղթերի համար: Այդ վարկանիշները չեն կարող ցածր լինել որոշակի սահմանված նվազագույն մակարդակից, որը պարբերաբար վերանայվում է:

Պարտքային ռիսկի մշտադիտարկման համար կիրառվում է ներքին ռեսուրսներով մշակված մոդելը: Վերջինս գործընկերոջ բաժնետոմսերի գների վարքագծի, ինչպես նաև մի շարք հաշվեկշռային ցուցանիշների հիման վրա թույլ է տալիս գնահատել ընկերության անվճարունակության հավանականությունը: Այն պատկանում է կառուցվածքային մոդելների տիպին, որն ընկերության անվճարունակությանը տալիս է տնտեսագիտորեն իմաստալից բացատրություն՝ հիմնվելով ակտիվների և պարտավորությունների կառուցվածքի, ինչպես նաև պարտքի չափի վրա: Մոդելը հիմնված է սահմանային օպցիոնի գնի հաշվարկման բանաձևի վրա, որը նաև հեղինակավոր FITCH վարկանշային կազմակերպության կողմից ընկերություններին շնորհվող վարկանիշների բաղադրիչներից մեկն է: Վարկանիշների և կիրառվող մոդելի արդյունքների հիման վրա կառուցվում է ըստ վարկանիշների և ժամկետայնությունների, առանձին գործընկերների և գործիքների գծով ներդրումների առավելագույն ծավալների սահմանաչափերի մատրիցը, որը և պարտքային ռիսկի կառավարման հիմնական գործիքն է:

Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ

Պարտքային ռիսկը, որն առաջանում է ածանցյալ ֆինանսական գործիքներից, ժամանակի ցանկացած պահին սահմանափակվում է դրական իրական արժեքով հաշվառվող ածանցյալ գործիքներով, որոնք ձանաչված են ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում:

30. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Պարտքային ռիսկի առավելագույն չափը՝ առանց գրավի կամ պարտքի որակի բարելավման այլ միջոցների

Ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվության տարրերի (ներառյալ՝ ածանցյալ գործիքների) պարտքային ռիսկին առավելագույն ենթարկվածությունը, նախքան գլխավոր հաշվանցման և գրավադրման պայմանագրերի միջոցով ռիսկի նվազեցման, լավագույնս ներկայացված է դրանց հաշվեկշռային արժեքով:

Երբ ֆինանսական գործիքները հաշվառվում են իրական արժեքով, հաշվեկշռային արժեքները ցույց են տալիս ընթացիկ, բայց ոչ առավելագույն պարտքային ռիսկին ենթարկվածությունը, որը կարող է առաջանալ ապագայում իրական արժեքների փոփոխություններից:

Ֆինանսական գործիքների յուրաքանչյուր դասի համար պարտքային ռիսկին առավելագույն ենթարկվածության մանրամասների համար անհրաժեշտ է դիտարկել համապատասխան ծանոթագրություններ:

Պարտքային ռիսկն ըստ ֆինանսական ակտիվների դասերի

Խմբի ֆինանսական ակտիվները, բացառությամբ բաժնային ներդրումների, դասակարգվում են ըստ Խմբի գործընկերներին Fitch IBCA, Moody's և Standard & Poor's ռեյտինգային գործակալությունների կողմից շնորհված վարկանիշներից նվազագույնի: Ստորև ներկայացված են վարկանիշներն ըստ Moody's վարկանշային գործակալության կողմից՝ օգտագործելով Bloomberg տեղեկատվական համակարգի վարկանիշների համապատասխանության աղյուսակը: AAA վարկանիշն օգտագործվում է չափազանց հուսալի ֆինանսական հաստատությունների, ինչպիսին է Միջազգային հաշվարկների բանկը (BIS), նույնականացման համար:

		31 դեկտեմբերի 2021թ.		31 դեկտեմբերի 2020թ.	
Հազար ՀՀ դրամ	Վարկային վարկանիշ	Գումար	%-ը ֆինանսական ակտիվներում	Գումար	%-ը ֆինանսական ակտիվներում
Ֆինանսական ակտիվներ՝ ոչ ժամկետանց և ոչ արժեզրկված					
Բանկերում և այլ ֆինանսական հաստատություններում տեղաբաշխված միջոցներ արտարժույթով					
- Նոստրո հաշիվներ	P-1	748,913,779	98.1	378,347,677	98.3
	P-2	328,979	0.1	124,129	0.0
	P-3	650,510	0.1	1,055,570	0.3
	NP	169,020	0.0	680,551	0.2
	Վարկանիշ առկա չէ	132,087	0.0	70,008	0.0
- Ժամկետային ավանդներ	P-1	4,801,854	0.6	–	–
	Վարկանիշ առկա չէ	960,656	0.1	1,310,245	0.3
	NP	7,112,725	0.9	2,863,189	0.7
- Հավատարմագրային կառավարման ներքո գտնվող ակտիվներում ներառված դրամական միջոցներ և տոկոսադրույքի ֆյուչերսի պարտադիր մարժա	P-1	675,167 (108,684)	0.1	637,304 (69,667)	0.2
Արժեզրկման պահուստ					
Ընդամենը բանկերում և այլ ֆինանսական հաստատություններում տեղաբաշխված միջոցներ արտարժույթով		763,636,093	100.0	385,019,006	100.0
Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքներ					
- Պետական պարտատոմսեր	Aaa	524,663,535	71.4	651,746,838	70.0
	Aa1-Aa3	82,345,315	11.2	85,433,818	9.0
- Այլ արժեթղթեր	Aaa	111,528,216	15.2	88,770,729	10.0
	Aa1-Aa3	2,457,461	0.4	–	–
- Փողի շուկայի գործիքներ	Վարկանիշ առկա չէ*	13,570,747	1.8	104,520,482	11.0
Ընդամենը իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքներ		734,565,274	100.0	930,471,867	100.0
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող ներդրումներ, բացառությամբ բաժնային ներդրումների					
- ՀՀ Կառավարության պետական արժեթղթեր	B1	9,680,244	36.9	11,578,230	14.7
- Կառավարության կողմից թողարկված մուրհակ	B1	15,776,447	60.1	66,055,949	84.2
- Կորպորատիվ պարտատոմսեր արտարժույթով	Վարկանիշ առկա չէ	787,898	3.0	840,759	1.1
Ընդամենը իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող ներդրումներ, բացառությամբ բաժնային ներդրումների		26,244,589	100.0	78,474,938	100.0

* 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ վարկանիշ չունեցող վարկային խմբում ներառված փողի շուկայի գործիքները հանդիսանում են Միջազգային հաշվարկների բանկի կողմից թողարկված արժեթղթեր:

30. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Պարտքային ռիսկն ըստ ֆինանսական ակտիվների դասերի (շարունակություն)

2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ վարկանիշ չունեցող վարկային խմբում ներառված ընթացիկ հաշիվներն ու ժամկետային ավանդները կազմել են համապատասխանաբար 123,131 հազար ՀՀ դրամ և 960,656 հազար ՀՀ դրամ գումարի չափով (2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 62,886 հազար ՀՀ դրամ և 1,310,245 հազար ՀՀ դրամ), հանդիսանում են խմբի դուստր կազմակերպությունների կողմից տեղական առևտրային բանկերում ընթացիկ հաշիվներ և ներդրված ավանդներ:

		31 դեկտեմբերի 2021թ.		31 դեկտեմբերի 2020թ.	
Հազար ՀՀ դրամ	Վարկային վարկանիշ	Գումար	%-ը ֆինանսական ակտիվներում	Գումար	%-ը ֆինանսական ակտիվներում
Բանկերում և այլ ֆինանսական հաստատություններում տեղաբաշխված միջոցներ և ներդրումներ տեղական արժույթով					
- Վարկեր բանկերին և ֆինանսական կազմակերպություններին KfW-ի, Համաշխարհային բանկի, Ասիական զարգացման բանկի և Եվրոպական ներդրումային բանկի հետ համաձայնագրերի շրջանակներում	Մարվել են հաշվետու ժամանակաշրջանի ավարտից հետո Վճարման ենթակա չեն համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների հաստատման ամսաթվի դրությամբ	14,064,179	7.6	13,204,400	9.4
		171,703,701	92.4	127,642,775	90.6
		185,767,880	100.0	140,847,175	100.0
Ընդամենը					
- Հիփոթեքային վերաֆինանսավորում	Մարվել են հաշվետու ժամանակաշրջանի ավարտից հետո Վճարման ենթակա չեն համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների հաստատման ամսաթվի դրությամբ	2,780,012	2.1	5,442,659	5.1
		131,896,310	97.9	100,934,357	94.9
		134,676,322	100.0	106,377,016	100.0
Ընդամենը					
- Առևտրային բանկերում տեղաբաշխված ավանդներ և թղթակցային հաշիվներ	Մարվել են հաշվետու ժամանակաշրջանի ավարտից հետո Վճարման ենթակա չեն համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների հաստատման ամսաթվի դրությամբ	39,834,458	51.6	13,993,998	16.0
		37,333,521	48.4	73,288,362	84.0
		77,167,979	100.0	87,282,360	100.0
Ընդամենը					
- Հետգնման պայմանագրեր և այլ մեկօրյա միջոցներ	Մարվել են հաշվետու ժամանակաշրջանի ավարտից հետո	485,415,041	100.0	345,952,769	100.0
		485,415,041	100.0	345,952,769	100.0
Ընդամենը					
- Ներդրումներ՝ դասակարգված որպես ամորտիզացված արժեքով չափվող	Մարվել են հաշվետու ժամանակաշրջանի ավարտից հետո Վճարման ենթակա չեն համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների հաստատման ամսաթվի դրությամբ	2,951,878	12.1	547,614	2.3
		21,355,072	87.9	23,757,798	97.7
		24,306,950	100.0	24,305,412	100.0
Ընդամենը					
- Այլ վարկեր		3,012,901	100.0	3,208,943	100.0
		3,012,901	100.0	3,208,943	100.0
Արժեզրկման պահուստ					
Ընդամենը բանկերում և այլ ֆինանսական հաստատություններում տեղաբաշխված միջոցներ և ներդրումներ տեղական արժույթով					
		906,835,345	–	704,534,763	–

Բանկը որոշումներ է կայացնում տեղական բանկերում և ֆինանսական կազմակերպություններում միջոցների տեղաբաշխման վերաբերյալ՝ հաշվի առնելով իր՝ որպես բանկային ոլորտի կարգավորողի և վերջին ատյանի վարկատուի դերակատարումը և, հետևաբար, չի շնորհում վարկանիշներ տեղական բանկերին և ֆինանսական կազմակերպություններին: Այսպիսով, տվյալ ակտիվների վարկային որակի վերլուծությունը սահմանափակվում է համապատասխան գործարքի փուլով:

30. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Արժեզրկման գնահատում

Խումբը ԱՊԿ-ն հաշվարկում է հավանականությամբ կշռված մի շարք սցենարներով՝ գնահատելու ակնկալվող դրամական միջոցների պակասորդները՝ զեղչված արդյունավետ տոկոսադրույքի մոտարկմամբ: Դրամական միջոցների պակասորդը կազմակերպությանը պայմանագրով վճարման ենթակա դրամական միջոցների հոսքերի և կազմակերպության ակնկալվող դրամական միջոցների հոսքերի միջև տարբերությունն է: ԱՊԿ հաշվարկի մեխանիզմները ներկայացված են ստորև, և դրանց հիմնական տարրերը հետևյալն են՝

Դեֆոլտի հավանականություն (PD)	Դեֆոլտի հավանականությունը որոշակի ժամանակային հորիզոնի ընթացքում դեֆոլտի հավանական լինելու գնահատումն է: Դեֆոլտը միայն կարող է տեղի ունենալ գնահատված ժամանակահատվածում որոշակի պահի, եթե գործիքը նախկինում չի ապաճանաչվել և դեռևս պայուսակում է:
Դեֆոլտի ժամանակ գործիքի արժեք (EAD)	Դեֆոլտի ժամանակ գործիքի արժեքը ապագա դեֆոլտի ամսաթվի դրությամբ գործիքի գնահատված արժեքն է՝ հաշվի առնելով հաշվետու ամսաթվից հետո ակնկալվող փոփոխությունների ազդեցությունը, ներառյալ մայր գումարի և տոկոսների վճարումները՝ պայմանագրով նախատեսված կամ այլ կերպ, չկատարված վճարումների վրա հաշվեգրված տոկոսները և այլն:
Դեֆոլտի դեպքում կորստի չափը (LGD)	Դեֆոլտի դեպքում կորստի չափը դրամական միջոցների կորստի գնահատումն է, որն առաջանում է, երբ որոշակի պահի տեղի է ունենում դեֆոլտ: Դա պայմանագրով սահմանված դրամական միջոցների հոսքերի և այն դրամական միջոցների հոսքերի տարբերությունն է, որոնք վարկատուն ակնկալում է ստանալ՝ ներառյալ գրավների իրացումից միջոցները: Այն սովորաբար արտահայտվում է որպես դեֆոլտի դեպքում գործիքի արժեքից (EAD) տոկոս:

ԱՊԿ պահուստը հիմնվում է պարտքային կորուստների վրա, որոնք ակնկալվում է, որ կառաջանան ակտիվի կյանքի ընթացքում (ակտիվի կյանքի ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստ կամ ԱԿԱՊԿ), եթե առկա չէ պարտքային ռիսկի զգալի աճ սկզբնական ճանաչումից հետո, որի դեպքում պահուստը հիմնվում է 12 ամսվա ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստի վրա (12ամսԱՊԿ): 12ամսԱՊԿ-ը ԱԿԱՊԿ-ի այն մասն է, որը ներկայացնում է ֆինանսական գործիքի գծով պարտավորությունների չկատարման դեպքերի արդյունք հանդիսացող ԱՊԿ-ները, որոնք հնարավոր են հաշվետու ամսվան հաջորդող 12 ամիսների ընթացքում: Ինչպես ԱԿԱՊԿ-ն, այնպես էլ 12ամսԱՊԿ-ն հաշվարկվում են անհատական կամ խմբային հիմունքով՝ ելնելով ֆինանսական գործիքների համապատասխան պայուսակի բնույթից:

Խումբը քաղաքականություն է սահմանել՝ յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի ավարտին իրականացնել գնահատում՝ արդյոք ֆինանսական գործիքի պարտքային ռիսկը զգալիորեն աճել է սկզբնական ճանաչումից հետո՝ հաշվի առնելով ֆինանսական գործիքի գործողության մնացած ժամկետի ընթացքում դեֆոլտի տեղի ունենալու ռիսկի փոփոխությունը: Վերոնշյալ գործընթացի հիման վրա Խումբը խմբավորում է իր վարկերը ըստ փուլերի, ինչպես նկարագրված է ստորև.

Փուլ 1:	Սկզբնական ճանաչման ժամանակ Խումբը պահուստ է ճանաչում 12 ամսվա ԱՊԿ-ի հիման վրա: 1-ին փուլի վարկերը ընդգրկում են նաև գործիքներ, որոնց դեպքում պարտքային ռիսկը բարելավվել է, և վարկը վերադասակարգվել է 2-րդ փուլից:
Փուլ 2:	Երբ գործիքի պարտքային ռիսկը զգալիորեն աճել է սկզբնական ճանաչումից հետո, Խումբը պահուստը ճանաչում է վարկի գործողության ամբողջ ժամկետի ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստների (ԱԿԱՊԿ) համար: 2-րդ փուլի վարկերը ընդգրկում են նաև գործիքներ, որոնց դեպքում պարտքային ռիսկը բարելավվել է, և վարկը վերադասակարգվել է 3-րդ փուլից:
Փուլ 3:	Ակտիվը համարվում է պարտքային առումով արժեզրկված: Խումբը ձևակերպում է ԱԿԱՊԿ պահուստ:
Գնված կամ սկզբնավորված պարտքային առումով արժեզրկված ակտիվները (POCI)	Գնված կամ սկզբնավորված պարտքային առումով արժեզրկված (POCI) ակտիվները ֆինանսական ակտիվներ են, որոնք արժեզրկված են սկզբնական ճանաչման ժամանակ: Տվյալ ակտիվները սկզբնական ճանաչման ժամանակ հաշվառվում են իրական արժեքով, և տոկոսային եկամուտը հետագայում ճանաչվում է պարտքային ռիսկով ճշգրտված արդյունավետ տոկոսադրույքի հիման վրա: ԱՊԿ-ն միայն ճանաչվում կամ ապաճանաչվում է այնքանով, որքանով որ հետագայում փոխվում է ակտիվի գործողության ամբողջ ժամկետի ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստների գնահատականը:

Դեֆոլտի և վերականգնման սահմանումը

Խումբը համարում է, որ ֆինանսական գործիքի գծով առկա է դեֆոլտ, հետևաբար այն դասում է որպես Փուլ 3-ին պատկանող ֆինանսական գործիք (այսինքն՝ պարտքային առումով արժեզրկված) ԱՊԿ հաշվարկի նպատակով, երբ գործընկերոջ վարկանիշը նվազում է խմբի կողմից նախապես սահմանված վարկանիշից: Անկախ վարկանիշի փոփոխությունից, բոլոր այն դեպքերում, երբ փոխառուի պայմանագրային վճարումները ժամկետանց են 90 օրով, ֆինանսական գործիքը համարվում է արժեզրկված:

30. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Արժեզրկման գնահատում (շարունակություն)

Հաճախորդի անվճարունակության որակական գնահատման շրջանակներում խումբը նաև դիտարկում է տարաբնույթի ռիսկերը, որոնք կարող են վկայել վճարման անհավանականության մասին: Նման ռիսկերը տեղի ունենալիս խումբը մանրամասն դիտարկում է, թե արդյոք տվյալ ռիսկի արդյունքում հաճախորդը պետք է ճանաչվի անվճարունակ և դասակարգվի Փուլ 3-ում՝ ԱՊԿ հաշվարկների նպատակով, թե պատշաճ է Փուլ 2-ի կիրառումը: Նման ռիսկերը ներառում են՝

- ▶ Փոխառուի անվճարունակության կամ դրան մոտ իրավիճակի մասին վկայող ներքին վարկանիշը,
- ▶ Փոխառուի կողմից խմբին հասցեագրված պահանջը արտակարգ ֆինանսավորման մասին,
- ▶ Գրավի առարկայի արժեքի էական նվազեցումը, այն դեպքում, երբ վարկի վերականգնումը ակնկալվում է իրագործել գրավի առարկայի վաճառքի միջոցով,
- ▶ Պայմանագրային դրույթի խախտումը, որը չի գիշվել խմբի կողմից,
- ▶ Պարտատիրոջ (կամ պարտատիրոջ խմբում ներառված որևէ իրավաբանական անձի) դիմումը սնանկության ճանաչման վերաբերյալ,
- ▶ Պարտատուի ցուցակված պարտքի կամ կապիտալի կասեցումը առաջնային արժեթղթերի շուկայում՝ ելնելով ֆինանսական դժվարությունների մասին կասկածներից կամ փաստերից:

Խմբի քաղաքականության համաձայն՝ ֆինանսական գործիքի կարգավիճակը համարվում է վերականգնված և, հետևաբար, այն վերադասակարգվում է Փուլ 3-ից այն դեպքում, երբ պարտավորության չկատարման չափանիշներից ոչ մեկը առկա չի եղել առնվազն վեց հաջորդական ամիսների ընթացքում: Ակտիվի վերականգնումից հետո այն որպես Փուլ 2 կամ Փուլ 1 դասակարգելու մասին որոշումը կախված է վերականգնման պահին վերանայված վարկային գնահատականից՝ թե արդյոք այն վկայում է սկզբնական ճանաչման պահից ի վեր պարտքային ռիսկի զգալի մեծացման մասին:

Դեֆոլտի հավանականության գնահատման գործընթացը

Այն գործընկերների գծով, որոնք ունեն միջազգային վարկանիշային գործակալությունների կողմից շնորհված վարկանիշ, կիրառվում է «Մուդիզ» վարկանիշային ընկերության տարեկան անցումային աղյուսակը:

Այն գործընկերների գծով, որոնք չունեն միջազգային վարկանիշային գործակալությունների կողմից շնորհված վարկանիշ, դեֆոլտի հավանականությունը գնահատվում է ներքին ֆինանսական կայունության ինդեքսի հիման վրա՝ օգտագործելով վարկանշված գործընկերների դեֆոլտի հավանականության էքստրապոլյացիայի մեթոդը:

Դեֆոլտի ժամանակ գործիքի արժեքը

Դեֆոլտի ժամանակ գործիքի արժեքը (EAD) իրենից ներկայացնում է արժեզրկման գնահատման ենթակա ֆինանսական գործիքների համախառն հաշվեկշռային արժեքը:

Դեֆոլտի դեպքում կորստի չափը (LGD)

Ֆինանսական ակտիվների յուրաքանչյուր խմբի համար LGD հաշվարկելու համար օգտագործվում են տվյալ ֆինանսական գործիքի պարտքի առաջնայնության կարգավիճակին համապատասխան վերականգնման դրույքները («Մուդիզ») կամ գտնվելու վայրի երկրի համար սահմանված վերականգնման ցուցանիշները (ԱՄՀ):

Պարտքային ռիսկի զգալի աճ

Խումբը շարունակաբար մշտադիտարկում է բոլոր ակտիվները, որոնք ենթակա են ԱՊԿ-ի: Որոշելու համար, թե արդյոք գործիքը կամ գործիքների պորտֆելը ենթակա են 12ամ ԱՊԿ-ի, խումբը գնահատում է, թե արդյոք տեղի է ունեցել պարտքային ռիսկի զգալի աճ սկզբնական ճանաչումից հետո: Խումբը համարում է, որ պարտքային ռիսկը զգալիորեն աճել է այն դեպքում, երբ գործընկերոջ վարկանիշը փոփոխվել է սկզբնական ճանաչման պահից հետո, համաձայն ռիսկերի կառավարման ներքին ընթացակարգերի:

Պարտքային ռիսկի զգալի աճի գնահատումը տեղական առևտրային բանկերի և ֆինանսական հաստատությունների համար, որոնք չունեն միջազգային վարկանիշ, հիմնվում է անհատական գործիքների վարքի և առևտրային բանկերի և ֆինանսական հաստատությունների ֆինանսական կայունության ընդհանուր ցուցանիշների վրա: Համակարգային ֆինանսական ռիսկերի տիրույթի մակրոգնահատումները ևս մեկ գործիք են որոշակի ակտիվների՝ Փուլ 1-ից Փուլ 2 տեղափոխման անհրաժեշտությունը գնահատելու համար:

Անկախ վարկանիշների փոփոխություններից, համարվում է, որ պարտքային ռիսկը զգալիորեն աճել է սկզբնական ճանաչման պահից հետո, եթե պայմանագրային վճարումները ուշացվել են ավելի քան 30 օրով:

30. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Արժեզրկման գնահատում (շարունակություն)

Ապագայամետ տեղեկատվություն և բազմակի տնտեսական սցենարներ

Խմբի ԱՊԿ մոդելները հիմնվում են հետագա ժամանակաշրջանների գծով տարատեսակ տեղեկատվության վրա, որոնք հանդիսանում են տնտեսական ելակետային տվյալներ և թվարկված են ստորև.

- ▶ ՀՆԱ աճը,
- ▶ Գործազրկության ցուցանիշը,
- ▶ ՍԳԻ,
- ▶ Միջազգային պահուստները,
- ▶ Դրամավարկային քաղաքականության դրույքը,
- ▶ Կապիտալի գնի ինդեքսը,
- ▶ Արտարժույթի փոխարժեքները,
- ▶ Վարկ/ՀՆԱ հարաբերակցությունը,
- ▶ Այլ մակրոտնտեսական գործոններ՝ ելնելով տվյալ երկրի առանձնահատկություններից:

ԱՊԿ հաշվարկներում օգտագործվող ելակետային տվյալները և մոդելները հնարավոր է, որ չարտացոլեն տվյալ շուկայի բոլոր բնութագրերը ֆինանսական հաշվետվությունների ամսաթվի դրությամբ: Այս առումով ժամանակ առ ժամանակ կատարվում են որակական ճշգրտումներ կամ վերագնահատումներ՝ ժամանակավոր ճշգրտումների միջոցով, եթե տարբերությունները կրում են զգալիորեն էական բնույթ:

Ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների հաշվանցում

2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ առևտրային բանկերի հետ Խումբն ուներ հակադարձ հետգնման պայմանագրեր, որոնք ներառված են հաշվանցման գլխավոր համաձայնություններում և դեֆոլտի դեպքում ենթական են կատարման: Խումբը կատարել է նաև մարժային ավանդներ, որոնք գրավ են հանդիսանում իր չհատուցված ածանցյալ գործիքների համար:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված են հաշվանցման ենթակա իրավաբանորեն ամրագրված հաշվանցման գլխավոր համաձայնագրի կամ նմանատիպ պայմանագրերի առարկա (ISDA, RISDA և այլն) հանդիսացող ֆինանսական ակտիվները և ֆինանսական պարտավորությունները, որոնք չեն հանգեցնում հաշվանցման ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում:

	Ճանաչված ֆինանսական ակտիվների համախառն գումար	Ֆին. վիճակի մասին հաշվետվությունում հաշվանցված ճանաչված ֆինանսական պարտավորությունների համախառն գումար	Ֆին. վիճակի մասին հաշվետվությունում ներկայացված ֆինանսական ակտիվների գումար	Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում չհաշվանցված գումարներ	Ֆինանսական գործիքներ	Զուտ գումար
<i>Հազար ՀՀ դրամ</i>						
2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ						
Ֆինանսական ակտիվներ						
Հետգնման պայմանագրեր և այլ մեկօրյա միջոցներ (Ծնթգ. 12)	485,415,041	–	485,415,041	485,415,041		–
Ընդամենը	485,415,041	–	485,415,041	485,415,041		–
	Ճանաչված ֆինանսական ակտիվների համախառն գումար	Ֆին. վիճակի մասին հաշվետվությունում հաշվանցված ճանաչված ֆինանսական պարտավորությունների համախառն գումար	Ֆին. վիճակի մասին հաշվետվությունում ներկայացված ֆինանսական ակտիվների գումար	Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում չհաշվանցված գումարներ	Ֆինանսական գործիքներ	Զուտ գումար
<i>Հազար ՀՀ դրամ</i>						
2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ						
Ֆինանսական ակտիվներ						
Հետգնման պայմանագրեր և այլ մեկօրյա միջոցներ (Ծնթգ. 12)	345,952,769	–	345,952,769	345,952,769		–
Ընդամենը	345,952,769	–	345,952,769	345,952,769		–

30. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների հաշվանցում (շարունակություն)

Ստորև ներկայացված աղյուսակում ներառված են խմբի ակտիվները և պարտավորություններն ըստ աշխարհագրական կենտրոնացման.

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2021թ.				31 դեկտեմբերի 2020թ.			
	Հայաստան	ՏՀԶԿ	ԱՊՀ և այլ երկրներ	Ընդամենը	Հայաստան	ՏՀԶԿ	ԱՊՀ և այլ երկրներ	Ընդամենը
Ակտիվներ								
Կանխիկ դրամ	44,555,290	–	–	44,555,290	51,108,237	–	–	51,108,237
Բանկերում և այլ ֆինանսական հաստատություններում տեղաբաշխված միջոցներ արտարժույթով	8,137,991	749,837,479	5,660,623	763,636,093	4,325,169	379,108,638	1,585,199	385,019,006
Բանկերում և այլ ֆինանսական հաստատություններում տեղաբաշխված միջոցներ և ներդրումներ տեղական արժույթով	906,835,345	–	–	906,835,345	704,534,763	–	–	704,534,763
Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքներ	–	734,565,274	–	734,565,274	–	930,471,867	–	930,471,867
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	–	445,057	–	445,057	–	–	–	–
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող ներդրումներ	27,194,958	2,571,248	–	29,766,206	79,384,452	2,618,706	–	82,003,158
ԱՄՀ-ում տեղաբաշխված միջոցներ	–	102,324,925	–	102,324,925	–	101,636,948	–	101,636,948
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	62,827,091	–	–	62,827,091	64,150,034	–	–	64,150,034
Այլ ակտիվներ	8,801,628	56,963	111,845	8,970,436	10,072,335	71,109	111,845	10,255,289
Ընդամենը ակտիվներ	1,058,352,303	1,589,800,946	5,772,468	2,653,925,717	913,574,990	1,413,907,268	1,697,044	2,329,179,302
Պարտավորություններ								
Թղթադրամներ և մետաղադրամներ շրջանառության մեջ	747,165,753	–	–	747,165,753	751,465,873	–	–	751,465,873
Ֆինանսական և այլ հաստատությունների ավանդներ և հաշիվների մնացորդներ	1,068,258,568	18,692	761,260	1,069,038,520	818,064,536	18,545	591,094	818,674,175
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	–	–	–	–	70,825	72,296	–	143,121
Պարտավորություններ Կառավարության հանդեպ	403,610,404	–	–	403,610,404	266,542,115	–	–	266,542,115
Պարտավորություններ ԱՄՀ-ի հանդեպ	–	281,278,642	–	281,278,642	–	247,496,568	–	247,496,568
Այլ փոխառություններ	–	169,232,279	6,167,498	175,399,777	–	153,297,582	7,288,058	160,585,640
Թողարկված պարտատոմսեր	9,650,642	–	–	9,650,642	9,655,324	–	–	9,655,324
Այլ պարտավորություններ	4,090,311	1,001,731	62,502	5,154,544	4,678,594	639,968	646,189	5,964,751
Ընդամենը պարտավորություններ	2,232,775,678	451,531,344	6,991,260	2,691,298,282	1,850,477,267	401,524,959	8,525,341	2,260,527,567
Զուտ ակտիվներ	(1,174,423,375)	1,138,269,602	(1,218,792)	(37,372,565)	(936,902,277)	1,012,382,309	(6,828,297)	68,651,735

30. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Իրացվելիության ռիսկ և ֆինանսական միջոցների կառավարում

Իրացվելիության ռիսկն այն ռիսկն է, որ Խումբը սովորական կամ չկանխատեսված իրավիճակում չի կարողանա կատարել իր պարտավորությունները վերջիններիս մարման ժամկետում: Բանկը, որպես Կառավարության բանկային գործակալ և երկրի գլխավոր դրամավարկային մարմին, պատասխանատու է պետական պարտքի սպասարկման և Կառավարության արտաքին վճարումների սպասարկման համար: Այս տեսանկյունից, կարևորվում է կանխիկի և իրացվելիության ծավալների ճիշտ կառավարումը:

Հաշվի առնելով պահուստների կառավարման նպատակները՝ ՀՀ միջազգային պահուստները բաժանվել են 3 մասի՝ գործառնական, իրացվելի և ներդրումային պայուսակների: Եթե առաջին երկուսը նախատեսվում են կարճաժամկետ/պահային և միջնաժամկետ իրացվելիության ապահովման համար, ապա վերջինի նպատակը հարստության կուտակումն է:

Տրանշների նպատակները պայմանավորում են նաև դրանց կառավարման քաղաքականությունը՝ ուղենիշների ընտրությունը, կառավարման պասիվ կամ ակտիվ տարբերակի ընտրությունը:

Ֆինանսական պարտավորությունների վերլուծությունը՝ մինչև պայմանագրերում նշված մարմանը մնացած ժամկետների համաձայն

Ստորև աղյուսակում ներկայացվում են 2021 և 2020 թվականների դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ պարտավորությունները՝ ըստ մնացորդային պայմանագրային ժամկետայնության: Ժամկետայնության աղյուսակում բացահայտված պարտավորությունների գումարները պայմանագրային չգեղջված դրամական միջոցների հոսքեր են: Այդ չգեղջված դրամական միջոցների հոսքերը տարբերվում են ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում ներկայացված գումարից, քանի որ ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում ներառված գումարը հիմնված է գեղջված դրամական միջոցների հոսքերի վրա: Ածանցյալ ֆինանսական գործիքները ներառված են վճարվելիք կամ ստացվելիք պայմանագրային գումարներով, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ Խումբն ակնկալում է մինչև մարման ժամկետը փակել ածանցյալի դիրքը, որի դեպքում ածանցյալները ներառվում են ակնկալվող դրամական միջոցների հոսքերի հիման վրա:

31 դեկտեմբերի 2021թ.							
Հազար ՀՀ դրամ	Ցպահանջ և 1 ամսից քիչ	1-ից մինչև 3 ամիս	3 ամսից մինչև 1 տարի	1-ից մինչև 5 տարի	5 տարուց ավելի	Առանց մարման ժամկետի	Ընդամենը
Ֆինանսական պարտավորություններ							
Թղթադրամներ և մետաղադրամներ շրջանառության մեջ	747,165,753	—	—	—	—	—	747,165,753
Ֆինանսական և այլ հաստատությունների ավանդներ և հաշիվների մնացորդներ	1,069,039,528	—	—	—	—	—	1,069,039,528
Պարտավորություններ Կառավարության հանդեպ	90,925,269	204,539,724	113,015,840	—	—	—	408,480,833
Պարտավորություններ ԱՄՀ-ի հանդեպ	—	860,209	19,366,437	33,005,057	916,679	228,580,750	282,729,132
Այլ փոխառություններ	652,008	58,168	19,240,039	83,624,141	84,696,873	—	188,271,229
Թողարկված պարտատոմսեր	—	127,500	4,107,500	6,491,250	—	—	10,726,250
Ընդամենը չգեղջված ֆինանսական պարտավորություններ	1,907,782,558	205,585,601	155,729,816	123,120,448	85,613,552	228,580,750	2,706,412,725

30. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Իրացվելիության ռիսկ և ֆինանսական միջոցների կառավարում (շարունակություն)

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2020թ.						Ընդամենը
	Ցախհանջ և 1 ամսից քիչ	1-ից մինչև 3 ամիս	3 ամսից մինչև 1 տարի	1-ից մինչև 5 տարի	5 տարուց ավելի	Առանց մարման ժամկետի	
Ֆինանսական պարտավորություններ							
Թղթադրամներ և մետաղադրամներ շրջանառության մեջ	751,465,873	—	—	—	—	—	751,465,873
Ֆինանսական և այլ հաստատությունների ավանդներ և հաշիվների մնացորդներ	818,702,938	—	—	—	—	—	818,702,938
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	143,121	—	—	—	—	—	143,121
Պարտավորություններ Կառավարության հանդեպ	95,790,052	172,005,247	—	—	—	—	267,795,299
Պարտավորություններ ԱՄՀ-ի հանդեպ	—	1,056,590	25,383,822	59,452,305	993,657	163,080,453	249,966,827
Այլ փոխառություններ Թողարկված պարտատոմսեր	543,943	63,310	21,748,095	80,357,139	72,192,146	—	174,904,633
Ընդամենը չգեղջկած ֆինանսական պարտավորություններ	1,666,645,927	176,249,647	47,611,917	146,898,194	73,185,803	163,080,453	2,273,671,941

Շուկայական ռիսկ

Շուկայական ռիսկը խմբի ֆինանսական գործիքների ապագա դրամական հոսքերի կամ դրանց իրական արժեքի փոփոխության ռիսկն է՝ շուկայական գների, ներառյալ փոխարժեքի, տոկոսադրույքների և սեփական կապիտալի գների փոփոխության արդյունքում: Խումբը դասակարգում է շուկայական ռիսկն ըստ առևտրային և ոչ առևտրային պայուսակների:

Տոկոսադրույքի փոփոխման ռիսկ

Տոկոսադրույքի ռիսկը ֆինանսական գործիքների ապագա դրամական հոսքերի կամ դրանց իրական արժեքի հնարավոր փոփոխության ռիսկն է՝ տոկոսադրույքների փոփոխման արդյունքում:

Եռամակարդակ կառավարման ներքո Բանկի Խորհուրդը սահմանում է այսպես կոչված՝ «ռիսկի նկատմամբ իր հանդուրժողականության աստիճանը», որը նախանշում է երկարաժամկետում տոկոսադրույքի ռիսկի ընդունելի սահմանները: Այն նաև սահմանում է պայուսակի օպտիմալացման սկզբունքները: «Ռիսկի նկատմամբ իր հանդուրժողականության աստիճանը» արտահայտվում է որոշակի ժամանակահատվածում (ներկայումս՝ երեք տարի) և 95% հավանականությամբ ակնկալվող եկամտաբերության նվազագույն մակարդակի տեսքով: Նշված տրամաբանությունից ելնելով՝ ակտիվների օպտիմալ տեղաբաշխման մարտավարական ուղենիշների ընդունման իրավասությունը պատվիրակվել է Ներդրումային հանձնաժողովին:

Ուղենիշների սահմանման հիմնական նպատակը եկամտաբերության մաքսիմալացումն է ավելի կարճ (մեկ տարի) ժամանակահատվածում: Այդ որոշումների հիմքում, ի տարբերություն ռազմավարական որոշումների, դրվում են շուկայի ընթացիկ միտումները և կանխատեսումները: Օպտիմալ պայուսակի ընտրության նպատակով եկամտաբերության և ռիսկայնության գնահատումն իրականացվում է ապագա հնարավոր սցենարների մշակման միջոցով՝ մասնավորապես օգտագործելով VAR-MGARCH մոդելի սիմուլյացիաների միջոցով ստացված եկամտաբերության կորի արդյունքները, ինչպես նաև սեփական և շուկայի այլ մասնակիցների փորձագիտական կանխատեսումները տոկոսադրույքների և վարկային սպրեդների վերաբերյալ: Օպտիմալ պայուսակի ընտրությունը կատարվում է Բլեք-Լիթերմանի և Մարկովիցի մոդելների միջոցով, սակայն որոշակի սահմանափակումների պայմաններում:

Ռիսկի մշտադիտարկման և կառավարման նպատակով Ֆինանսական դեպարտամենտի Ռիսկերի կառավարման վարչության կողմից կիրառվում են միջազգային պրակտիկայում ընդունված մի շարք ցուցանիշներ. Ռիսկային արժեքի մեթոդ (VaR), Առանցքային կետի դյուրացիա, Ինֆորմացիոն գործակից, Սպրեդ դյուրացիա, PCA դյուրացիա և հետևման սխալ:

30. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Տոկոսադրույքի փոփոխման ռիսկ (շարունակություն)

Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս խմբի սեփական կապիտալի զգայունությունը, որը հաշվարկվում է 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ և 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաստատուն տոկոսադրույքով իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ եկամտով չափվող ֆինանսական ակտիվները, վերագնահատելով՝ ելնելով տոկոսադրույքների փոփոխման ենթադրությունից: Սեփական կապիտալի զգայունությունը վերլուծվում է ըստ ակտիվի մարման ժամկետների: Սեփական կապիտալի զգայունությունը հիմնված է այն ենթադրության վրա, որ եկամտաբերության կորուստ կան զուգահեռ փոփոխություններ:

Հազար ՀՀ դրամ	2021թ.		2020թ.	
	Եկամտաբերության կորի փոփոխությունը, բ.կ.	Ազդեցությունը սեփական կապիտալի վրա	Եկամտաբերության կորի փոփոխությունը, բ.կ.	Ազդեցությունը սեփական կապիտալի վրա
Արժույթ				
ՀՀ դրամ	+150	(648,874)	+110	(587,436)
ՀՀ դրամ	-150	725,697	-110	642,517
ԱՄՆ դոլար	+125	(8,987)	+100	14,433
ԱՄՆ դոլար	-25	(12,347)	-25	1,353

Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս խմբի շահույթի զգայունությունը, որը հաշվարկվել է 2021 և 2020 թվականների դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական ակտիվները իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով վերագնահատելով՝ ելնելով տոկոսադրույքների փոփոխման ենթադրությունից: Աղյուսակում բացահայտված գումարներն արտահայտված են ներկայացման արժույթով:

Հազար ՀՀ դրամ	2021թ.		2020թ.	
	Բազիսային կետերի փոփոխություն	Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքների և սեփական կապիտալի զուտ արդյունքի աճ/(նվազում)	Բազիսային կետերի փոփոխություն	Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքների և սեփական կապիտալի զուտ արդյունքի աճ/(նվազում)
Արժույթ				
ԱՄՆ դոլար	+125/-50	(5,741,909)/2,296,763	+100/-40	(4,151,813)/1,660,725
Եվրո	+50/-50	(442,904)/442,904	+60/-60	(651,992)/651,992
Բրիտանական ֆունտ	+125/-125	(121,132)/121,132	+80/-80	(86,624)/86,624

Խումբն ունի նաև 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ լուրացող տոկոսադրույքով չմարված պարտավորություններ:

Ստորև աղյուսակը ներկայացնում է 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ խմբի շահույթի կամ վնասի և սեփական կապիտալի զգայունությունը, որը հաշվարկվում է՝ ելնելով խմբի կողմից ստացված փոխառությունների տոկոսադրույքների փոփոխման ենթադրությունից:

Հազար ՀՀ դրամ	2021թ.		2020թ.	
	Բազիսային կետերի փոփոխություն	Զուտ տոկոսային ծախսի աճ/(նվազում) և սեփական կապիտալի նվազում/(աճ)	Բազիսային կետերի փոփոխություն	Զուտ տոկոսային ծախսի աճ/(նվազում) և սեփական կապիտալի նվազում/(աճ)
Արժույթ				
ԱՄՆ դոլար	+/-202	393,156/(393,156)	+/-252	658,102/(658,102)
ՀՓԻ	+/-6	38,803/(38,803)	+/-70	617,372/(617,372)
Եվրո	+/-20	20,030/(20,030)	+/-20	1,044/(1,044)

Իրական արժեքի հիերարխիայի մակարդակ 3-ում ներառված իրական արժեքի գնահատման մեթոդի համար օգտագործված ելակետային տվյալների զգայունությունը բացահայտված է Ծանոթագրություն 29-ում:

30. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Տոկոսադրույքի փոփոխման ռիսկ (շարունակություն)

Գլոբալ կարգավորողների IBOR-ների կիրառումը աստիճանաբար դադարեցնելու և դրանք այլընտրանքային ուղեհիշային տոկոսադրույքով փոխարինելու որոշումից հետո Խումբը ստեղծել է նախագիծ՝ կառավարելու այն բոլոր պայմանագրերի անցումը, որոնց վրա որոշումը կարող է ազդեցություն ունենալ: 2021թ. ընթացքում Խումբը մշակել է մանրամասն պլաններ, ընթացակարգեր և գործընթացներ՝ անցումն ապահովելու համար:

IBOR բարեփոխումը Խմբին ենթարկում է տարբեր ռիսկերի, որոնք նախագիծը կառավարում և մանրամասն մշտադիտարկում է: Այդ ռիսկերը ներառում, բայց չեն սահմանափակվում հետևյալով՝

- ▶ Կարքազծային ռիսկ, որը ծագում է հաճախորդների և շուկայի գործընկերների հետ՝ IBOR բարեփոխման իրագործման նպատակով պայմանագրերում պահանջվող փոփոխությունների կատարման քննարկումների հետևանքով,
- ▶ Ֆինանսական ռիսկ Խմբի և իր հաճախորդների համար՝ պայմանավորված IBOR բարեփոխման հետևանքով շուկաների խեղաթյուրմամբ, որը հանգեցնում է ֆինանսական կորուստների,
- ▶ Գնանշման ռիսկ՝ պայմանավորված շուկայական տեղեկատվության պոտենցիալ բացակայությամբ, եթե IBOR-ների իրացվելիությունը նվազի և ուղեհիշային տոկոսադրույքները լինեն ոչ իրացվելի և ոչ դիտարկելի,
- ▶ Գործառնական ռիսկ, որն առաջանում է Խմբի SS համակարգերի և գործընթացների փոփոխությունից, ինչպես նաև վճարումների խաթարումներից, եթե IBOR-ը դադարի հասանելի լինել:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է տարեվերջի դրությամբ Խմբի ենթարկվածությունը բարեփոխման ենթակա նշանակալի IBOR-ներին, որոնք դեռևս պետք է անցում կատարեն RFR-ների: Այս մնացորդները կապահովվեն մինչև IBOR-ի դադարումը և կփոխարինվեն ապագայում (աղյուսակը չի ներառում IBOR-ին ենթարկված այն մնացորդները, որոնք մարվելու են նախքան անցման պահանջը):

	2021թ.			2020թ.		
	Ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվների-հաշվեկշռային արժեք	Ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորությունների-հաշվեկշռային արժեք	Ածանցյալ գործիքների անվանական արժեք	Ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվների-հաշվեկշռային արժեք	Ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորությունների-հաշվեկշռային արժեք	Ածանցյալ գործիքների անվանական արժեք
Հազար ՀՀ դրամ						
LIBOR USD (6- ամսյա)	–	26,494,515	–	–	25,581,277	–
Ընդամենը	–	26,494,515	–	–	25,581,277	–

Արտարժույթի ռիսկ

Արտարժույթի ռիսկը արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխությունների հետևանքով ֆինանսական գործիքների արժեքի տատանման ռիսկն է: Բանկի Խորհուրդը սահմանել է արտարժույթի տեղաբաշխման հստակ սկզբունքներ, իսկ Ներդրումային հանձնաժողովը սահմանում և վերանայում է համապատասխան արժույթների կշիռները:

Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս շահույթի կամ վնասի և սեփական կապիտալի զգայունությունը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում ՀՀ դրամի նկատմամբ կիրառված փոխարժեքների ողջամտորեն հնարավոր փոփոխությունների հանդեպ՝ բոլոր այլ փոփոխականները հաստատուն պահելով:

	2021թ.		2020թ.	
	Փոխարժեքի աճ %	Շահույթի և սեփական կապիտալի աճ/(նվազում)	Փոխարժեքի աճ %	Շահույթի և սեփական կապիտալի աճ/(նվազում)
Հազար ՀՀ դրամ				
Արժույթ				
ԱՄՆ դոլար	5.00%	26,849,747	5.00%	24,889,215
Եվրո	8.50%	9,699,867	8.50%	13,728,477
Բրիտանական ֆունտ	11.00%	2,742,257	11.00%	3,025,918
Ճապոնական իեն	8.50%	3,262,333	8.50%	2,731,413
Ռուսական ռուբլի	15.00%	18,856	16.00%	(25,649)
ՀՓԻ	7.00%	(12,958,510)	7.00%	(10,720,337)

30. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Արտարժույթի ռիսկ (շարունակություն)

Հազար ՀՀ դրամ	2021թ.		2020թ.	
	Փոխարժեքի նվազում %	Շահույթի և սեփական կապիտալի աճ/(նվազում)	Փոխարժեքի նվազում %	Շահույթի և սեփական կապիտալի աճ/(նվազում)
Արժույթ				
ԱՄՆ դոլար	-5.00%	(26,849,747)	-5.00%	(24,889,215)
Եվրո	-8.50%	(9,699,867)	-8.50%	(13,728,477)
Բրիտանական ֆունտ	-11.00%	(2,742,257)	-11.00%	(3,025,918)
Ճապոնական իեն	-8.50%	(3,262,333)	-8.50%	(2,731,413)
Ռուսական ռուբլի	-15.00%	(18,856)	-16.00%	25,649
ՀՓԻ	-7.00%	12,958,510	-7.00%	10,720,337

Փոխարժեքների ակնկալվող փոփոխությունը որոշվել է Խմբի կողմից՝ վերլուծելով տարեկան ստանդարտ շեղումները՝ հիմք ընդունելով համապատասխան փոխարժեքների պատմական շուկայական տվյալները:

Պահուստների արժույթային կազմը որոշվում է յուրաքանչյուր իրացվելիության տրանշի համար առանձին, յուրաքանչյուր տրանշի ստեղծման հիմքում ընկած գործոնները հեջավորելու նպատակով: Ներկայում, ՀՀ արտաքին պարտքը պահուստներ ունենալու հիմնական պատճառն է: Հետևաբար, պահուստների արժույթային կազմը հիմնականում արտացոլում է պարտքի արժույթային կառուցվածքը: Կարճաժամկետ իրացվելիության տրանշի արժույթային կառուցվածքը պայմանավորված է արտաքին առևտրի հետևանքով առաջացած արժույթների հոսքերով, ինչպես նաև հնարավոր միջամտման կարիքներով և ընթացիկ ծախսերով: Արժույթային կառուցվածքը ենթակա է վերանայման տարեկան առնվազն 2 անգամ:

Գործառնական ռիսկ – հսկողություն դուստր կազմակերպությունների նկատմամբ

Ինչպես բացահայտված է Ծանոթագրություն 2-ում, Բանկն ունի կապիտալ ներդրումներ մի քանի դուստր կազմակերպություններում, որոնք ներգրավված են ֆինանսական հատվածի զարգացման և ենթակառուցվածքային գործունեության մեջ: Նման ներդրումների նպատակն է աջակցել Հայաստանի Հանրապետության ֆինանսական հատվածի զարգացմանը, ապահովել ֆինանսական համակարգի կայունությունը և բնականոն գործունեությունը, որը, ինչպես նշված է Օրենքում, Բանկի նպատակներից մեկն է:

Բանկը դուստր կազմակերպությունների գործունեության նկատմամբ հսկողությունն իրականացնում է հետևյալ կերպ.

- ▶ Բաժնետերերի ժողովներին մասնակցություն:
- ▶ Դուստր կազմակերպությունների ղեկավարների նշանակում (յուրաքանչյուր դուստր կազմակերպության Տնօրենների խորհուրդը նշանակվում է բաժնետերերի կողմից, և յուրաքանչյուր դուստր կազմակերպության Տնօրենների խորհուրդը նշանակում է Գործադիր տնօրեններ):
- ▶ Առնվազն յուրաքանչյուր տարի դուստր կազմակերպությունների գործունեության արդյունքների վերլուծություն ֆինանսական տեղեկատվության դիտարկման միջոցով, ներառյալ դուստր կազմակերպությունների ֆինանսական հաշվետվությունների արտաքին աուդիտի արդյունքների դիտարկումը:
- ▶ Դուստր կազմակերպությունների հետագա ռազմավարական զարգացման վերլուծություն, անհրաժեշտության դեպքում նաև ներդրումների դադարեցման ռազմավարության մշակում:
- ▶ Ռիսկերի գնահատման արդյունքների հիման վրա դուստր կազմակերպությունների գործունեությունների վերանայում՝ Բանկի ներքին աուդիտի աշխատանքների շրջանակում:

2015 թվականին Բանկը որդեգրել է քաղաքականություն՝ ակտիվացնելու բանակցությունները հնարավոր ինստիտուցիոնալ ներդրողների հետ՝ դուստր կազմակերպություններում Բանկի ներդրումների օտարման ուղղությամբ:

31. Ակտիվների և պարտավորությունների մարման ժամկետների վերլուծություն

Աղյուսակներում ներկայացված է հաշվետու ժամանակաշրջանի ավարտից տասներկու ամսվա ընթացքում կամ ավելի ուշ փոխհատուցվող կամ մարվող գումարների վերաբերյալ տեղեկատվություն:

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2021թ.		
	Ընթացիկ	Ոչ ընթացիկ	Ընդամենը
Ակտիվներ			
Կանխիկ դրամ	44,555,290	–	44,555,290
Բանկերում և այլ ֆինանսական հաստատություններում տեղաբաշխված միջոցներ արտարժույթով	758,050,697	5,585,396	763,636,093
Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքներ	734,565,274	–	734,565,274
Բանկերում և այլ ֆինանսական հաստատություններում տեղաբաշխված միջոցներ և ներդրումներ տեղական արժույթով	609,185,688	297,649,657	906,835,345
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	445,057	–	445,057
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ	16,835,743	12,930,463	29,766,206
ԱՄՀ-ում տեղաբաշխված միջոցներ	15,771,325	86,553,600	102,324,925
Հիմնական միջոցներ	–	60,039,175	60,039,175
Ոչ նյութական ակտիվներ	–	2,787,916	2,787,916
Այլ ակտիվներ	7,974,277	996,159	8,970,436
Ընդամենը ակտիվներ	2,187,383,351	466,542,366	2,653,925,717
Պարտավորություններ			
Թղթադրամներ և մետաղադրամներ շրջանառության մեջ	747,165,753	–	747,165,753
Ֆինանսական և այլ հաստատությունների ավանդներ և հաշիվների մնացորդներ	1,069,038,520	–	1,069,038,520
Պարտավորություններ Կառավարության հանդեպ	403,610,404	–	403,610,404
Պարտավորություններ ԱՄՀ-ի հանդեպ	19,719,485	261,559,157	281,278,642
Այլ փոխառություններ	17,711,618	157,688,159	175,399,777
Թողարկված պարտատոմսեր	3,650,642	6,000,000	9,650,642
Այլ պարտավորություններ	4,448,518	706,026	5,154,544
Ընդամենը պարտավորություններ	2,265,344,940	425,953,342	2,691,298,282
Զուտ դիրք 2021թ. դեկտեմբերի 31-ին	(77,961,589)	40,589,024	(37,372,565)

31. Ակտիվների և պարտավորությունների մարման ժամկետների վերլուծություն (շարունակություն)

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2020թ.		
	Ընթացիկ	Ոչ ընթացիկ	Ընդամենը
Ակտիվներ			
Կանխիկ դրամ	51,108,237	–	51,108,237
Բանկերում և այլ ֆինանսական հաստատություններում տեղաբաշխված միջոցներ արտարժույթով	382,189,873	2,829,133	385,019,006
Իրական արժեքով՝ չահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքներ	930,471,867	–	930,471,867
Բանկերում և այլ ֆինանսական հաստատություններում տեղաբաշխված միջոցներ և ներդրումներ տեղական արժույթով	475,937,559	228,597,204	704,534,763
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական ակտիվների միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ	67,531,128	14,472,030	82,003,158
ԱՄՀ-ում տեղաբաշխված միջոցներ	4,693,052	96,943,896	101,636,948
Հիմնական միջոցներ	–	61,252,975	61,252,975
Ոչ նյութական ակտիվներ	–	2,897,059	2,897,059
Այլ ակտիվներ	9,237,744	1,017,545	10,255,289
Ընդամենը ակտիվներ	1,921,169,460	408,009,842	2,329,179,302
Պարտավորություններ			
Թղթադրամներ և մետաղադրամներ շրջանառության մեջ	751,465,873	–	751,465,873
Ֆինանսական և այլ հաստատությունների ավանդներ և հաշիվների մնացորդներ	818,674,175	–	818,674,175
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	143,121	–	143,121
Պարտավորություններ Կառավարության հանդեպ	266,542,115	–	266,542,115
Պարտավորություններ ԱՄՀ-ի հանդեպ	25,553,548	221,943,020	247,496,568
Այլ փոխառություններ	19,824,309	140,761,331	160,585,640
Թողարկված պարտատոմսեր	3,155,324	6,500,000	9,655,324
Այլ պարտավորություններ	5,193,920	770,831	5,964,751
Ընդամենը պարտավորություններ	1,890,552,385	369,975,182	2,260,527,567
Ձուտ դիրք 2020թ. դեկտեմբերի 31-ին	30,617,075	38,034,660	68,651,735

32. Ֆինանսավորման գործունեության արդյունքում առաջացող պարտավորությունների փոփոխություն

Հազար ՀՀ դրամ	Պարտավորություններ ԱՄՀ-ի նկատմամբ	Այլ փոխառություններ	Վարձակալության գծով պարտավորություններ	Ընդամենը պարտավորություններ ֆինանսավորման գործունեությունից
Հաշվեկշռային արժեք 2020թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	240,948,903	142,742,121	425,845	384,116,869
Ստացված վարկեր	–	14,258,245	–	14,258,245
Մարված վարկեր	(24,071,556)	(15,303,555)	–	(39,375,111)
Վճարումներ վարձակալության գծով	–	–	(89,123)	(89,123)
Արտարժույթի վերագնահատում	30,802,225	18,632,037	–	49,434,262
Այլ	(183,004)	256,792	30,050	103,838
Հաշվեկշռային արժեք 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	247,496,568	160,585,640	366,772	408,448,980
Հաշվեկշռային արժեք 2021թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	247,496,568	160,585,640	366,772	408,448,980
Ստացված վարկեր	85,764,963	52,913,361	–	138,678,324
Մարված վարկեր	(23,765,882)	(17,831,775)	–	(41,597,657)
Վճարումներ վարձակալության գծով	–	–	(96,838)	(96,838)
Արտարժույթի վերագնահատում	(28,139,320)	(20,320,603)	–	(48,459,923)
Այլ	(77,687)	53,154	22,638	(1,895)
Հաշվեկշռային արժեք 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	281,278,642	175,399,777	292,572	456,970,991

«Այլ» տողը ներառում է հաշվեգրված, սակայն դեռևս չվճարված տոկոսները: Խումբը վճարված տոկոսները դասակարգում է որպես դրամական միջոցների հոսքեր գործառնական գործունեությունից:

«Ստացված վարկեր» տողը ներառում է ԱՄՀ-ից ստացված միջոցները ՀՓԻ-ի տեղաբաշխման շրջանակում՝ 85,764,963 հազար ՀՀ դրամ գումարի չափով:

33. Հաշվետու ժամանակաշրջանից հետո տեղի ունեցող դեպքեր

2022թ. հունվար ամսին Խմբի դուստր կազմակերպությունը կատարել է ներդրում ՀՀ առևտրային բանկերից մեկի կանոնադրական կապիտալում՝ ձեռք բերելով վերջինիս բաժնետոմսերի 25.001959%-ը:

Տարածաշրջանում աշխարհաքաղաքական զարգացումների և մի շարք երկրների կողմից Ռուսաստանի Ղաշնության նկատմամբ կիրառվող պատժամիջոցների հետևանքով ինչպես աշխարհում, այնպես էլ Հայաստանում էականորեն ավելացել են ֆինանսական շուկաների տատանողականության ռիսկերը և մակրոտնտեսական հեռանկարների հետ կապված անորոշությունները: Նման իրավիճակում ՀՀ ԿԲ-ը տարբեր սցենարային վերլուծությունների շրջանակներում իրականացնում է իրավիճակի մշտադիտարկում՝ իր ֆինանսական վիճակի և ֆինանսական արդյունքների վրա տնտեսական պայմանների փոփոխության ազդեցությունը գնահատելու համար: